PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Anul XXXVIII Nr. 7839 | Sîmbătă 28 septembrie 1968 | 8 PAGINI — 40 BANI

ÎN ZIARUL DE AZI:

- **Amprenta personalității și competenței instructorului județean**
- **Pe solurile dobrogene, agrotehnica și-a spus din nou cuvîntul**
- **Noutăți la C.E.C.**
- **Ambianța socială a demarajului unor destine**

În industria construcțiilor de mașini

MARI POSIBILITĂȚI DE REDUCERE A CHELTUIELILOR MATERIALE DE PRODUCȚIE

Gheorghe NESTORESCU
director în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

Continuînd aplicarea susținută a hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R. privind creșterea, în continuare, a eficienței întregii activități economice, cu cîteva luni în urmă, conducerea ministerului a organizat în toate întreprinderile constructoare de mașini o amplă acțiune de sondare, în adîncime, a rezervelor potențiale de reducere a cheltuielilor materiale de producție, de atragere a acestora în circuitul economic. Această acțiune a fost conturată în toate detaliile ei de plenara C.C. al P.C.R. din iunie a. c. unde, în cuvîntarea rostită cu acest prilej, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat: **„După încheierea primului semestru, toate ministerele și întreprinderile, cu sprijinul organelor și organizațiilor de partid, trebuie să analizeze în colegii, în comitetele de direcție rezultatele obținute pe linia rentabilizării activității economice și să elaboreze măsuri concrete pentru creșterea eficienței economice a fiecărei întreprinderi și a fiecărui produs, pentru reducerea cheltuielilor de producție și creșterea productivității muncii".**

De la bun început se cuvine precizat că conducerea ministerului, precum și întreprinderile industriale subordonate în marea lor majoritate au acordat importanța cuvenită acestei acțiuni. Evident, investigațiile au cuprins întreg ansamblul aspectelor care vizează elementele componente ale prețului de cost, dar s-au axat în primul rînd pe analiza critică a consumurilor de materii prime și materiale care, potrivit specificului fabricației construcțiilor de mașini, dețin o pondere de circa 70 la sută în totalul cheltuielilor de producție. În mod cu totul deosebit, punctul central al analizei l-a constituit mai buna utilizare a metalului, dat fiind că consumul de metal reprezintă aproximativ 40 la sută din volumul prețului de cost. De fapt, soluțiile care au fost stabilite acum în acest domeniu nu vin decît să completeze și să diversifice preocupările pe care le-au avut ministerul și întreprinderile în subordine de-a lungul ultimilor ani pe linia reducerii consumului de metal. Rezultatele din anii cincinalului reflectă sugestiv diminuarea de la o perioadă la alta a indicelui de consum al metalului, exprimat în tone pe milionul lei producție globală. Comparativ cu 1965, în anul 1966 acesta a scăzut cu 4,6 la sută, iar în 1967, față de această reducere, s-a adăugat, din nou, o diminuare a consumului de metal de 3,4 la sută. În acest an, fructificîndu-se în continuare resursele de economisire și valorificare a metalului, s-a preliminat o nouă reducere a consumului de metal cu 3,5 la sută. **Această evoluție pozitivă arată că colectivele din întreprinderile industriale, institutele de cercetări și de proiectare ca și specialiștii din aparatul de coordonare și îndrumare al ministerului, au acționat în tot acest timp cu exigență și spirit de inițiativă, pentru a valorifica mai bine marile rezerve de creștere a eficienței economice de care dispune sectorul construcțiilor de mașini.**

Luînd ca punct de plecare — în diminuarea consumului de materii prime și materiale, în general, și de metal în special — stadiul atins în primul semestru a. c., studiile întreprinse au urmărit să dimensioneze, cît mai rațional posibil, proporțiile cheltuielilor materiale pentru acest an cît și în perspectiva anilor 1969 și 1970. Ca urmare, în toate uzinele și instituțiile noastre de proiectări și cercetări, au fost reanalizate posibilitățile de reproiectare a unor produse cu greutate proprie exagerată în raport cu nivelul atins pe plan internațional, căutîndu-se să se îmbunătățească, în același timp, indicii calitativi și funcționali în exploatare. De asemenea, o sursă consistentă de reducere a consumului de metal s-a identificat în folosirea tehnologiilor moderne, mai ales în sectoarele primare — turnătorii, forjă, tratamente termice și secțiile de debitare. S-a preconizat totodată extinderea utilizării pe scară cît mai largă a aluminiului în construcția motoarelor electrice și a motoarelor termice, precum și folosirea oțelurilor slab aliate de masă la executarea construcțiilor metalice de toate categoriile. Pentru a asigura economisirea și mai accentuată a metalului și a conferi produselor un nivel calitativ în continuă creștere, de comun acord cu colaboratorii noștri din industria metalurgică, în cursul lunilor iunie-iulie a. c., s-a definitivat necesarul de oțeluri slab aliate și aliate, pe care unitățile metalurgice existente și cele ce urmează a intra în funcțiune le vor pune la dispoziție întreprinderilor constructoare de mașini.

Consecințele aplicării tuturor acestor măsuri sînt deosebit de favorabile: **se prefigurează, pînă la sfîrșitul anului, economisirea suplimentară, peste sarcina inițială de plan a încă 200 milioane lei. Efectele acestea vor fi consolidate în anii următori, cînd practic va avea loc o reconsiderare a indicelui consumului de metal, în sensul diminuării lui și mai accentuate. În acest fel, comparativ cu sarcinile anului curent, estimăm pentru anul viitor o reducere suplimentară a consumului de metal de 1,2 la sută, urmînd ca în anul 1970 să se obțină alta, de 1 la sută, calculată față de realizările din 1969. Valoric, resursele ce vor fi fructificate în acțiunea de micșorare a cheltuielilor materiale de producție — ponderea covîrșitoare deținînd-o economisirea materiei prime și a materialelor — vor însuma în anul viitor aproximativ 200 milioane lei și mai bine de 250 milioane lei în anul 1970.**

Mijloacele prin care colectivele de specialiști din întreprinderi vor atinge aceste obiective trebuie privite sub multiple unghiuri. De exemplu, creșterea în viitorul apropiat a producției de motoare electrice pînă la 100 000 bucăți anual și confecționarea carcasei din aluminiu face posibilă economisirea a circa 2 000 tone fontă și 80 tone cupru. Prin punerea în fabricație, începînd cu anul 1969, a

(Continuare în pag. a III-a)

Sinuoasa traiectorie a unor invenții

de Mihai STOIAN

Există o mitologie a inteligenței. Omul a căutat, din totdeauna, să-și îmbunătățească traiul, **născocind.** Invenția a ajuns să fie, cu timpul, a doua sa natură. Urmărind traiectoriile inteligenței, poți reconstitui uimitoarea istorie a omenirii. Poporul român a dăruit lumii nenumărați inventatori — ingeniozitatea fiindu-i o trăsătură specifică — înscriși definitiv în panteonul științei și tehnicii mondiale. Tradiția acestora este actualmente continuată de inspirata pleiadă a inventatorilor care, în condițiile societății socialiste, își aduc contribuția la progresul economiei naționale, la progresul întregii țări.

Făcînd însă o incursiune pe urmele invențiilor importante din ultimii ani, am constatat că drumul unora către producție este spinos, uneori excesiv de lent. Întîrzierile în domeniul aplicării invențiilor brevetate sau brevetabile aduc pagube deși, la prima vedere, s-ar zice că nu se pierde nimic... material, ci doar o... idee — nu un produs concret, ci doar o posibilitate, un „produs al minții". Iar asta — în mentalitatea anumitor foruri din industrie, din economie, de care depinde prompta aplicare a invențiilor — nu costă nimic. Sînt astfel irosite, absolut fără nici un temei, venituri sigure. Căci așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — INTELIGENȚA ESTE CEL MAI SCUMP BUN EXISTENT PE PIAȚA MONDIALĂ.**

Acum termene există... dar sînt respectate?

Deși a trecut aproape un an de la intrarea în vigoare a noii legislații cu privire la invenții, inovații și raționalizări, trebuie spus — de la bun început — că schimbările în bine nu sînt prea substanțiale, atunci cînd investighezi situația „pe teren". Iată în ce fază se găseau, la jumătatea anului 1968, invențiile — indiferent de vechimea lor — aparținînd de:

- **Ministerul Industriei Chimice** — circa 40 la sută aplicate; alte circa 50 la sută admise, dar aflate încă în... experimentare; circa 10 la sută primite de la Oficiul de Stat pentru Invenții, dar neconfirmate încă, aflate în... studiu;
- **Ministerul Petrolului** — circa 60 la sută aplicate; circa 40 la sută admise, dar aflate încă în... experimentare;
- **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini** — circa 60 la sută aplicate; circa 30 la sută admise, dar aflate încă în... experimentare; circa 10 la sută neconfirmate încă, aflate în... studiu!
- **Ministerul Minelor** — circa 50 la sută aplicate; circa 40 la sută admise, dar aflate încă în... experimentare; circa 10 la sută neconfirmate încă, aflate în... studiu etc.

Situația invențiilor este aproape identică, cu foarte neînsemnate deosebiri, în toate ministerele. Să vedem **cum sînt respectate termenele obligatorii stabilite de noua reglementare.**

În termen de **o lună** de la înregistrarea cererii de brevet, se precizează în noua legislație, se vor trimite întreprinderii interesate descrierea și desenele explicative ale invenției... În termen de **3 luni** de la primire, întreprinderea va comunica hotărîrea luată cu privire la utilitatea invenției. Întreprinderea se pronunță apoi asupra experimentării invenției, pe baza studiului tehnic-economic, respectiv a aplicării ei, pe baza rezultatelor experimentărilor și a procesului verbal de omologare, în termen de o lună. În cazul admiterii pentru experimentare ea este obligată să experimenteze invenția în termen de cel mult **UN AN...**

Deci, pe temeiul actualei legislații, pentru punerea pe picioare a unei invenții valabile, sînt necesare doar următoarele termene:

o lună + 3 luni + altă lună + maximum un an = un an și 5 luni pentru aplicarea unei invenții (termen limită!)

Doctor ing. Gheorghe Petrescu este autorul unei invenții privind **un procedeu și o instalație de pompare a țițeiului de la mare adîncime.** Anul obținerii brevetului: 1964. Cît de importantă este invenția inginerului român o dovedește și faptul că ea a fost numaidecît brevetată într-o serie de țări, unele cu îndelungată tradiție în industria petrolului: S.U.A., Japonia, Anglia, Italia, India, R.F.G., Canada, R.A.U., Olanda, Austria, Franța, Belgia. La 18 iunie 1964, pe baza hotărîrii Cabinetului de invenții și inovații al fostului Minister al Industriei Petrolului și Chimiei, s-a admis invenția pentru experimentare (conform noului decret — nr. 884/1967, art. 18 — **în cazul admiterii pentru experimentare, termenul este de cel mult** UN AN). Sîntem în anul 1968... Citind fișa respectivei invenții, aflată la Oficiul de Stat pentru Invenții, încercăm să refacem cel puțin parțial sinuoasa cale parcursă de obiectul brevetului nr. 47 698:

(Continuare în pag. a III-a)

ÎN PAGINA A V-A

DRUMUL
fragment dintr-un nou roman de Zaharia Stancu

Morala exigenței

opinii

Cunosc un inginer care a avut sarcina să rezolve problemele dimensionării unui utilaj. Bine pregătit profesional, el a ajuns la o soluție bună, confirmată prin calcule matematice și economice, prin proba practică. Aplicarea ei depindea însă de aprobările forurilor ierarhic superioare. Undeva, la un anumit nivel, soluția a fost respinsă și înlocuită cu alta, inferioară celei pe care el o propusese, de către cineva cu o competență îndoielnică. Deși avea de partea sa argumente incontestabile, inginerul despre care vorbim a renuntat, ba chiar a și lăudat soluția superiorului său.

Iată cum pînă și principiile matematicii pot fi sacrificate de către cel lipsit de curaj! Pentru ce s-a mai pregătit oare acest inginer, ani în șir, în școli superioare dacă, la un moment dat, calcă pur și simplu peste forța pe care o conferă, opiniei sale, pregătirea profesională? Și, mergînd mai departe, pasivitatea, lipsa lui de exigență nu este un act imoral?

În țara noastră, principiul schimbului liber de opinii este promovat în toate domeniile. Numai într-o asemenea atmosferă pot învinge ideile cele mai bune. Nimeni nu poate pretinde că el deține soluția exclusivă și etern valabilă pentru o problemă sau alta.

Actul exigenței presupune competență. „Exigența" incompetentului este penibilă. Am avut ocazia să-l cunosc pe conducătorul unei unități care nu știa absolut nimic în legătură cu unele stări grave de lucruri, stări ce puneau în pericol bunuri ale unității în valoare de milioane de lei. Verificînd mai amănunțit, am constatat că, de fapt, el nici nu avea pregătirea necesară pentru a le putea descoperi personal. **Exigența lui îi lipsea prioritatea și, din acest motiv, ea se limita la chestiuni generale, de suprafață, necesențiale.**

Profunzime nu are decît exigența competentului. Directorul, la care mă refeream mai sus, a încercat să ne explice că nu el trebuie să cunoască și să verifice stările pe care noi le constatasem, că există în unitatea pe care o conduce oameni pricepuți care au atribuțiuni concrete în acest sens. Bine, dar atunci cum și-a manifestat el exigența față de aceștia? Cum le-a pretins acestora să fie, la rîndul lor, exigenți? Exigența nu este atributul, datoria, numai a celor plătiți pentru a o exercita prin controale, verificări etc. Nu. Cine privește astfel lucrurile îngustează înțelesul noțiunii de exigență. Climatul ei trebuie să fie general și permanent. **Exigența trebuie să ne caracterizeze pe toți, în orice împrejurare, particulară ori oficială, cînd ne judecăm pe noi sau pe alții, cînd îndeplinim o funcție mai importantă sau mai puțin importantă.** În acest fel numai, sînt asigurate conștiinciozitatea, principialitatea și corectitudinea faptelor noastre.

Dar exigența este și un act rațional, conștient. Din acest motiv **ea nu trebuie să fie subordonată unor interese personale, de moment, de situație.** Intensitatea curentului exigenței din circuitul legăturilor dintre membrii societății nu are voie să varieze. Constanța ei este asigurată de comportarea fiecăruia dintre noi. În practica unora au apărut însă și manifestări, în numele exigenței, care nu mai au nimic comun cu principiile acesteia. Mă refer, în primul rînd, la acei care împing exigența dincolo de limitele definiției ei. **Exigența față de un om nu exclude încrederea în el, ci o presupune.**

Cea mai brutală dintre manifestările care denaturează voit exigența este exigența tendențioasă, comandată anume pentru cineva. Ea este gazul toxic cu care practicanții ei sufocă combativitatea celor ce nu le sînt pe plac, demobilizînd și sfidînd bunele intenții. Exigența tendențioasă este arma răfuielilor personale și a ranchiunului. Această formă prezintă un iminent pericol întrucît lovește fără scrupule autentice valori. Propovăduitorii ei o îmbracă însă în fraze care vor să demonstreze țeluri și intenții dintre cele mai curate. Am cunoscut cazul unui asemenea pătimaș. Criticat într-o ședință chiar pentru lipsă de exigență de către un salariat, directorul unității a dovedit în scurt timp că lucrurile nu stau așa. Dar cum? Nu schimbîndu-și, cum era firesc, atitudinea față de exigență, atitudine pentru care subalternul, pe drept, îl criticase. Nu. Procedînd exact invers decît ar fi trebuit, el și-a propus și, din nenorocire, a și reușit pînă la urmă, să demonstreze numai nemulțumitului cît este el de exigent. Tendențios și neprincipial, nesocotind buna intenție a acelui salariat, el i-a „confecționat", în numele exigenței, motive pentru a-l scoate cu mare alai din întreprindere, deși era vorba de un element capabil. Iată deci că, mînuită cu mîini murdare, arma nobilă a exigenței se pătează și ea.

Implicațiile sociale cele mai profunde și complexe le are însă exigența atunci cînd ea veghează la promovarea

Ing. Mircea BOURUC

(Continuare în pag. a VII-a)

Eforturi comune pentru folosirea atomului în scopuri pașnice

Mircea IANOVICI
din grupul de cercetători români de la Institutul unificat de cercetări nucleare de la Dubna

La început, aici, pe malul Volgăi, la circa 130 de kilometri de Moscova, a fost o pădure de brazi și de mesteceni. Apoi au fost croite străzi, s-au înălțat clădirile laboratoarelor, blocurile de locuințe. Se năștea astfel Dubna, un nou centru de cercetări atomice, astăzi bine cunoscut în lumea întreagă. În 1956 aici a luat ființă Institutul unificat de cercetări nucleare. În prezent, în cadrul institutului lucrează oameni de știință din zece țări socialiste: Bulgaria, Cehoslovacia, R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, Mongolia, Polonia, România, Uniunea Sovietică, Ungaria și R. D. Vietnam. Acestora le revine misiunea nobilă ca, în cadrul unei colaborări strînse, tovărășești, să asigure rezultate cît mai fructuoase în activitatea de cercetare, în interesul progresului științific continuu în țările lor și al progresului general al științei.

Menirea institutului este, așa cum se spune în statutul său, să contribuie la „dezvoltarea fizicii nucleare în țările membre ale institutului pe calea schimbului de experiență și de realizări", să „mențină legături cu organizațiile de cercetare științifică naționale și internaționale, cu alte organizații, în scopul dezvoltării fizicii nucleare și căutării de noi posibilități de folosire a energiei atomice în scopuri pașnice". La baza activității institutului a fost pusă, așadar, ideea colaborării, a cooperării în muncă și a schimbului de experiență ale savanților din țările socialiste amintite, în dezvăluirea tainelor atomului și folosirea lui în scopuri pașnice, prin eforturi comune.

La realizarea acestui mare obiectiv și-au adus și își aduc contribuția și cercetătorii români. Activitatea lor în cadrul Institutului unificat de cercetări nucleare de la Dubna se înscrie în contextul concepției politice a statului nostru, potrivit căreia, intensificarea cercetării științifice proprii, progresul științei românești cer în același timp asigurarea unei colaborări tot mai largi cu savanți din țările socialiste, precum și din alte țări, oamenii de știință români participînd astfel prin rezultatele muncii lor, prin aportul lor propriu la progresul cercetărilor științifice contemporane.

Zestrea de instalații de cercetare și aparatura științifică cu care a pornit la drum institutul a fost încă de la început însemnată. La înființare, guvernul U.R.S.S. a transferat institutului unificat două laboratoare mari dotate cu acceleratoare de particule. Este vorba de sincrociclotronul de 680 milioane electron-volți aflat deja în funcțiune atunci și de sincrofazotronul de zece miliarde electron-volți, a cărui construcție a fost încheiată în anul 1957.

Institutul s-a dezvoltat continuu. În prezent el are șase laboratoare în care își desfășoară activitatea, cot la cot, cercetători din toate cele zece țări participante. Despre roadele tot mai bogate ale acestei colaborări științifice internaționale vorbesc

(Continuare în pag. a VII-a)

Băieții dintr-a XI-a

Primul popas l-am făcut în lunca Dichisenilor. Aici, la ferma nr. 9 a I.A.S.-ului Roșeți, i-am întîlnit pe elevii dintr-a XI-a ai liceului „D. Cantemir" din Capitală. Era luni de dimineață. Depănușau porumb, iar noi, pe post de reporteri curioși, încercam să culegem date pentru prezentul reportaj.

— Băieți, am aflat că șefii I.A.S.-ului nu sînt prea mulțumiți de munca voastră.

Spre reporter s-au îndreptat niște priviri ucigătoare.

— Care șef nu e mulțumit? Să vină aici tovarășul inginer Leonid... Auziți fraților, se adresă el celorlalți, pe noi ne felicită și reporterului i se plînge.

— N-o luați chiar așa! Am glumit! Și de ce-ați fost felicitați?

— Simbătă de dimineață tovarășul inginer Leonid ne-a spus: „Elevi, vedeți porumbul ăsta, în două zile să fie depănușat. Atîta aveți plan".

— Și voi l-ați depănușat într-o săptămînă? I-am necăjit, cunoscînd dinainte isprava lor.

— În ziua aia, spre seară, cînd a trecut inginerul pe acolo și a văzut tot porumbul depănușat s-a cam mirat. Ieri, ieri a fost duminică. Întrebați-l cîte mașini am încărcat cu porumb. Dacă ne luați așa, peste picior, vă luăm și noi. Ieri am încărcat 90 de tone de porumb. Șoferii de pe autocamioane au rămas cu gura ca la dentist, nu se așteptau să le încărcăm așa de repede.

— Băieți, spuneți-mi de ce e supărat profesorul Balog pe voi?

— E supărat numai pe Dobrescu, pe noi nu.

— Ce-a făcut Dobrescu?

— A prins cinci știuci uite-așa de mari și dumnealui nici măcar o caracudă. Și a venit cu fel de fel de instrumente pescărești.

— Ce e cu voi, sînteți obosiți? De ce căscați așa? V-a istovit munca? am întrebat noi pe cîțiva.

— Ce să ne istovească! Să vedeți ce meci de fotbal tragem după...

Ne-am dus la cei care căscau. Unul bătea recordul. Ne-a povestit că el duminică s-a dus pînă la Călărași să dea un telefon acasă. Mămica lui îi spusese că la caz că n-o să se simtă prea bine, dacă o să-i fie prea greu „puiului mamei", să mănînce într-o zi foarte multe fructe și ea, mămica, o să vină cu un doctor să-l aducă acasă.

— Și ți-a fost greu, te-ai dus să dai telefon să vină să te ia?

— Nu. Am vrut să le spun că mă simt foarte bine aici și să nu fie îngrijorată.

— Totuși, de ce căști? Și voi ăștilalți?

— Am fost și noi la Călărași cu aceleași treburi. Cînd ne-am întors am pierdut bacul. Și astă-noapte nu prea am dormit. Am aprins un foc pe malul celălalt al Borcei și am dansat în jurul lui. Eram îmbrăcați subțire.

— Ce alte necazuri aveți?

— Ne necăjește un cocoș. Cînd visezi mai frumos, începe prăpăditu' să cînte. Și posedă niște tonalități!...

— Nu i-ați pus gînd rău?

— Nu. I-am fi făcut noi de petrecanie dar, totuși, dă culoare atmosferei. Și ne place atmosfera.

Am trecut din nou Borcea cu bacul. Liceele „Aurel Vlaicu" și „I. L. Caragiale" aveau elevii dintr-a XI-a la I.A.S.-ul Borcea. Am ajuns aici la ora mesei. Am mîncat o ciorbă și o fasole cu jumări! Chiar și acum ne lasă gura apă. Bucătarii de la cele mai mari restaurante ar putea face schimb de experiență cu cei de aici. Cu toate astea, am întîlnit un băiat de la liceul „I. L. Caragiale" luînd masa în dormitor.

— Ție nu-ți place mîncarea de la cantină?

— Ba da. Dar părinții mi-au spus să... La două-trei zile mă aprovizionează. Mi s-au stricat foarte multe alimente pentru că n-am putut să le consum. Am mîncat la cantină.

— De ce nu le spui să nu-ți mai aducă?

— Așa sînt ei. Mămica mi-a adus și niște mănuși.

— Dar e cald. N-a venit încă vremea lor.

— Mi-a spus să le pun în mîini și să culeg vreji de roșii cu ele ca nu cumva să mă înțep.

— Ai întrebuințat mănușile?

— Nu, dar știți, mămica ține foarte mult la mine. Prima dată a vrut să-mi dea și bani.

(Continuare în pag. a IV-a)

note de drum

de Nicuță TĂNASE

LA ORDINEA ZILEI

Operativitatea și calitatea aprovizionării de toamnă și iarnă

O scurtă privire asupra standurilor de desfacere ale I.L.F., Gostat sau C.A.P., amenajate în piețele din Capitală, este suficientă pentru a-ți oferi o imagine de ansamblu a felului cum decurge aprovizionarea de toamnă-iarnă cu legume și fructe. Constatarea se impune de la sine: cu unele excepții (asupra cărora vom reveni), piața Capitalei dispune de un bogat fond de marfă. În halele Obor, unde numărul cumpărătorilor sporește de la o zi la alta, se descarcă zilnic vagoane de cartofi, varză, gogoșari. Strugurii se vînd în cantități mai mari decît anul trecut. Au apărut sticlele cu bulion și pastă de tomate și au reapărut cartofii spălați și ambalați în saci de 20 kg. Aceeași situație am întîlnit-o și în Piața Amzei, la numeroase magazine din centrul orașului sau la centrele și tonetele din Balta Albă. De altfel, datele informațiile furnizate de întreprinderea de legume și fructe, pentru consumul populației bucureștene în anul în curs s-au prevăzut — și în parte s-au și realizat — cantități care au depășit la cartofi cifra de 20 000 tone, la legume 17 000 tone, la fructe 3 000 tone.

Să revenim însă asupra excepțiilor. La multe din unitățile pe care le-am vizitat lipsește ceapa. De fapt, afirmația este improprie, pentru că în standuri se găsesc cantități suficiente de ceapă verde sau ceapă de apă. Dar gospodinele caută, pentru iarnă, ceapa uscată de arpagic, ale cărei calități o fac proprie pentru conservare. Faptul a mai fost semnalat în paginile ziarului nostru. S-a arătat că, datorită zelului unor gospodine de-a nu rămîne deficitare la acest articol, luna trecută s-a creat un gol artificial de ceapă, deși s-au pus în vînzare cantități triple. Acum echilibrul se reface cu greu.

Se știe, de pildă, ce importanță prezintă pentru buna aprovizionare satisfacerea integrală și ritmică a obligațiilor contractuale asumate de furnizori. O situație ce ne-a fost înfățișată de Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor semnalează că, în perioada de la 1—22 septembrie, I.L.F. Iași a furnizat organizațiilor comerciale bucureștene numai 200 din cele 800 de tone de ceapă contractată. I.L.F. Ialomița 445 din 1 260 de tone, I.L.F. Buzău 125 din 1 300 tone ș.a.m.d Așadar, furnizorii! Lipsa lor de respect față de un contract pe care l-au semnat și s-au angajat să-l onoreze provoacă gîtuiri în desfacerea solicitatului produs, ca să nu mai vorbim de pierderea de timp și fonduri bănești cheltuite de I.L.F.-ul bucureștean în interminabile corespondențe și penibile convorbiri telefonice cu organizațiile similare din țară. Potrivit informațiilor care ne-au parvenit la redacție, se pare că în județele furnizoare mai sus-menționate s-au dat dispoziții, de către organele consiliilor populare și organizațiile județene I.L.F., să se asigure întîi ceapă pentru însilozarea locală și apoi să se satisfacă obligațiile contractuale pentru alte județe și orașe. Oare gospodarii din Iași, Buzău sau Ialomița, în loc să asigure o judicioasă repartiție între unitățile locale și cele beneficiare din alte localități, vor bloca și alte legume pentru „uzul local"? Revenim deci cu o întrebare formulată și într-un articol anterior: de ce nu sînt trași la răspundere cei ce încalcă obligațiile contractuale?

Cu prilejul vizitei noastre prin piețe s-a ridicat, din nou, și problema calității necorespunzătoare a unor produse legumicole. La halele Obor, după o raită la standurile I.L.F. din interior, care etalează stive de varză albă și roșie, gogoșari și ardei de bună calitate, cartofi spălați și ambalați în saci de plasă, încerci un sentiment de amărăciune privind la marfa oferită de aceeași unitate, la tonetele deschise pe platforma din apropiere, unde cartofii se vînd „ambalați" în noroi, fiind preluați de către gospodine cu proteste. La standurile centrului 3 I.L.F. din Piața Unirii, aceleași grămezi de cartofi dubioși și căpățîni de varză roșie minusculă și ofilită sînt privite cu dezaprobare de către cumpărători. Responsabilul unității, tov. Constantin Mihali, ne relatează că unitatea primește uneori cantități apreciabile de cartofi tăiați de sapă și depreciați, acoperiți cu pămînt, putreziți sau înnegriți. La reclamațiile cumpărătorilor, vînzătorii ridică din umeri: „Asta-i marfa, cine vrea cumpără...".

Aceeași explicație o primești și la centrala I.L.F. București: „Așa vin de la furnizori". S-ar părea că o calamitate urmărește cu insistență diabolică pe reprezentanții I.L.F.: În județele producătoare de cartofi — Bacău, Brașov, Covasna etc. —

A. MUNTEANU

(Continuare în pag. a II-a)

FAPTUL DIVERS

Fluturi de noapte chinuiți

În comuna Mihai Viteazu — Ialomița, de mai bine de o săptămînă sînt aprinse lămpile fluorescente de pe marginea șoselei și ziua și noaptea.

— La dumneavoastră n-a fost încă descoperit întrerupătorul? — am întrebat noi un cetățean.

— Ba da — ne-a răspuns el. Dar președintelui nostru îi plac fluturii de noapte. Îi place să se uite la ei cum se zbenguiesc în jurul luminii fluorescente.

— Și?

— Vrea ca fluturii de noapte să aibă lumină fluorescentă și ziua.

Sărmanii fluturi! Cîtă „energie" cheltuiesc!

Cînd te întorci, Ionele?

Lui Ionel Tîrculescu din Iași i-a fost dat să ajungă contabil-șef. Contabil-șef și nimic altceva. Odată, făcînd niște matrapazlicuri, a fost condamnat. Cum a ieșit din detențiune a și fost numit contabil-șef. A făcut din nou niște matrapazlicuri și iar a fost închis. Nici nu-i crescuse bine părul și s-a și trezit contabil-șef la Șantierul 304 instalații Iași. Aici, avînd „experiență", și avînd toate scriptele pe mîna lui, a început să vîndă la particulari tablă și cimentul șantierului. Prejudicii: zeci de mii de lei! Se vorbește că o întreprindere care are nevoie de contabil-șef a angajat cel mai bun avocat ieșean ca să pledeze pentru Tîrculescu. Iar altă întreprindere a trimis un delegat la proces și l-a întrebat pe cel din boxa acuzaților: „Cînd te întorci, Ionele, că avem nevoie de contabil-șef?"

Ce blestem pe bietul om. Nici pușcăria să nu-l scape de funcția asta?

Vă așteaptă nepoții cu bomboane

În ziua de 20 septembrie, Elena Pleșa s-a urcat împreună cu o valiză în trenul de Brașov. În același compartiment a mai călătorit spre aceeași destinație o doamnă cu o valiză asemănătoare. La Brașov un tînăr manierat a coborît din plasă cele două valize. Le-a cărat chiar pînă la peron. Din nebăgare de seamă valizele s-au inversat. Elena Pleșa cînd a ajuns acasă și a deschis valiza s-a trezit cu un alt „inventar". Erau acolo un tranzistor, sandale, rochii, bluze, foi și multe alte lenjerii. Elena Pleșa avea în valiza ei „rochia aia cu nasturi roșii și bomboane pentru nepoți" (cum ne scrie dumneaei) și ca atare ne roagă să-i comunicăm adresa unde se găsește în momentul de față pentru a se face schimbul cuvenit de valize: comuna Prejmer, județul Brașov.

Dacă schimbul a fost făcut involuntar, nepoții vă așteaptă cu bomboane. Iar noi cu flori.

Vedere!

Un cititor de-al nostru a trimis de la Tg. Jiu la București (Bd. Miciurin) o vedere scrisă citeț. Vederea a ajuns la destinație după 30 de zile lucrătoare și cinci duminici. Să experimenteze poștașul metoda: „E bine și mai tîrziu decît niciodată?". Treaba lui, să experimenteze. Dar nu în „vederile" noastre.

Și totuși a fost barieră

Proprietarul motocicletei 46-MM—1631 a intrat la un bufet din Cavnic să servească „una mică". Aici l-a întîlnit pe Ion Romîtan, care intrase în bufet cu aceeași intenție. Au mai consumat cîte una mică, au mai ciocnit și cîte una mare și cînd proprietarul de motocicletă a vrut să mai comande, Romîtan s-a împotrivit:

— Ție îți convine să bei, ești cu motocicleta, ajungi repede acasă. Eu sînt pe jos, o să întîrzii, stau departe.

— Mai luăm cîte una mare și te duc cu.

Au mai luat cîte una, apoi s-au urcat amîndoi pe „calul dracului" și dăi bătaie. Aproape de bariera C.F.R. din Baia Mare cel din spate a strigat:

— Bariera!

— Ce barieră, ți se pare ție, ai băut prea mult. Și a accelerat. Și totuși a fost barieră!

Rubrică redactată de
Nicolae TUDOR
Gheorghe POPESCU
cu sprijinul corespondenților „Scînteii"

Amprenta personalității și competenței instructorului județean

Zilele trecute am vizitat comuna Baciu din județul Cluj. Am găsit-o așa cum ne-a fost descrisă. Străzi curate, flori, case noi construite cu gust. Curînd atenția ne-a fost atrasă de un om mereu oprit din drum de locuitori. Pe unde trecea se adunau grupuri de săteni în jurul lui. Spontan se închegau discuții despre viața satului și treburile cooperativei agricole, despre politica partidului și evoluția evenimentelor internaționale.

Omul acesta, cu purtare simplă, modestă, căruia toți aveau să-i spună cîte ceva, era instructorul Comitetului județean de partid Cluj. Astfel l-am cunoscut pe tovarășul Dumitru Pasc. În organizațiile de bază, în satele din sectorul său de activitate este o prezență familiară, apropiată.

Urmărindu-i munca, preocupările, ai imaginea schimbărilor produse prin trecerea la noua structură organizatorică a organelor teritoriale de partid, cînd între comitetul județean și organizațiile de partid nu mai există nici o verigă intermediară, iar calitatea îndrumării prin intermediul activistului județean are o deosebită însemnătate pentru ridicarea nivelului muncii organizațiilor de partid. Dar să surprindem cîteva secvențe din munca activistului pe teren.

Iată-ne la Comitetul comunal de partid din comuna Baciu. L-am reîntîlnit pe activistul județean, ajutînd la definitivarea unui plan de măsuri privind îndrumarea activității consiliului popular spre rezolvarea unor probleme de stringentă actualitate: aprovizionarea populației, construirea unui cămin cultural, amenajarea unor drumuri de legătură între sate. Ceea ce mi s-a părut important este că observațiile sale nu s-au referit la aspecte mărunte, lipsite de semnificație, ci au țintit spre probleme de principiu, de orientare.

— Nu cred că ați chibzuit bine. Rostul comitetului de partid nu este de a se substitui consiliului popular. Avem acolo oameni de nădejde. Ajutați-i, controlați cum își îndeplinesc îndatoririle, dar nu uitați că rezultatele activității lor depind în mare măsură de creșterea inițiativei și spiritului lor de răspundere. Obișnuiți pe membrii comitetului de partid nu să răspundă direct de aprovizionarea cu materiale pentru nu știu ce construcție, ci să mobilizeze pe comuniști, pe toți țăranii la treaba aceasta, explicîndu-le importanța construcției respective în viața satului.

Evitarea substituirii, a tendinței de a prelua atribuțiile ce revin altor organe specializate este proprie însăși muncii activistului județean. El se ferește să „dubleze" activitatea reprezentanților consiliului popular județean, uniunii cooperatiste, direcției agricole județene, comitetului județean de cultură și artă: fără a pierde din cîmpul vizual aspectele variate ale activității economice, sociale, culturale, el își concentrează eforturile spre laturile specifice muncii de partid.

În raza sa de activitate se află 18 comitete de partid și peste 100 de organizații de bază. E limpede că, oricît s-ar strădui, i-ar fi cu neputință să le „cuprindă" pe toate în fiecare lună. Aici intervine orientarea, spiritul său de discernămînt. În loc de a-și risipi forțele alergînd prin zeci de organizații și ajutîndu-le pe toate cu „cîte ceva", el alege în fiecare lună cîteva organizații care au probleme mai greu de rezolvat și unde se simte mai mare nevoie de ajutor: aici stă el o perioadă mai îndelungată, pune umărul cu nădoide și, cînd pleacă, are satisfacția că lucrurile au început să se urnească din loc. „A fost pe la noi adeseori și ne-a ajutat. Am avut multe de învățat de la el", ne-au spus cooperatorii din Mera. „Tovarășul Pasc? Îl cunoaștem bine. Nu trece ca vîrtejul. În urma lui se simte că treaba merge mai bine. Nici el nu se crută, dar și pe alții îi scutură din toropeală. Cine nu s-au urnit din loc cu ajutorul lui!" — ni l-au descris locuitorii din Aghireș.

Iată cum a acționat pentru aplicarea hotărîrii Comitetului județean de partid Cluj privind întărirea economico-organizatorică a cooperativelor agricole mai slab dezvoltate. Instructorul Dumitru Pasc a venit la Mera. Timp de două săptămîni a stat de vorbă cu membrii de partid și cu cellalți țărani la cîmp și acasă, s-a interesat cum se aplică principiul muncii colective, cum e respectată democrația cooperatistă, cum văd oamenii posibilitatea creșterii avutului obștesc și veniturilor cooperatorilor. În felul acesta a constatat că recoltele slabe se datorau organizării defectuoase a muncii în brigăzi și echipe. Puzderia ședințelor măcina timpul comitetului de partid și al consiliului de conducere, în timp ce buruienile năpădeau ogoarele.

Ce a întreprins în aceste condiții instructorul județean? El a socotit că principalul este ca oamenii să capete încredere în forțele lor, să se convingă că este pe deplin posibil să se obțină recolte bogate și că aceasta depinde numai de ei, de eforturile lor, de organizarea muncii. Organizațiile de bază din brigăzi au dat tonul. Fiecărui membru de partid

viața de partid

i s-a cerut să lucreze astfel încît, prin exemplul său personal și prin munca politică desfășurată în rîndurile cooperatorilor, să-i mobilizeze pe toți la aplicarea metodelor agrotehnice, la întreținerea culturilor în bune condiții spre a combate efectele secetei. Consiliul de conducere a fost îndrumat să adopte măsuri bine chibzuite privind buna organizare a producției atît în sectorul cerealier, cît și în cel legumicol și zootehnic, iar organizațiile de bază au acționat cu perseverență pentru aplicarea lor. Prezența activă a comuniștilor în viața cooperativei agricole, progresele realizate în sporirea producției vegetale și animale au făcut să crească rolul conducător și influența organizației de partid. Cuvîntul ei are un puternic ecou în rîndurile cooperatorilor.

Iată și alt exemplu semnificativ. În comunele din jurul Clujului, printre care Apahida, se resimte acut lipsa brațelor de muncă în toiul campaniilor agricole, în timp ce sute de cooperatori fac naveta la oraș în căutarea unui cîștig mai bun. La Baciu însă, ne relata tov. Francisc Lőrincz, secretarul comitetului comunal de partid, nu mai sînt greutăți cu forța de muncă; deși în apropiere sînt numeroase șantiere și întreprinderi, cooperatorii nu lipsesc o zi de la munca cîmpului. „Secretul" l-am aflat de la instructorul județean: este vorba de stabilirea unor relații de întrajutorare între brigăzi, ceea ce a dus atît la realizarea în termen a lucrărilor agricole, cît și la sporirea cîștigului cooperatorilor.

În timp ce în brigăzile de cîmp, datorită mecanizării se terminau repede lucrările și rămîneau brațe de muncă disponibile, în brigăzile legumicole nu avea cine să execute volumul mare de lucrări ce trebuiau efectuate manual. La îndemnul organizațiilor de bază, cooperatorii din brigăzile de cîmp au venit în timpul liber să lucreze în legumicultură, sporindu-și astfel veniturile și contribuind totodată la mai buna aprovizionare a pieței Clujului prin respectarea contractelor de livrare a legumelor. Roadele întrajutorării, împletite cu creșterea cointeresării materiale, s-au făcut simțite cu prilejul largii acțiuni pentru strîngerea furajelor, asigurîndu-se o bogată bază furajeră pentru perioada de iarnă. Ceea ce n-am aflat însă de la interlocutorul nostru, ci de la membrii comitetului de partid și de la alți cooperatori, a fost faptul că inițiativa acestor acțiuni a pornit de la instructorul județean.

Firește că și în județul Cluj eficiența muncii pe teren a activiștilor de partid cunoaște variații. Nu toate se justifică însă. Am fost în comune unde, deși trec destul de des activiști ai comitetului județean — secretari, instructori, activiști salariați și obștești ai comisiilor — în urma lor totul rămîne așa cum a fost, lipsurile persistă. Am fost la Apahida. Aproape nu-i activist de la județ care să nu fi trecut de cîteva ori prin această comună situată doar la cîțiva kilometri de Cluj. „În iunie, într-o zi — ne-a spus Gheorghe Sucală, secretarul comitetului de partid comunal — la cooperativa agricolă Apahida au venit 12 activiști de partid și de stat de la județ. Toți au cerut situații și tabele"...

Dar, pe lîngă colecționarea de tabele, în ce măsură ajută ei efectiv la îmbunătățirea activității economice a cooperativei? Iată, sectorul legumicol nu a realizat producțiile prevăzute și aceasta nu din pricina secetei, ci din cauza neîndeplinirii lucrărilor de întreținere a culturilor. În timp ce la Baciu, mari cantități de furaje erau strînse în șire și în siloz, aici peste 10 vagoane de fîn încă nu erau recoltate și transportate. Se pare că nu s-a învățat nimic din faptul că astă-primăvară s-a cumpărat din alte părți fîn de 60 000 lei. Cît despre producția de lapte, ea nu este nici pe jumătate cît cea realizată la Baciu. Oare toate acestea au trecut neobservate de activiștii județeni? Ce au întreprins pentru a ajuta la înlăturarea acestor neajunsuri?

Am discutat despre aceste aspecte cu tovarășul Constantin Crișan, secretar al comitetului județean de partid. Ni s-a arătat că pe agenda preocupărilor comitetului județean sînt înscrise numeroase acțiuni menite să asigure continua perfecționare a stilului de muncă al activiștilor pe teren: instruiri diferențiate, generalizarea experienței pozitive, constituirea de colective care să studieze la fața locului principalele probleme economice și ale vieții de partid și să acorde un ajutor concret în rezolvarea lor. Este de așteptat ca aplicarea acestor măsuri să contribuie la ridicarea nivelului muncii de partid în comunele județului, la creșterea eficienței acesteia.

Victor DELEANU

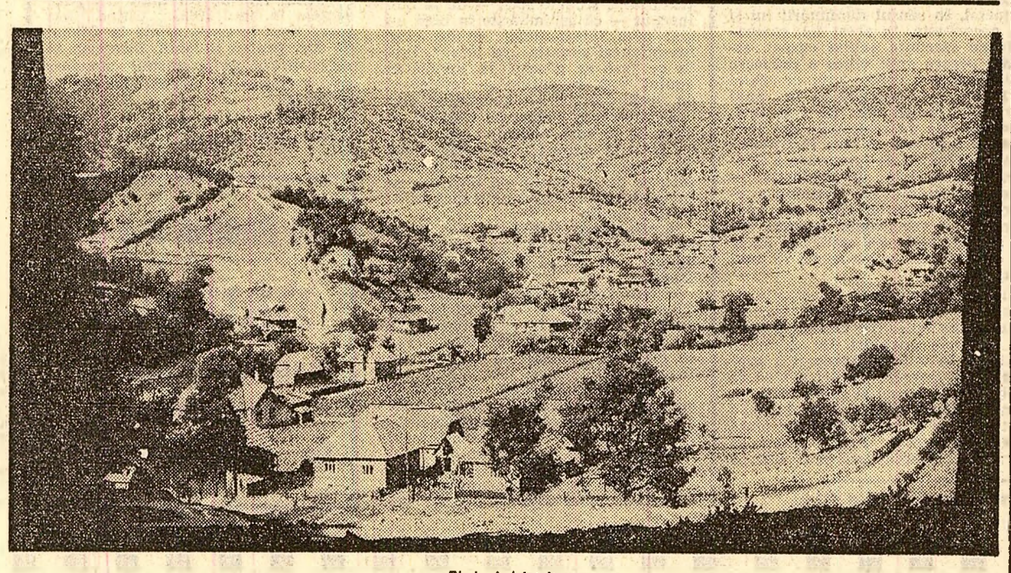

Plaiuri bistrițene

Foto: **Agerpres**

APROVIZIONAREA DE TOAMNĂ ȘI IARNĂ

(Urmare din pag. I)

cartofii sînt încărcați, așa cum vin de la recoltare, plini cu pămînt, ceea ce, practic, la sute de vagoane, înseamnă uneori zeci de vagoane cu pămînt. (Lăsăm deocamdată la o parte pierderile provocate economiei prin această intolerabilă neglijență).

Este adevărat că, înainte de a fi puse în vînzare, legumele sînt în prealabil sortate. S-a înființat — așa cum s-a menționat — și un centru de spălare și ambalare a cartofilor. Dar la atît să se rezume oare răspunderea I.L.F. pentru calitatea fondului de marfă? Încearcă să-i convingi pe tovarășii de la I.L.F. că poartă și ei vina pentru slaba calitate a produselor oferite cumpărătorului bucureștean. Răspunsul vine stereotip: „Piața cere cartofi, planul de desfacere trebuie îndeplinit. Se mai întîmplă să ți se „vire pe git" și cartofi depreciați." Dar nu există oare stipulații contractuale în raporturile cu furnizorii, cu răspunderi și drepturi reciproce? Ce împiedică I.L.F. să ceară furnizorilor să-și onoreze contractul nu numai după grafic, ci și calitativ? Răspunderea reprezentanților I.L.F. ar trebui să pornească de la bazele de aprovizionare, unde recepționerii au nu numai puterea, ci și datoria de a prelua marfa în condiții cît mai satisfăcătoare. Cu un efort din partea I.L.F., sprijinit de Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor, s-ar pune astfel capăt unei anomalii care de ani de zile dă prilej de critică în presă și nemulțumește pe cumpărători.

În zilele și săptămînile ce urmează, piața de legume și fructe va cunoaște o solicitare și mai intensă. Vor abunda cererile de livrare din partea unor instituții, școli, cantine etc. Sezonul de aprovizionare va atinge vîrful. Comitetul executiv al consiliului popular municipal a elaborat un plan de măsuri, care prevede, pentru buna desfășurare a aprovizionării de toamnă și iarnă, crearea unui fond de legume necesar conservării și rezervelor de iarnă, a fondului de legume pentru produse semiindustrializate, organizarea desfacerii produselor către populație printr-o rețea largă sezonieră și folosirea unor forme avansate de desfacere etc. Un factor hotărîtor al realizării obiectivelor citate îl constituie, în primul rînd, ritmicitatea aprovizionării organizațiilor comerciale care desfac legume și fructe pe piețele Capitalei. Pentru aprovizionarea acestora au fost concentrate mijloace auto suplimentare ale I.T.B. și I.R.T.A. Sute de vehicule transportă zilnic, din județele învecinate spre Capitală, tone de marfă. S-a pus astfel la dispoziția organizațiilor comerciale de resort un dispozitiv modern cu un personal numeros (șoferi, încărcători etc.), ale cărui rezultate se concretizează palpabil în creșterea cantităților de marfă „aruncată" pe piața bucureșteană în ultima perioadă.

„Se întîmplă" însă, și aici citim între rînduri, ca mijloacele de transport amintite, ca aceste mijloace să fie folosite cu o lipsă de pricepere și de organizare strigătoare la cer. Mașinile sînt dirijate spre bazele de aprovizionare cu o încetineală de melc sau manipulate de la un centru la altul pentru că „nu are cine să recepționeze". Deși faptele sînt arhicunoscute, iar ziarul nostru a primit scrisori, în urma unor articole apărute, cu asigurări din partea organelor de resort că se vor lua măsuri, totuși „întîmplările" continuă. Un singur exemplu: în ziua de 16 septembrie, din cele 130 de autocamioane puse de I.T.B. la dispoziția I.L.F., 40 au fost... refuzate din lipsă de marfă! Mai precis, I.L.F. nu știa încotro să îndrepte vehiculele, 9 din ele au făcut o singură cursă, unul a cărat... paie, iar altele au stat, de la 3 ore în sus, în așteptare la bazele de aprovizionare. Au fost și cazuri cînd vehiculele au stat 3 zile nedescărcate. Așa se face că la unele centre din Capitală cumpărătorii ieșiți din schimburile de muncă nu au găsit, zilele trecute, rosii, varză, cartofi și asta nu din cauza lipsei de marfă, ci a acestei scandaloase defectuoase dirijări a mijloacelor de transport.

În complexul măsurilor destinate a satisface necesitățile consumatorilor bucureșteni, o importanță deosebită are organizarea desfacerii. Printre altele, s-a preconizat (ca de altfel și în anii precedenți) înființarea unor puncte volante pentru vînzarea cartofilor. Nu sîntem încă în miezul sezonului, iar pînă la intrările masive de cartofi destinate aprovizionărilor de iarnă vor mai trece încă 2 sau 3 săptămîni — ne asigură tov. E. Simionescu, directorul I.L.F. Dar timpul trece, iar pregătirile ar fi trebuit încheiate. În cuprinsul Capitalei sînt sectoare întregi unde nu s-au amenajat depozitele, lipsesc prelatele pentru acoperirea cartofilor noaptea ori atunci cînd plouă, mijloace de transport la domiciliul cumpărătorilor, oameni pentru descărcat și încărcat etc. În cartierul nou Drumul Taberei, la I.L.F. centrul 370, responsabilul Dumitrache Constantin este convins că lucrurile se vor aranja ad-hoc. Numai cartofii să vină. Pentru căratul sacilor la domiciliu, cetățenii vor aduce de acasă cîte un cărucior (ca și cum fiecare ar avea în casă cîte un astfel de mijloc de transport) sau vor „prinde" un amator dispus să-i ajute contra plată.

Am semnalat doar cîteva din neajunsurile unei activități care preocupă în prezent, fără exagerare, milioane de oameni. Întîrzierile, tărăgănarea sau aminarea unor măsuri elaborate cu luni în urmă și urmărite în aceste zile pentru buna desfășurare a aprovizionărilor de toamnă și iarnă ar putea avea repercusiuni atunci cînd unitățile comerciale vor fi asaltate de cumpărători. Se impune deci ca tot ceea ce ar putea să le împiedice să fie înlăturat acum, nu în momentele de „vîrf".

IN EDITURA POLITICĂ A APĂRUT

MIT ȘI CULTURĂ

de C. I. Gulian

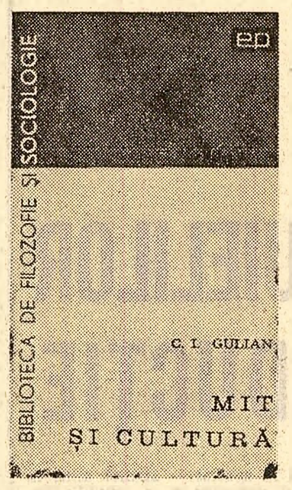

În ultimele trei decenii problema mitului a fost amplu abordată în literatura etnografică, filozofică, în folcloristică și istorie, ca și în teoria religiilor.

Punctul de plecare al lucrării acad. C. I. Gulian, apărută recent în Editura Politică, este tocmai complexitatea sau polivalența mitului. Valorificînd cele mai diverse puncte de vedere (etnografic, folcloristic, fenomenologic și morfologic în istoria religiilor etc.), autorul menține însă un *orizont deschis*, pledînd pentru o interpretare care să nu altereze nici una din fațetele mitului.

După o introducere metodologică, este examinată sociologia și antropologia mitului, fiind ilustrate apoi diferitele *funcții* ale mitului: magico-religioasă, etică, estetică și gnoseologică. Autorul construiește teoria funcției normative (etice și juridice) estetice și gnoseologice a mitului, bazîndu-se atît pe analiza directă a unor mituri (mai ales luate din mitologia primitivă), cît și pe constatările unor specialiști cunoscuți.

Lucrarea se încheie cu un capitol de sinteză despre „Mit și valori", în care se luminează rolul istoric al mitului în originile culturii, cît și procesul de demitizare în care se află conștiința omului modern.

Ambalajul nu este lux, ci o necesitate imperioasă

Ridicarea continuă a nivelului de trai, oglindită în creșterea, de la an la an, a volumului vînzărilor de mărfuri, reclamă din partea comerțului introducerea și extinderea formelor noi și moderne de deservire a populației. Realizarea acestui obiectiv este strîns legată de asigurarea unui fond de marfă de nivel calitativ superior, care să fie oferit într-o formă de prezentare corespunzătoare. În această ordine de idei se impune din ce în ce mai mult desfacerea mărfurilor celor mai frecvent solicitate de cumpărător sub formă de preambalate.

Că problema cerințelor procesului de ambalare este de importanță majoră pentru economia națională o arată orientarea dată acestui sector. După cum ne informează dr. ing. **S. Scadovschi**, directorul Oficiului pentru ambalaje din Direcția generală de metrologie, standarde și invenții, la nivelul anului în curs se realizează în țară ambalaje noi în valoare de peste patru miliarde lei. În afară de aceasta, se rulează prin recuperări și valorificări (sticle, borcane, navete, lăzi, butoaie etc.) un volum de încă 12 miliarde lei. Ponderea cea mai mare în folosirea ambalajelor pe ansamblul economiei o are industria alimentară, în cadrul căreia ambalajul, raportat la valoarea întregii producții, reprezintă aproximativ 10 la sută.

Pornind de la aceste coordonate, se ridică mai multe probleme: care este stadiul atins în domeniul ambalării mărfurilor și ce cerințe se ridică? Corespunde producția de ambalaje necesităților economiei noastre în rapidă dezvoltare și se realizează ea la nivelul optim al eficienței economice? În ce mod și de către cine se realizează politica în domeniul ambalajelor? Pentru a obține răspuns la întrebările noastre, ne-am adresat unor lucrători și specialiști din comerț, din C.S.P., din mai multe ministere, precum și Oficiului de ambalaje.

— De la an la an se înregistrează creșteri masive de producție la mărfurile preambalate pentru comerț. Apar noi tipuri de ambalaje moderne, atrăgătoare.

— Dacă în comerțul cu produse alimentare, în anul 1961 doar 11 la sută din principalele produse (ca tonaj) s-au desfăcut în stare preambalată — subliniază și tov. **I. Weissberger**, director general adjunct în Ministerul Comerțului Interior, acest procent a crescut la 25 la sută în 1965, pentru a atinge 42 la sută în 1968, în condițiile sporirii continue a volumului de marfă. S-a ajuns în situația ca la paste făinoase, bunăoară, proporția preambalatelor să se ridice la 70 la sută din totalul producției livrate pentru fondul pieței, la lapte de consum la 81 la sută, la unt 83 la sută, la ulei 53 la sută.

Deși aceste creșteri absolute sînt o realitate, ponderea livrărilor de produse preambalate față de totalul fondului de marfă este încă nesatisfăcătoare. Mai mult, am fost informați că, în bună măsură, industria nu satisface cererile comerțului nici pe structură (în gramaiele și capacitățile solicitate), orientînd producția spre capacități și gramaje mari, mai puțin solicitate. Parțial, la unele produse acest neajuns se remediază prin cîteva secții organizate în rețeaua comercială, unde un personal relativ numeros preambalează mărfurile manual și cu o productivitate redusă.

Care sînt cauzele acestei situații? „Lipsa capacităților de ambalare și îmbuteliere în industria alimentară, precum și lipsa sau calitatea necorespunzătoare a unor materiale de ambalaj — ne spune tov. director general adjunct **Gh. Bețeanu** din Ministerul Industriei Alimentare. Deci, o primă piedică: insuficiența capacităților de ambalare. Ce arată însă realitatea? Că, în timp ce pentru unele produse — zahăr, făină, orez, ulei — asemenea capacități lipsesc într-adevăr, la altele (produse lactate) prisosesc avînd un coeficient minim de întrebuințare.

Făcîndu-se ecoul pretențiilor cumpărătorilor, lucrătorii din rețeaua comercială subliniază totodată încetineala cu care se extinde folosirea noilor materiale de ambalaj în locul celor necorespunzătoare și perimate. Nu s-a realizat încă nimic pentru înlocuirea unor ambalaje de sticlă, greu de manipulat, a căror circulație costă scump, cu ambalaje nerecuperabile.

Ne rezumăm la aceste cîteva observații privind mărfurile realizate de industria alimentară. Cum stau lucrurile în alte sectoare? La legume-fructe, preambalarea este încă în fașă. Se desfac cantități reduse de cartofi și fructe într-un ambalaj textil (plasă) destul de scump, în timp ce industria chimică dispune de însemnate cantități de saci de hîrtie. În industria ușoară, procentul preambalărilor este de asemenea, foarte redus față de cerințe; doar în sectorul de tricotaje, produsele desfăcute în ambalaje au o pondere mai însemnată: în sectorul atît de important al confecțiilor, ele sînt încă o raritate, acest lucru avînd o influență negativă asupra aspectului și prezentării multor articole.

Problema în discuție depășește însă cu mult cadrul strict al ambalajului de prezentare-desfacere. Aspectul, prezentarea, integritatea produsului depind într-o măsură hotărîtoare de ambalajul de transport — navete, cutii, lăzi, butoaie, palete, containere — de care dispunem încă în cantități reduse și care nu satisface încă integral nevoile economiei naționale — ne spune tov. ing. **Stan Popa**, director în Ministerul Comerțului Interior. Se ajunge atunci la situații regretabile, ca acelea cînd sticle cu apă minerală sînt expediate fără navete, ajungînd la destinație doar cioburi, sau cînd întîrzie livrarea unor mărfuri. Majoritatea acestor ambalaje de transport sînt din lemn, o materie primă destinată unei valorificări superioare. Ar trebui să se obțină în cantități mult mai mari ambalaje de transport din mase plastice, cartoane, mucava, metal, dar realizarea lor întîrzie. Apreciez că există încă o neînțelegere față de această problemă și, drept rezultat, o necorelare între activitățile diferitelor foruri de care depinde în ultimă instanță producția materialelor pentru ambalaje și a ambalajelor. Care este situația în acest sector?

Printre materialele de ambalaj cele mai folosite se numără lemnul, metalul, sticla, cartonul și hîrtia, textilele și materialele plastice. Cantitățile folosite sînt impresionante: material lemnos circa 650 000 mc, carton, mucava, hîrtie — circa 270 000 tone (producția internă), borcane și butelii de sticlă — peste 300 milioane bucăți etc. „Comparînd ponderea cantitativă a diferitelor categorii de materiale în realizarea ambalajelor la noi și în unele țări dezvoltate, arată dr. ing. **Scadovschi**, observăm că avem încă un consum foarte ridicat de lemn și textile, și unul foarte redus de mase plastice și carton. Totodată, trebuie să remarcăm că atît volumul, cît și sortimentul de materiale pentru ambalaj fiind încă reduse, satisfacerea necesarului de ambalaje (în mare parte pentru produse de export) a impus importuri substanțiale care, la rîndul lor, grevează asupra eficienței comerțului exterior. Acordînd o mai mare atenție realizării în țară a sortimentului necesar de materiale — în special tablă, carton și mase plastice — importul ar putea fi în cea mai mare parte eliminat".

Apreciind pașii importanți realizați de industria chimică, unul din principalii producători de materiale de ambalaje, ca și de ambalaje moderne din țara noastră, în asimilarea de produse noi — hîrtii înnobilate, pergaminate, cerate, metalizate etc, cartoane, celofan, polietilenă, polistiren, cerneluri — tov. director **Bețeanu** și alți interlocutori subliniau necesitatea unor eforturi serioase pentru creșterea producției unor asemenea materiale. În sprijinul acestor cerințe, ni s-a dat un exemplu concludent privind eficiența economică a folosirii ambalajelor din carton ondulat, în comparație cu cele din lemn. Din 3,3 mc material lemnos rezultă, prin prelucrare, 1 tonă confecții de carton, respectiv 1000 de cutii, la o greutate de 0,9 kg și un cost mediu de 9 lei bucata, sau 165 de lădițe cu aceleași dimensiuni, avînd fiecare o greutate de 4 kg și costînd 15 lei bucata. Rezultă că pentru același număr de lădițe (1 060) se consumă 21,2 mc de material lemnos, respectiv de 6,5 ori mai mult. Economia la diferența de preț, ambalajele de carton fiind folosite în cantități mari, se ridică la multe zeci de milioane de lei. La aceasta se adaugă economiile de transport, rezultate atît din tonajul mai redus, cît și din spațiul mai bine valorificat. Uzate și devenite neutilizabile, și recuperate prin D.C.A., aceste cartoane pot servi, în continuare, drept materie primă pentru mucava.

Pornind de la o realitate a zilelor noastre, și anume că ambalajul a devenit o parte integrantă a mărfii, după cum subliniia tov. ing. **Ion Ulmet**, din Ministerul Industriei Chimice, se impune ca ambalajul să se bucure, în toate verigile economiei noastre, de aceeași atenție ca și realizarea producției propriu-zise, începînd cu proiectarea întreprinderilor și a secțiilor de confecționat ambalaje și pînă la stabilirea și asigurarea necesarului la toate materialele. Or, nu întotdeauna se întîmplă așa. „Este limpede că problema ambalajelor are implicații pentru multe ramuri ale economiei naționale — arată și tov. ing. **Gheorghe Medaru**, director în Comitetul de Stat al Planificării. Numai accelerarea rulajului ambalajelor recuperabile ar putea da, la nivelul unui an, economii de sute de milioane de lei. Soluționarea problemelor necesită o foarte strînsă colaborare, la nivelul conducerilor de ministere, fiind vorba de traducerea în viață a unei politici cît mai raționale, cît mai eficiente pentru economia națională în ce privește producția materialelor de ambalaj și folosirea acestora".

Deci, principiile, liniile de urmat sînt clare. Ce probleme se impun a fi rezolvate? Este vorba, în principal, de creșterea producției ambalajelor din mase plastice, carton ondulat, hîrtie, mucava, a căror cantitate ar trebui să ocupe un loc preponderent, permițînd reducerea consumului de cherestea și textile.

Multe din problemele ridicate se impun a fi rezolvate în funcție de cerințele unor ramuri ale economiei și de posibilitățile altor ramuri de a le satisface. Corelarea acestor două aspecte — necesitate și posibilitate — după cum arată și exemplele de mai sus, lasă încă de dorit. Este adevărat că, prin înființarea Oficiului pentru ambalaje în cadrul Direcției Generale pentru metrologie, standarde și invenții, s-a făcut un pas înainte în realizarea dezideratului amintit. Specialiștii acestuia au pus ordine în actele normative referitoare la producția și circulația ambalajelor, au sarcina de a coordona măsurile ce se iau în domeniul tehnologiei, promovează diferite acțiuni pentru îmbunătățirea calității, a tehnicii de ambalare, de manipulare și de protejare a produselor. Este nevoie însă de mult mai mult. Nici oficiul, nici nucleele create în cadrul unor direcții din principalele ministere producătoare nu au atribuțiile și căderea de a rezolva problemele majore ale producției materialelor pentru ambalaje și ale ambalajelor însești. După părerea unor specialiști, ar fi poate oportun să se examineze posibilitatea realizării politicii ambalajelor în ansamblu, inclusiv gospodărirea cît mai judicioasă a acestora, de către un organism unic, specializat, cu atribuții corespunzătoare. Fără a încerca să anticipăm asupra aspectelor concrete ale modului în care s-ar cuveni rezolvată această problemă, importantă pentru întreaga economie națională, vom arăta că valorile care se vehiculează la nivelul unui an sub formă de ambalaje (circa 16 miliarde lei) corespund bugetelor unor departamente întregi. Cu atît mai mult studierea și aplicarea unor formule organizatorice eficiente devin un deziderat de cea mai stringentă actualitate.

Al. PLAIEȘU

pagina economică

tribuna experienței înaintate

Pe solurile dobrogene, agrotehnica și-a spus din nou cuvîntul

Unitățile agricole din județul Constanța, folosind din ce în ce mai bine baza tehnico-materială pusă la dispoziție de către stat și aplicînd întregul complex de măsuri agrotehnice au reușit să sporească, an de an, producția de grîu. Chiar și în acest an, caracterizat printr-o secetă excesivă, care s-a manifestat în primăvară, s-a reușit să se recolteze, în medie pe județ, cîte 2 663 kg la hectar. Ca urmare a producțiilor obținute, unitățile agricole din județul Constanța au livrat la fondul de stat o importantă cantitate de grîu. Aceste cifre demonstrează că, și în condiții atmosferice mai puțin prielnice sau chiar defavorabile, printr-o agrotehnică adecvată, se pot obține recolte mari și constante de la an la an.

Experiența unităților fruntașe dovedește că recolta poate spori încă foarte mult. Cooperativa agricolă Cobadin, de exemplu, a obținut 4 039 kg grîu la hectar pe întreaga suprafață de 1 010 hectare cultivate. De asemenea, cooperativa agricolă Siminoc a recoltat în medie la hectar 3 905 kg grîu pe 350 hectare; cea din Comana — 3 699 kg pe 936 hectare; Negru Vodă — 3 596 kg pe 1 050 hectare și altele. Dacă toate unitățile agricole din județul nostru ar ajunge la un asemenea nivel este ușor de înțeles ce sporuri mari s-ar obține la producția globală, cu cît ar crește veniturile țărănimii. Evidențiind succesele, nu se poate trece cu vederea că două întreprinderi agricole de stat și 34 cooperative agricole au obținut recolte sub 2 000 kg la hectar. În rîndurile de față voi sublinia cîtiva factori care au contribuit la creșterea producției de grîu și ce se întreprinde ca, peste tot, să se obțină recolte mari.

Unitățile agricole care realizează, an de an, recolte bune, arată că amplasarea grîului după cele mai bune premergătoare reprezintă unul din factorii de bază pentru sporirea producției. În fiecare an în județul Constanța se urmărește ca grîul să fie amplasat, cu prioritate, după culturile care părăsesc terenul devreme și care permit executarea arăturilor cît mai de timpuriu în vară. Așa sînt leguminoasele, grîul pînă la al treilea an, inul, culturile furajere, unele culturi prășitoare care se recoltează devreme, chiar și floarea-soarelui cultivată pe terenuri fertilizate corespunzător. Procedînd în acest fel, se pot asigura condiții mai bune de pregătire a terenului și mai ales a patului germinativ în vederea executării semănatului la un nivel calitativ ridicat.

Un alt element esențial în sporirea producției de grîu îl reprezintă cultivarea celui mai corespunzător soi. Rezultatele obținute de unitățile din județul nostru se datoresc și faptului că, an de an, proporția soiurilor intensive a fost îmbunătățită. În această direcție un sprijin deosebit de important l-am primit din partea stațiunii experimentale Dobrogea și a centrelor de încercare a soiurilor. Ca urmare, în toamna anului 1967 soiurile intensive au fost generalizate pe întreaga suprafață destinată a fi semănată cu grîu. Dar chiar și între aceste soiuri, cultivate în aceleași condiții naturale, se observă o diferență de recoltă. La întreprinderile agricole de stat soiul Bezostaia a dat, în medie la hectar, 2 990 kg, în timp ce soiul Triumf a ajuns la numai 1 935 kg la hectar. Și în cooperativele agricole diferența între cele două soiuri este de 1 000 kg la hectar. Bazați pe aceste rezultate ne-am propus ca, în toamna acestui an, să mărim suprafața cultivată cu Bezostaia, care va ocupa peste 90 la sută din terenuri, soiul Triumf urmînd a fi semănat numai pe anumite soluri, care nu întrunesc condițiile de fertilitate.

Un alt factor pe care vreau să-l menționez și care a contribuit în mare măsură la obținerea producțiilor amintite îl reprezintă fertilizarea. Ca urmare a cantităților mari de îngrășăminte chimice livrate de industrie, a fost fertilizată cu superfosfat 60 la sută din suprafața cu grîu, iar cu azotat 90 la sută. Experiența a dovedit că aplicarea îngrășămintelor fosfatice într-un raport echilibrat cu cele azotoase este indispensabilă. Cooperativele agricole cărora li s-a asigurat aproape întreg necesarul de superfosfat și azotat de amoniu, într-un raport corespunzător, au realizat, în acest an, cele mai mari producții de grîu la hectar. În folosirea îngrășămintelor se constată și unele deficiențe. Nu toate cooperativele au luat măsurile necesare pentru păstrarea lor corespunzătoare, din care cauză unele cantități, e adevărat destul de mici, au fost supuse intemperiilor și depreciate. Este o mare pierdere dacă se ține seama de sporurile mari de recoltă ce se obțin prin folosirea lor judicioasă. De aceea ne vom ocupa cu mai multă răspundere de buna lor gospodărire. Întrucît se simte insuficiența îngrășămintelor fosfatice, solicităm sprijinul organelor centrale în asigurarea unor cantități sporite de superfosfat, pentru a putea fertiliza întreaga suprafață de grîu ce se însămînțează după păioase și prășitoare cu cîte cel puțin 250 kg la hectar.

Toți acești factori își aduc aportul la sporirea recoltelor cu condiția ca lucrările de pregătire a terenului și mai ales a patului germinativ să se facă la timp și de cea mai bună calitate. S-a urmărit nivelarea perfectă a terenului, care să permită încorporarea numărului prevăzut de semințe. Bineînțeles că, în această privință, este hotărîtoare munca mecanizatorilor din întreprinderile agricole de stat și a celor din întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii, care mînuiesc cu măiestrie mașinile încredințate, făcînd lucrări, în majoritatea cazurilor, de calitate bună. Atît în toamna anului trecut, cît și acum, specialiștii din unitățile agricole și de la organele agricole județene au acordat și acordă cea mai mare atenție efectuării, în cele mai bune condiții, a pregătirii terenului și semănatului. Un timp am întîmpinat greutăți din cauza lipsei de umiditate din sol. Ploile căzute în ultima vreme permit o mai bună pregătire a patului germinativ, ceea ce este esențial pentru viitoarea recoltă.

Pentru obținerea, în continuare, a unor recolte mari, direcția agricolă urmărește efectuarea unor lucrări de cea mai bună calitate și care să se încadreze în limitele timpului optim. Măsurile tehnice și organizatorice în vederea acestei importante campanii au fost încheiate. Întreaga cantitate de sămînță a fost condiționată. Pentru ca, peste tot, să se lucreze la un nivel calitativ ridicat, direcția agricolă a luat o serie de măsuri organizatorice. Încă cu cîteva săptămîni în urmă specialiștii direcției au verificat starea mașinilor din întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii. Recent, pe grupe de cooperative agricole s-au făcut analize asupra stadiului pregătirilor pentru această campanie. Întrucît în unele unități sînt ingineri tineri, care nu au suficientă experiență în producție, s-a făcut un instructaj în care s-au dezbătut toate problemele tehnice legate de desfășurarea acestei campanii.

Mecanizatorii, cooperatorii și specialiștii din județul Constanța nu-și precupețesc eforturile pentru a executa la timp și în bune condiții lucrările de semănat din această toamnă, conștienți fiind că în acest fel vor putea asigura producții sporite de grîu în anul 1969.

Dan ȘERBU
director, Direcția agricolă a județului Constanța

STADIUL LUCRĂRILOR AGRICOLE DE TOAMNĂ

Deși stînjenite în unele zile de ploi, lucrările agricole de toamnă continuă să fie intensificate în aproape întreaga țară. Din datele primite de Consiliul Superior al Agriculturii reiese că la 26 septembrie recoltarea florii-soarelui se apropia de sfîrșit. Porumbul, care dintre culturile de toamnă ocupă cea mai mare suprafață, a fost culeș de pe 27 la sută din terenurile cultivate. În proporție de peste 50 la sută s-a recoltat porumbul în întreprinderile agricole de stat din trusturile Craiova, București și Constanța și în proporție de 35—45 la sută în cooperativele agricole din județele Iași, Botoșani, Olt, Ialomița, Teleorman, Dolj și Ilfov. Recoltarea sfeclei de zahăr se desfășoară potrivit graficelor stabilite de fabricile de zahăr cu unitățile cultivatoare, realizîndu-se în proporție de 27 la sută. În unele județe dintre care Mureș, Sibiu, Arad, Cluj și Botoșani, există încă mari cantități de sfeclă netransportate de pe cîmp la fabrici.

Recoltarea cartofilor s-a făcut pe 26 la sută din terenurile cultivate, iar vile au fost culese în proporție de 70 la sută. Pericolul deprecierii producției din cauza ploilor impune grăbirea culesului și transportului strugurilor în unitățile de vinificare.

În această săptămînă a continuat mai intens pregătirea terenului, lucrare efectuată în proporție de 54 la sută în întreprinderile de stat și de 47 la sută în cooperative agricole. Au fost însămînțate 670 000 hectare. În trusturile Bacău, Galați, Ploiești și București s-a semănat între 42—52 la sută din terenurile prevăzute, iar în cooperativele agricole din județele Galați, Suceava și Prahova între 39—46 la sută.

Dispunînd de suficiente mijloace, unitățile agricole pot efectua la un nivel superior lucrările de pregătire a terenului și însămînțare și, totodată, să grăbească strîngerea și depozitarea producției.

(Agerpres)

Noutăți la C.E.C.

Interviu cu dr. Mircea POPOVICI

președinte al Consiliului de Conducere al Casei de Economii și Consemnațiuni

În baza unei Hotărîri recente a Consiliului de Miniștri, Casa de Economii și Consemnațiuni va pune la dispoziția populației, începînd de la 1 octombrie a.c., un nou instrument de economisire: *libretul de economii cu cîștiguri în materiale de construcție*. Totodată, se iau noi măsuri de perfecționare a activității C.E.C., pentru mai buna deservire a depunătorilor. Adresîndu-ne, în legătură cu toate acestea, tovarășului dr. *Mircea Popovici*, președinte al Consiliului de Conducere al Casei de Economii și Consemnațiuni, domnia-sa ne-a vorbit, în primul rînd, despre avantajele de care vor beneficia depunătorii pe noul libret de economii amintit mai sus.

— Depunătorilor pe noul libret de economii — ne-a spus tov. Popovici — li se vor atribui, prin trageri la sorți, cîștiguri în materiale de construcție pentru locuință. Acesta este avantajul specific noului instrument de economisire. În afară de cîștiguri, titularii vor beneficia, ca și depunătorii pe celelalte instrumente de economisire, de avantajele generale ale păstrării banilor la C.E.C.: garanția statului pentru sumele depuse, care pot fi restituite oricînd, la cerere; scutirea de impozite și taxe a deponenților și cîștigurilor; păstrarea secretului privind numele deponătorilor și operațiunile efectuate etc. Libretul de economii cu cîștiguri în materiale de construcție se emite de filialele și agențiile C.E.C. din mediul rural și din orașele în care nu se construiesc locuințe proprietate personală cu sprijinul statului. De asemenea, libretul se emite și de unitățile poștale existente în localitățile în care nu funcționează unități proprii ale Casei de Economii și Consemnațiuni. El este numai nominal, adică de numele persoanei care efectuează depunerea sau, la cererea acesteia, pe numele altei persoane. Caracteristic pentru acest libret este depunerea în sumă fixă de 1 000 de lei. Bineînțeles că un depunător poate deține mai multe librete de acest fel, fiecare cu o depunere de 1 000 lei. Sumele depuse se restituie de către Casa de Economii și Consemnațiuni oricînd, la cererea titularilor sau a persoanelor indicate de aceștia. Restituirile se efectuează de unitățile care au emis libretele, precum și de celelalte unități C.E.C., din localitățile în care funcționează unitățile emitente. Filialele C.E.C. pot efectua restituiri de pe libretele emise de agențiile C.E.C. și de unitățile poștale a căror evidență contabilă o țin și în cazul în care acestea funcționează în alte localități.

— Cum se acordă cîștigurile?

— Cîștigurile în materiale de construcție pentru locuințe se acordă, prin trageri la sorți trimestriale, titularilor libretelor de economii ieșite cîștigătoare, ale căror depuneri au fost păstrate la C.E.C. în tot cursul trimestrului pentru care se efectuează tragerea la sorți respectivă. Tragerile la sorți se organizează în cursul trimestrului următor celui pentru care se efectuează tragerea. În vederea participării unui număr cît mai mare de depunători, s-a aprobat ca toate librete emise pînă la 31 octombrie să aibă dreptul de participare la prima tragere la sorți pentru trimestrul IV.

— Ce alte noutăți din munca unității C.E.C. putem comunica cititorilor noștri?

— S-au luat o serie de măsuri pentru perfecționarea operațiunilor în conturile curente personale, urmărindu-se îmbunătățirea și pe această cale a deservirii depunătorilor. Astfel, începînd de la 1 septembrie a.c., depunerile în numerar în contul curent personal se pot efectua nu numai la unitatea la care este deschis contul, ci și la oricare altă filială sau agenție C.E.C. din țară. Tot astfel, restituirile se pot face la filiala la care titularul are deschis contul, la o altă filială sau agenție C.E.C. indicată de titular sau — cu viza filialei la care este deschis contul — la oricare filială sau agenție C.E.C. din țară.

În atenția Casei de Economii și Consemnațiuni a stat și perfecționarea formelor de economisire destinate celor mai tineri depunători. În scopul educării lor, încă de pe băncile școlii, în spiritul economiei, Casa de Economii și Consemnațiuni va pune la dispoziția elevilor „cecurile de economii pentru școlari". Instrumente de economisire specifice vîrstei și preocupărilor elevilor, cecurile de economii pentru școlari au menirea să contribuie nu numai la formarea și dezvoltarea spiritului de economie al acestora, ci și la îmbogățirea sferei cunoștințelor lor din domeniul științei, istoriei, artei și culturii. Cecurile de economii pentru școlari au o formă de prezentare atractivă, fiind tipărite în culori și grupate în seturi de cîte 10 cecuri, fiecare set ilustrînd teme din cele mai interesante.

După cum se știe, un număr important de depunători economisesc la C.E.C. în scopul cumpărării de autoturisme. În afara autoturismelor Moskvici, Skoda, Volga, Trabant, care urmează să se livreze pe măsura sosirii lor, în prezent organele Ministerului Comerțului Exterior și Ministerului Comerțului Interior duc tratative cu furnizorii străini pentru importul de noi autoturisme destinate depunătorilor C.E.C. Posibilitățile de satisfacere în mai bune condiții a celor ce doresc să-și procure autoturisme au sporit, de asemenea, prin fabricarea autoturismului românesc Dacia 1 100. Chiar zilele acestea se vor livra depunătorilor primele autoturisme Dacia 1 100. Livrarea lor va continua atît în cursul trimestrului IV, cît și în anii următori, pentru satisfacerea cu prioritate a cererilor depunătorilor înscriși la tipurile de autoturisme la care s-au sistat înscrierile.

În încheiere vreau să-i informez pe depunătorii din București, Ploiești și Brașov că în cursul lunii octombrie se vor mecaniza lucrările de ghișeu la unitățile C.E.C. cu volum mare de operațiuni, ceea ce va duce la îmbunătățirea deservirii prin reducerea timpului de executare a operațiunilor. Ulterior, pe măsura dotării unităților C.E.C. cu mașini de ghișeu, se va extinde mecanizarea și la alte unități din marile orașe.

N. DUMITRU

Reducerea cheltuielilor materiale de producție

(Urmare din pag. I)

unei serii de motoare electrice asincrone de 100—1 000 kW se scontează obținerea, numai la un lot de 1 000 bucăți, a unei economii anuale de 300 tone tablă silicioasă și 80 tone cupru. Înlocuirea dinamului auto cu alternator va determina reducerea consumului de metal cu 100 tone tablă silicioasă și 35 tone cupru. Pe alt plan, își va spune cuvîntul modernizarea produselor, paralel cu creșterea eficienței economice a fabricației. În domeniul utilajului petrolier, de exemplu, unde anumite produse nu mai corespund, sub aspectul greutății, nivelului atins pe plan mondial, se preconizează folosirea încă de pe acum a unor soluții constructive și tehnologice modernizate: trecerea la realizarea unor construcții ușoare din corpuri turnate nervurate pentru prevenitoare de erupție. Piesele turnate, masive, au fost înlocuite cu construcții forjate și sudate, tehnologie aplicată îndeosebi la cilindrii pompelor de noroi pentru foraj. Alte mari posibilități de reducere a cheltuielilor materiale de producție, care au fost luate în calcul de întreprinderile în cauză, constau în folosirea oțelurilor slab aliate la confecționarea structurii de rezistență a masturilor și turlelor.

Mai intens decît pînă acum se va recurge la soluția reproiectării unor repere ce compun motoarele termice. De pildă, pentru motoarele tip D-103 și D-105 în curînd se va reproiecta sistemul de distribuție, camerele de ardere și cursa pistonului, reducîndu-se greutatea proprie a acestor motoare, măsură de pe urma căreia se poate obține o economie anuală de metal de peste 5 000 tone. În construcția de vagoane, prin revizuirea calculului de rezistență și folosirea oțelurilor slab aliate sudabile, cu rezistență mărită la coroziune, greutatea proprie a vagoanelor va fi simțitor diminuată. Măsuri similare se vor aplica și la construcțiile de autocamioane, tractoare și mașini agricole, iar prin trecerea la fabricația în serie a unor noi tipuri de tractoare și mașini agricole se vor întregi considerabil economiile de metal.

Experiența anilor anteriori și cerințele ce stau în fața noastră, în ce privește economisirea resurselor materiale, ne îndeamnă să reflectăm temeinic asupra modului în care vor trebui îndeplinite în viitorul apropiat măsurile depistate de colectivele de întreprinderi în urma analizelor întreprinse. Să mă refer doar la un aspect al problemei, diminuarea cheltuielilor materiale de producție prin asimilarea de produse noi și modernizarea celor existente. Măsurile preconizate în acest sens trebuie să permită stabilirea unor termene cît mai raționale pentru fazele de proiectare și de asimilare și de punere în fabricație a produselor noi cît și a celor modernizate și, totodată, să asigure respectarea întocmai a acestor termene. Din acest punct de vedere investigațiile relevă că, la unele întreprinderi, activitatea de modernizare prin reproiectare ca și asimilarea de produse noi se desfășoară mult prea lent, fazele finale fiind, de regulă, împinse spre sfîrșitul anului. Asemenea întîrzieri s-au produs, de exemplu, la proiectarea și introducerea în fabricație de către uzina „Progresul" Brăila a ruloului compresor tip R 8-14. Tot la această uzină se înregistrează mari pierderi materiale la osiile montate pentru vagoane. Deși a primit sprijinul susținut al I.C.T.C.M.-ului pentru îmbunătățirea tehnologiei de presare a roților, încercarea și aplicarea noii tehnologii au loc într-un ritm necorespunzător. Un caz asemănător îl constituie și uzina „Vulcan" din Capitală unde s-a tărăgănat mult timp intrarea în fabricație a unor tipuri de unități de pompare. De aceea, **se cere o mai mare exigență la acceptarea termenelor pe care le propun întreprinderile pentru realizarea programului de perfecționare a tehnologiilor și de îmbunătățire constructivă a produselor, urmărindu-se aplicarea întocmai a măsurilor stabilite.**

Acțiunea amintită a reliefat, după cum s-a văzut, substanțiale rezerve de diminuare a cheltuielilor de producție. În viitor însă, specialiștii din unitățile industriale ca și din institutele de cercetări, vor trebui să se preocupe mai stăruitor de punerea la punct a tehnologiilor din sectoarele primare ale fabricației — turnătorie și forjă. Este suficient să reținem că, după un calcul global, se apreciază că numai prin extinderea forjării în matrițe și creșterea parcului de mașini pentru prelucrarea la cald se poate obține în următorii ani în acest sector o economie de materie primă de 50—100 000 tone metal. Economii însemnate de cheltuieli materiale vor trebui să fie făcute și prin organizarea temeinică a sectoarelor de debitare și de croire a materialelor. Extinderea turnării de precizie și a altor tehnologii avansate în acest domeniu, trecerea la turnarea unor cantități tot mai mari de piese din fonte speciale în loc de oțel rămîn, în continuare, teme de studiu și de intervenție pentru specialiștii din întreprinderi și institute de cercetări.

Toate aceste probleme enunțate nu vor ajunge să dea rezultatele scontate în practică dacă simultan unele întreprinderi nu-și vor reconsidera poziția față de revizuirea și îmbunătățirea normelor de consum. Pînă acum, în anumite uzine, după cum am putut să ne dăm seama ulterior, s-au luat în calcul un număr relativ restrîns de norme de consum, sau nu acelea care sînt cele mai reprezentative. De asemenea, nu s-au fundamentat întotdeauna științific reducerile propuse. În astfel de situații se află Uzina mecanică Plopeni, „Hidromecanica" Brașov și altele care au practicat, în unele cazuri, consumuri superioare nivelului normelor revizuite. Sînt probleme asupra cărora este absolut necesar să revină organele de execuție, cadrele tehnice de specialitate din întreprinderi. De aceeași importanță trebuie să se bucure și reducerea pierderilor din rebuturi, fenomen întîlnit mai ales la uzinele „23 August" și „Grivița roșie" din București, Uzina mecanică Turnu Severin. Uzina de rulmenți din Brașov și altele.

Chiar și din aceste succinte observații, care nici pe departe nu epuizează tema discuției, socotesc că apar limpede posibilități de creștere a eficienței economice prin diminuarea cheltuielilor de producție. Pentru ca potențele actuale să fie integral valorificate, două aspecte generale trebuie să le avem permanent în vedere: soluționarea competentă a tuturor problemelor producției, indiferent de ce factură ar fi ele și menținerea unui climat de opinie intransigentă în rîndul tuturor colectivelor pentru continua reducere a cuantumului cheltuielilor de producție.

SINUOASA TRAIECTORIE A UNOR INVENȚII

(Urmare din pag. I)

● Institutul de proiectări și cercetări utilaj petrolifer (I.P.C.U.P.) va întocmi, în semestrul II al anului 1964, proiectul de execuție al unui model prototip experimental...

● Direcția tehnică a ministerului trimite, în ianuarie 1966, procesul verbal din 16.XII 1965, întocmit de Cabinetul de invenții și inovații al aceluiași minister, din care rezultă că I.P.C.U.P. urmează ca, pînă la 1.V.1966 să execute proiectul tehnic și desenele de execuție.

● Ministerul Petrolului Cab. 136/Cab. 28 087/31.I. 1966: S-a executat studiul tehnico-economic de către I.P.C.U.P., care a și fost avizat de minister, urmînd să fie terminat și proiectul de execuție. Prototipul se va introduce în planul tehnic pe anul 1967, pentru executarea lui de către M.I.C.M. și M.P.

● Proces verbal I.P.C.U.P. 13/6 148/44 340 din 1.X.1966. Dosarul și sarcina urmăririi proiectării au fost transferate I.P.F.E.-Ploiești — filiala București.

Termene, alte termene, procese verbale, adrese... Și aici se încheie, în fișa amintită, drumul străbătut (sau, mai exact, pașii bătuți pe loc) de o invenție românească, recunoscută a fi valoroasă, brevetată — așa cum am arătat mai sus — într-un șir de țări, dar care la noi nu a ajuns să fie valorificată.

Altă invenție, altă întîrziere...

Într-o suferință asemănătoare se găsește, depinzînd tot de Ministerul Petrolului, și invenția inginerului Gheorghe Bercaru, **„Dispozitiv pentru izolarea și ungerea lagărelor la sapele cu conuri"**, înregistrată la 9.XI 1962, caracterizat invenție la 25.IV 1963, brevet nr. 43 006, brevetată apoi și în: S.U.A., Anglia, Austria, Argentina, Japonia, Italia, R.F.G., India, Olanda, R.A.U., Franța, Canada. Și ce a... urmat:

● Adresa M.I.P.Ch. — Dir. Teh. nr. 2 399/31 646/27. IV 1964 prin care se trimite copia procesului verbal din 9. V. 1963 la Cabinetul de invenții și inovații al M.I.P.Ch., stabilind că invenția a fost admisă pentru experimentare.

● Invenția este introdusă în planul Institutului de proiectări și cercetări utilaj petrolier cu termen trim. IV 1964.

● Ministerul Petrolului Dir. Teh. 2 738/38 854/4. 1966, trimite procesul verbal din 5. V. 1966 prin care se aprobau fondurile necesare experimentării cerute de I.P.C.U.P.

● Direcția mecano-energetică introduce în planul tehnic al M.I.C.M., executarea de urgență a lotului prototip la Uzinele „1 Mai" Ploiești, iar D.F.E.T. ia măsuri pentru experimentarea la sondele în foraj. Dar...

Ambele invenții nu se aplică încă pe scară industrială, deși au trecut 4, respectiv, 5 ani de la obținerea brevetului (la noi și în alte țări). Există invenții care au o soartă și mai vitregă: imobilitate completă la 7—8—10 ani de la brevetare... Să fie doar vorba de cazuri speciale, izolate? Nu! În fiecare minister există asemenea situații „încurcate", „dificile" etc., rămînînd sub cheie, prin sertare sau seifuri, venituri de milioane și milioane de lei.

Considerăm că nimic nu justifică tărăgănarea, dezinteresul, slaba organizare care au făcut posibile exemplele de mai sus și cele ce urmează, care continuă, în ciuda existenței unui cadru absolut favorabil: noua legislație a invențiilor. În măsura în care întreg poporul își aduce aportul la propășirea țării, la ridicarea nivelului general de trai, problema folosirii prompte și eficace a fiecărei idei valoroase nu mai poate să țină de bunul plac al unei persoane care consideră că executarea unui prototip, experimentarea lui, etc. sînt tot atîtea hatîruri făcute inventatorului. Asemenea poziții retrograde — lezînd interesele industriei românești — merită să fie vehement combătute.

10 ani pierduți

Inginerul MARIO DUMA, șeful laboratorului de telemecanică al Institutului de proiectări pentru automatizări, ne explică:

— Cunosc cazul unei invenții a inginerului Paul Marius Angelo. O invenție multiplu brevetată în țară și în străinătate. Șansele de reușită — mari; o demonstrează atît principiul, evident, cît și afirmațiile categorice făcute de persoane competente, în urma unui consult de specialiști. Domeniul aplicației — de maximă importanță economică: construcția motoarelor cu explozie. Și totuși, la **10 ani** de la data cînd a fost brevetată, invenția pare să fie abia acum verificată pe un prototip.

Dar există și invenții gata experimentate, demonstrate și teoretic și practic, deci dovedite valoroase, fără ca să pătrundă în producția industrială. E de neînțeles! **Și inovații nu suportă pagubele produse astfel economiei naționale.** Releul „Multiprot", medaliat la Bruxelles, are nu prototip, ci serie experimentală realizată și verificată de cîțiva ani, dar nu este pus în fabricație.

Aici e vorba de miopie. Sînt oameni care țin, în primul rînd și în mod exclusiv să-și realizeze planul. Și sub această optică, devin mai puțin receptivi la problemele care privesc perfecționarea în perspectivă a tehnicii, la introducerea în practică a invențiilor și inovațiilor.

Cîteva propuneri...

Ar fi deci cazul — ne spune în continuare ing. Mario Duma — **să existe, la toate marile uzine, ateliere de prototipuri, în care să lucreze muncitori de înaltă calificare,** recompensați în raport cu valoarea invenției pe care o desăvîrșesc prin realizarea prototipului și eventuala lui experimentare în același loc. Pe cînd acum, după cum am aflat, la uzina „23 August", piesele pentru motorul prototip inventat de ing. Paul Marius Angelo s-au executat în afara orelor de producție, ca și cum realizarea prototipului n-ar fi utilă producției. E drept, șeful secției motoare ne-a recunoscut, cu sinceritate, că sub aspect valoric secția condusă de el nu e direct interesată în producerea prototipului, căci cere o mai mare cantitate de muncă, în comparație cu cea pretinsă de planul propriu-zis de producție, că piesele respective sînt extrem de pretențioase, unele din ele executîndu-se manual, așadar, în mod întemeiat, cerea ca astfel de sarcini să cadă în aria de activitate a unor **ateliere speciale, de prototipuri,** bine dotate atît în ceea ce privește utilajul cît și oamenii.

● Pătrunderea invențiilor în producție nu este un proces care trebuie lăsat la voia întîmplării — ne spune **ing. ION BARBU, șeful secției cercetare a Institutului de cercetări și proiectări electrotehnice.** În primul rînd, trebuie create condițiile care să asigure cointeresarea ambelor părți — inventatorul și uzina — în realizarea progresului tehnic. Vreau să atrag atenția asupra faptului că nu aplicarea sută la sută a invențiilor brevetate este ținta care trebuie urmărită, ci numai a acelora care, la momentul respectiv, oferă evidente avantaje economice, mai ales că și invențiile evoluează, a zecea putînd invalida precedentele nouă. Sub acest aspect, a lăsa aprecierea nivelului tehnic, a originalității unor invenții și inovații la aprecierea unor „referenți" care nu sînt perfect cunoscători în materie sau fac acest lucru „printre altele", acordîndu-li-se 2—3 ore, nu poate decît să bareze drumul noului spre industrie.

● În majoritatea cazurilor, — arată **conf. dr. ing. IOSIF DRIMUȘ, de la Institutul politehnic din București** — după ce a depus o intensă muncă intelectuală și a efectuat încercări preliminare, inventatorul, pentru a-și vedea invenția realizată sub formă de prototip sau încercată în fază-pilot, trebuie să obțină de la diverse foruri materii prime, piese, încuviințări, să ducă tratative cu diferite întreprinderi, valorificarea muncii sale științifice lovindu-se adeseori de un șir de obstacole birocratice. Uneori acestea determină pe cei mai puțin „îndîrjiți" să abandoneze, văzînd că energia cheltuită nu se va regăsi decît într-o foarte mică măsură în invenția aplicată. Se impune deci **o hotărîtă simplificare a formelor care astăzi încă însoțesc realizarea unei invenții** (referate și para-referate, corespondență inutilă etc.). Uneori după ce a străbătut întreaga **cursă cu obstacole,** „noutatea" apare perimată. Cred că, în acest domeniu, un prim obiectiv ar trebui să fie reducerea acestui timp. Prevederile actuale îngăduie un termen excesiv de lung pînă la obținerea și aplicarea brevetului. Riscăm astfel ca ideile să devină cu mult înainte „realitate brevetată" în alte țări.

● Într-adevăr, constată **dr. ing. S. FAUR, secretar științific la Institutul de energetică al Academiei,** trebuie luate măsuri hotărîte pentru asigurarea prioritații științifice. Astfel, nu de mult am aflat că într-o țară străină, s-a introdus exploatarea cîmpurilor de gaze naturale prin intermediul compresorului cu jet. Utilizarea lui în acest scop a fost propusă, studiată și experimentată de către institutul nostru încă acum zece ani, rezultatele găsindu-și aplicare în industria noastră de gaze naturale. Neluîndu-se din timp măsuri pentru apărarea acestui „produs al inteligenței", brevetat acum în altă țară, s-au irosit surse de venituri.

● La problema înlăturării piedicilor concrete, practice, din calea inventatorilor și sprijinirea lor pentru valorificarea invențiilor în străinătate s-a referit și **dr. ing. IOAN LANDAU, cercetător principal la Institutul de energetică al Academiei.**

Principalul beneficiar al unei invenții — spune el — este, în general, instituția tutelară. Este necesar ca pe lîngă aceste instituții să existe un inginer specializat în problemele invențiilor care să facă legătura între inventator și forurile de resort (Oficiul de stat pentru invenții, Biroul de brevete al Camerei de Comerț Industrialexport — Serviciul licențe, Notariat etc.).

Nici o frînă în calea inteligenței

Calculul pe care-l facem pare elementar: dacă într-o perioadă de numai șase ani, întreprinderile care depind de un singur minister (ce-i drept, unul dintre cele mai importante) au realizat economii — în urma aplicării invențiilor și inovațiilor — de peste 800 milioane lei — iar același minister mai are încă în experimentare 30 la sută din invențiile admise, rezultă că prin experimentarea urgentă și aplicarea pe scară industrială a întregului stoc de **invenții stagnate,** întîrziate etc., s-ar putea dobîndi, la toate ministerele, într-o perioadă similară, **venituri suplimentare de ordinul miliardelor de lei.** Pentru aceasta ar fi poate necesară trierea imediată, în termen de cel mult o lună-două, a invențiilor valoroase, stabilindu-se totodată termenele limită ale realizării prototipurilor și experimentării, pentru ca apoi să se treacă, de urgență, la aplicarea lor pe scară industrială, conform cu termenele stricte ale noii legislații privind invențiile, încît economia națională să profite, în termen util, de avantajele lor. **Nici o întîrziere nu mai este de admis, atîta vreme cît în joc sînt puse interesele economiei naționale, pe care oameni devotați — inventatorii — pînă de încredere și ingeniozitate, se străduiesc s-o ajute prin descoperirile lor. Nici un strop de inteligență să nu mai rămînă sub cheie!**

Ministerele, răspunzătoare directe față de soarta invențiilor brevetate, ar trebui să urmărească îndeaproape respectarea tuturor termenelor stabilite potrivit legii. Legea e lege și în materie de aplicare a invențiilor.

Îmbunătățirea — în domeniul aplicării invențiilor — a activității ministerelor, înlăturarea lipsei de solicitudine din partea întreprinderilor, ca și a lacunelor din sistemul organizatoric ar avea, așadar, salutare efecte de promovare a invențiilor și în sfera producției materiale, a sporirii venitului național — și implicit, a nivelului de viață al poporului. Tezaurul de inteligență trebuie scos, integral, la lumină.

ÎNSEMNĂRI DESPRE PROZA UNOR TINERI AUTORI

Ambianța socială a demarajului unor destine

Pătrunderea în literatură a unui contingent din ce în ce mai numeros de tinere talente lărgește și adîncește procesul creației artistice, îi adaugă noi zone de inspirație, îmbogățind-o cu problematica specifică vîrstei, cu un anumit mod de a înțelege metamorfozele profunde din activitatea și gîndirea umană contemporană. Anii formării și ai căutării unui drum propriu în viață au fost subiect intens exploatat de proză, care, de la Bildungsroman-ul lui Goethe, cunoaște experiențe mereu reluate. Problematica acestei vîrste capătă însă la tinerii prozatori din țara noastră sensuri și tratări multiple, un mod nuanțat de a privi evoluția socială și mutațiile de conștiință petrecute în anii socialismului, o perspectivă asupra lumii încărcată de dramatismul cunoașterii. Proza urmărește ampla desfășurare de energii umane închinată unor idealuri și aspirații înalte, notează necontenita zbatere omenească în dorința ei de ascensiune spirituală.

Ne-au reținut în ultimul timp atenția cîteva romane aparținînd unor tineri prozatori : **„Nisip"** de Alexandru Deal, **„Arșița"** de Laurențiu Cerneț și **„Singurătatea lucrurilor"** de Constantin Georgescu.

Cu romanul **„Nisip"**, Alexandru Deal dovedește reale posibilități de a surprinde contradicțiile adolescenței. Confesiunea autentică a tînărului în fața lui și a timpului este însoțită permanent de insistența cu care scrutează perspectivele. Luca, personajul central al romanului, simte nevoia, în urma unui insucces, să-și deruleze firul vieții în căutarea nu a unor greșeli posibile și de neînlăturat, ci, mai mult, pentru a vedea dacă ceea ce a făcut pînă acum îi îndreptățește condiția de om. Memoria lui înregistrează selectiv evenimentele vieții diurne, fără o continuitate cronologică strictă, dar totuși într-o logică dictată de o anumită formație epică. Luca este înzestrat cu un acut simț al realității, constient de posibilitățile sale, trăind intens actul opțiunii. Pentru el cîteva aspecte ale existenței merită răspuns : ce sîntem noi și ce reprezentăm în raport cu infinita scurgere a vremii, cum acționăm pentru a ne găsi și fixa propria noastră personalitate ? Romanul, scris la persoana întîi, are toate atributele perceperii acute a actului alegerii. Eroul trece prin diferite ipostaze, încearcă activități diverse, nemulțumit permanent, chiar mai mult, adversar convins al vieții formale, în sensul unei căpătuieli mic-burgheze. Caută să descopere adevărul și sensul existenței „departe de micile lașități ale liniștii și ale suferinței".

Cam de la aceleași idei și mobiluri pornește și Laurențiu Cerneț în **„Arșița"**. Simplul fapt că cei doi romancieri sînt bănățeni nu explică unele apropieri și similitudini între operele lor. Aici, un alt tînăr, Tudoran, ceva mai matur, este confruntat cu întrebări asemănătoare. Cu acest personaj ne aflăm în fața unui caz mai complex. Tudoran caută vindecarea unor vechi răni moștenite din familie. Traumele lui aparțin unei anumite categorii sociale din care se trăgea și dorința lui de a scăpa din acest cerc — un tată alcoolic, o mamă insensibilă, un frate avid după bani și o soră decăzută — pare firească. Ieșirea din condiție se face printr-un act deliberat de fugă. Personajul lui Laurențiu Cerneț are optica lui despre gestul alegerii acestei căi în viață ; vine pe un șantier al căilor ferate, muncește ca șef de echipă, cîștigă bine, iubește. Caracteristic pentru modul de abordare a unei astfel de problematici ni se pare faptul că munca — și observația este valabilă și pentru **„Nisip"** — este privită ca un gest necesar uitării, poposirea pe șantier devenind astfel un act de purificare. Cu **„Arșița"**, Laurențiu Cerneț realizează o investigație psihologică și socială interesantă. Romanul se desfășoară în planuri epice mai largi, cuprinzînd aspecte variate din viața unui șantier. Autorul reconstituie atmosfera șantierului în datele lui specifice și fundamentale, surprinde un anumit mod de a trăi al oamenilor. El imprimă romanului sensuri multiple și contradictorii încercînd să creioneze tipuri. Ironia atinge birocrația și incompetența, micile aranjamente, neglijența sau reaua credință. **„Arșița"** se desfășoară de fapt pe două planuri, de o parte lumea obiectivă, angajată în căutarea unui rost mai bun, aspirînd la ceva, de cealaltă parte personajul principal care privește la cei din jur și monologhează. Între el și ceilalți se află un gol, prin care comunicarea devine anevoioasă, oamenii, pierzîndu-se într-o peregrinare solitară. Participarea la viața înconjurătoare este minimă. Devine insensibil chiar la prietenii. Personajul este surprins într-un moment de criză cînd luarea unor hotărîri poate fixa un destin. Cu toate acestea hotărîrea întîrzie. Tudoran cade în abulie și egoismul nu-i permite să vadă mîna întinsă de prieteni ; în aceste condiții finalul rămîne deschis și incert. Cu cele două romane ne aflăm în fața unei experiențe literare de mult utilizate sub forma unor jurnale lirice, analizînd psihologia vîrstei tinere într-un stil voit incoerent, spre a se crea impresia autenticului. În realitate dăm de crize ca sentimentalismul, orgoliul, egoismul, susceptibilitatea, nevoia imperioasă de a se afirma sau de a friza maturizarea. Se pare însă că tinerilor eroi le lipsește o conduită morală fermă, rezultat firesc al unui ideal de viață perceput cu claritate, astfel că întreaga lor existență devine o căutare în întuneric. Acest fapt devine cu atît mai ciudat, cu cît conflictele se desfășoară într-o perioadă recentă a vieții noastre, cînd perspectivele tineretului se structurează la noi tocmai în direcția afirmării plenare a însușirilor, a aflării căilor de viață în concordanță cu evoluția societății. Nota dominantă, caracteristică a existenței tinerei generații stă în țara noastră tocmai sub semnul împlinirii acelor visuri creatoare, acelor năzuințe înalte, a acelor aptitudini care pun în valoare tot ce are mai prețios ființa umană. Dacă mi se pare explicabilă încercarea celor doi prozatori de a depăși locurile comune ale eroilor imuabili, cu o gîndire rigidă, atunci devin cu atît mai greu de înțeles personajele ambigui sau literatura care, ocupîndu-se în mod deosebit de investigarea unor conștiințe umane ajunse la limita degradării morale să nu implice atitudinea autorului. Am putea vorbi aici de romanul lui Constantin Georgescu **„Singurătatea lucrurilor"**. Lectura ne dezvăluie factura atît de cunoscută a romanelor de obsesie, în care analiza psihologică relevă abrutizarea și dezaxarea ființei umane. O scurtă incursiune în subiectul cărții ne indică o înlănțuire clasică de fapte pe ideea îmbogățirii, ca premisă a fericirii. Autorul urmărește apariția și dezvoltarea pasiunii mistuitoare a tînărului Toma Costelian, pasiune declanșată de pretenția absurdă a presupusului socru, care-i cerea, ca o condiție a mariajului cu fiica lui, să albă o moară. Bătrînul împiedică momentan căsătoria, dar dorința lui dezlănțuie obsesia tînărului. Printr-o întîmplare, el ajunge totuși în posesia aurului și a morii Călugărilor. După un timp se căsătorește cu femeia dorită și se fixează la marginea satului. Această viață în doi se află clădită de la început pe cel mai egoist fundament. Se produce un transfer al obsesiilor : Maria dorește îmbogățirea, iar Toma vrea să-și creeze o familie. În aceste condiții, romanul devine un coșmar, plin de crime și furturi, de adultere și catastrofe. În final, casa și stăpîna ei sînt mistuite de flăcări. Apoteoza de cataclism sau de literatură neagră, deși amintind ca încheiere morală de „Moara cu noroc" sau „Gloria Constandini", distonează cu epoca istorică în care se desfășoară narațiunea. Personajele trăiesc cu totul în afara lumii nu numai prin faptul că simbolic sînt plasate la marginea satului, dar pe lîngă ei trec, fără a-i influența, evenimente cruciale : transformarea socialistă. Or, sensul prefacerilor sociale petrecute în acea perioadă istorică la noi era tocmai desprinderea de proprietate, trecerea spre o nouă concepție de înțelegere a lumii. De aceea, finalul nu constituie un rezultat firesc al neputinței de a exista și prolifera astfel de obsesii în societatea actuală, ci exprimă de fapt o veche axiomă etică — îndreptățită la înaintași, dacă ne referim la ideile lor despre lume — după care nici pămîntul nu suportă asemenea fapte. Din acest roman, scris într-un ritm alert, captivant, dovedind un talent real, însușiri literare remarcabile, se detașează capacitatea autorului de a urmări fazele descompunerii interioare, de a sugera spaima unor ființe dominate de coșmare, după cum din alte pasaje se degajă o candoare juvenilă. Prozatorul are vădite calități de analist, vizibile în special prin capacitatea de a surprinde disoluția morală a personajelor. **„Singurătatea lucrurilor"** se dovedește a fi, în cea mai mare parte, romanul unei maladii și, prin aceasta, capacitatea lui de a generaliza o anumită experiență de viață se pierde. Fără a avea o justificare profund socială, literatura de obsesie nu poate ilustra decît un naturalism psihologic.

Trecînd în revistă romane cu structuri oarecum diferite, nu putem omite faptul că toate ridică, în egală măsură și cu aceeași intensitate, problema raporturilor etice ce se stabilesc între oameni. Întrebarea esențială care se pune este aceea a viziunii asupra lumii și a perspectivelor ei. Căutarea adevărului și a fericirii personale nu poate duce la un rezultat decît avînd un țel bine fixat, un reper luminos aflat permanent înaintea ochilor minții, către care tinde cu cele mai ascunse fibre fiecare om. Această literatură, oscilînd între obsesie și neîmplinire, fără o percepere adîncă a realităților noastre, a transformurilor structurale profunde din psihologia oamenilor, riscă să cadă în latura extremă de care creatorii s-au ferit : adică în literaturizare. Pare de aceea curios că trei cărți care au în centrul lor eroi tineri, scrise de autori tineri, nu propun problematica majoră a vremii noastre, se limitează la cazuri periferice, nesemnificative pentru profilul, idealurile și perspectivele acestei generații. Aceasta denotă odată mai mult că arta trebuie să plece de la observația fenomenelor sociale, de la studierea atentă a proceselor morale caracteristice unei epoci, a adevăratului ei contur. Aprecierea valorii artistice a acestor cărți nu se poate face decît raportînd modul în care expresia literară acoperă realități viabile, capabile să se desprindă de cazul particular.

Proza noastră actuală, indiferent de modalitatea artistică adoptată, trebuie să aibă în centrul preocupărilor sale destinul uman, văzut într-un spațiu istoric și social bine determinat, chiar și atunci cînd investigația artistului rămîne în aria restrînsă, dar nebănuit de adîncă a conștiinței individului. Literatura tinerilor despre tineri își poate afla împlinirea reală nu în zona maladivului sau a obsesivului — speranța realizării unor scrieri „interesante" se dovedește în cele din urmă în asemenea împrejurări deșartă — ci în descoperirea adevărurilor vieții într-un context moral superior. Imperative supreme ale prozei, inseparabile și interdependente, destinul și idealul se supun unei conduite etice majore, în funcție de care toate celelalte coordonate se direcționează precis.

Emil VASILESCU

cinema

● **Planeta maimuțelor** : PATRIA — 9; 11,30; 14; 16,30; 19; 21,15.

● **Operațiunea San Gennaro** : FEROVIAR — 9—15,45 în continuare; 18,15; 20,45, MODERN — 9,30; 11,45; 14; 16,15; 18,30; 20.45, ARENELE LIBERTĂȚII — 19,30.

● **Frumoasele vacanțe** : REPUBLICA — 9,30; 11,45; 14; 16,30; 18,45; 21, SALA PALATULUI — 17,30 (seria de bilete — 2555); 20,15 (seria de bilete — 2554).

● **Marysia și Napoleon** : LUCEAFĂRUL — 8,15; 10,30; 13; 15,45; 18,15; 20,45; GRĂDINA DOINA — 19.

● **Winnetou — seria a III-a** : VICTORIA — 9; 11,15; 13,45; 16,15; 18,30; 20,45, GRIVIȚA — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30, AURORA — 9; 11,15; 13,30; 15,45; 18; 20,30, la grădină — 19,30.

● **Căderea Imperiului Roman** : FESTIVAL — 9,15; 12,45; 16,30; 20, la grădină — 19.

● **Neînțelesul** : CAPITOL — 8,45; 11; 13,30; 16; 18,30; 21, la grădină 19,30, FLAMURA — 9—16 în continuare ; 18,15; 20,30.

● **Roata vieții** : SALA CINEMATECA — 9,45; 12; 14,15; 16,30; 18,45; 21, VOLGA — 8,30—13 în continuare; 15,30; 18; 20,30.

● **Prințesa** : CENTRAL — 8,30; 11; 13,30; 16; 18,30; 21.

● **Tudor (seriile I și II)** : LUMINA — 8,45—15,45 în continuare; 19.30.

● **O lume nebună, nebună, nebună** : DOINA — 11,30; 16; 19,30.

● **Program pentru copii** : DOINA — 9; 10.

● **Inimă de mamă** : UNION — 15,30; 20.30, la 18 — desene animate.

● **O sută unu dalmațieni** : TIMPURI NOI — 9—21 în continuare.

● **Fratele doctorului Homer** : EXCELSIOR — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30.

● **Piramida zeului Soare : ÎNFRĂȚIREA ÎNTRE POPOARE** — 10; 15,30; 17,45; 20. VIITORUL — 15,30; 18; 20,30.

● **Domnișoarele din Rochefort** : BUZEȘTI — 15,30; 18; 20,30.

● **El Dorado** : DACIA — 8,15; 15,45; 18,15; 20,45.

● **Trei copii „minune"** : BUCEGI — 9—13,30 în continuare; 16; 18,15; 20,30.

● **Vicontele plătește polița** : UNIREA — 15,30; 18, la grădină — 20.

● **Înfrîngerea lui Alexandru cel Mare** : LIRA — 15,30; 18, la grădină — 20.

● **Tarzan, omul-maimuță** : DRUMUL SĂRII — 15; 17,30; 20. VITAN — 15,30; 18; 20,30, la grădină — 19,30.

● **Premiere strict secrete** : GIULEȘTI — 15,30; 18; 20,30.

● **În orașul „S"** : COTROCENI — 15,30; 18; 20.30.

● **Surprizele dragostei** : MELODIA — 8,30; 10,45; 13,15; 15,45; 18,15; 20,45.

● **Vin cicliștii** : FLOREASCA — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30, GLORIA — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30, TOMIS — 9,30 — 15,30 în continuare ; 18,15; 20,30, la grădină — 19,15.

● **Balul de sîmbătă seara** : MIORIȚA — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30.

● **Haiari** : MOȘILOR — 15; 19; la grădină — 19,30.

● **Eu, eu, eu... și ceilalți** : POPULAR — 15,30; 18; 20,30.

● **Neamul Șoimărești** : MUNCA — 16; 19.

● **Prin Kurdistanul sălbatic** : FLACĂRA — 15,30; 18; 20,30.

● **Caut o nevastă** : ARTA — 9,30; 11,15; 13; 14,45; 16,30; 18,30; 20,30, la grădină 19,30.

● **K.O.** : RAHOVA — 15,30; 18; 20.30.

● **Șapte oameni de aur** : GRĂDINA RAHOVA — 19,30.

● **Ultima noapte a copilăriei** : PROGRESUL — 15,30; 18; 20,30.

● **Minunata Angelica** : GRĂDINA PROGRESUL — PARC — 19,30.

● **Inimă nebună... nebună de legat** : FERENTARI — 15,30; 18; 20,30.

● **Oscar** : PACEA — 10; 15,45; 18; 20,15.

● **Jenia, Jenicika și Katiușa** : CRÎNGAȘI — 15,30; 18; 20,15.

● **Fredy, lovește tu întîi !** : COSMOS — 15,30; 18; 20,15.

teatre

● **Teatrul Național „I. L. Caragiale" (sala Studio)** : Topaze — 19,30.
● **Teatrul Mic** : Bufonul — 20.
● **Teatrul Giulești (sala Teatrului „C. Nottara")** : Ulisse și coincidențele — 19,30.

● **Opera Română** : Tragedia regelui Cristophe (compania teatrală „Serreau-Perinetti" — Franța) — 19,30.
● **Filarmonica de stat „George Enescu" (sala Ateneului Român)** : Concert simfonic. Dirijor : Mihai Brediceanu, solistă : Dina Schneidermann (Bulgaria) — 20.

tv

PROGRAMUL I

16,00 — Atletism : Întîlnirea internațională România-Bulgaria-R.D. Germană. Transmisiune de la Stadionul Republicii. 18,30 — „Mult e dulce și frumoasă" — emisiune de limbă română. 19,00 — Lumea copiilor : „Mihaela între A și Z" — poveste muzicală pe versuri de Mircea Block. 19,30 — Telejurnalul de seară. 49,50 — Buletinul meteorologic. Publicitate. 20,00 — Tele-enciclopedia. 21,00 — Transmisiune în direct : „Enigma Otiliei" de G. Călinescu. Repetiție generală la Teatrul Național — Emisiune de Al. Stark. 21,10 — Film serial : „Răzbunătorii". 22,00 — Estrada tinereții. 23,00 — Telejurnalul de noapte. 23,15 — Închiderea emisiunii programului I.

PROGRAMUL II

20,00 — Post-scriptum săptămînal. 20,10 — Tele-cinemateca umorului : Charles Chaplin-cofetar. 20,30 — Parada orchestrelor : Formația condusă de Cornel Popescu. 20,55 — Teleimprimator. 21,00 — Recitalul de sîmbătă seara : Mezzo-soprana Zenaida Pally și pianistul Claude Coppenes (Belgia). 21,40 — „Bls... pe 16 mm !" Judo. 22,10 — Roman-foileton : Forsyte Saga (III). 23,00 — Închiderea emisiunii programului II.

O ETAPĂ ESENȚIALĂ ÎN PREGĂTIREA VIITORULUI AN UNIVERSITAR:

ELABORAREA NOILOR PLANURI ȘI PROGRAME DE ÎNVĂȚĂMÎNT

În contextul pregătirilor făcute pentru ca apropiatul an universitar să înceapă sub cele mai bune auspicii reține cu deosebire atenția activitatea desfășurată în vederea elaborării și definitivării noilor planuri și programe de studiu în spiritul directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea învățămîntului și al recentei legi școlare. Pînă în prezent au fost elaborate sau perfecționate circa 400 de planuri destinate învățămîntului superior, de zi, seral și fără frecvență, dintre care menționăm proiectele pentru planurile noi de învățămînt, aplicabile începînd din anul I la toate secțiile sau facultățile la care se reduce durata studiilor ori s-a schimbat profilul de pregătire a studenților ; planurile de învățămînt pentru secțiile de subingineri și pentru cursurile serale nou înființate ș.a.

Documente fundamentale ale conținutului școlii noastre superioare, menite să precizeze cadrul și orientarea pregătirii viitorului specialist, noile planuri și programe întrunesc atribute de seamă ale unui învățămînt modern, profund științific, legat prin întreaga sa structură și finalitate de cerințele economiei și culturii noastre socialiste. Iată ce ne-a declarat în această ordine de idei prof. univ. **Ascanio Damian**, rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu" :

— Așa cum se preconizează în directivele Comitetului Central, precum și în noua lege a învățămîntului, dezvoltarea în ritm rapid a tuturor ramurilor vieții noastre sociale reclamă formarea unui **specialist de profil larg**, capabil tocmai de aceea să adîncească, după terminarea studiilor, aspectele fundamentale ale specialității alese, să le aprofundeze și să le rezolve la nivelul celor mai noi cuceriri științifice contemporane. Pentru a-i imprima învățămîntului nostru superior o astfel de orientare, a-i lărgi aria de cuprindere pe înseși dimensiunile vieții moderne este necesară o muncă vastă de substanțializare a informației, de sintetizare a întregului volum de date existent la ora actuală într-o structură precisă și, în același timp, ușor adaptabilă viitoarelor progrese. Este ceea ce s-a efectuat și în institutul nostru cînd în elaborarea noilor planuri și programe de învățămînt s-a urmărit ca studentul să capete încă din primii ani o imagine sintetică a viitoarei sale activități, o pregătire tehnică și artistică judicios corelată, pe care ulterior s-o poată analiza și aprofunda amănunțit. Spre deosebire de anii precedenți, de pildă, cînd studentul lua contact cu o imagine de ansamblu abia cînd ajungea spre sfîrșitul studiilor, în prezent apreciem că e mai bine ca el să cunoască mai întîi sfera de cuprindere a viitoarei lui activități, elementele corelative ale acesteia, pe care ulterior să le aprofundeze și să le fixeze organic în raporturile lor interne. De aceea, încă în cuprinsul planului de învățămînt din anul I am introdus un curs care, fără să facă un istoric propriu-zis al problemelor tratate, să constituie un comentariu, pe fondul istoriei, asupra arhitecturii timpurilor.

Pentru un mai bun echilibru al diferitelor categorii de cunoștințe, făcînd parte integrantă din formația viitorilor specialiști, **noile planuri de învățămînt au operat de asemenea o restructurare a disciplinelor existente, o mai strînsă corelare și determinare a lor, în perspectiva conexiunilor pe care înseși viața, dezvoltarea științei și tehnicii le evidențiază succesiv.**

„Prin stabilirea unui raport just între cursurile generale și cele de specialitate — a afirmat prof. univ. **Iosif Egri**, rectorul Institutului politehnic din Galați — au dispărut o serie de discipline „pitice", iar altele înguste au fost comasate sau trecute în categoria celor facultative. Bunăoară, în institutul nostru media disciplinelor de specialitate a fost redusă la 22—24 la sută în schimbul creșterii greutății disciplinelor de cultură generală și de cultură tehnică generală. Faptul în sine are o valoare excepțională, dacă ne gîndim că sistemul vechi le îngreuna studenților însușirea elementelor esențiale, aprofundarea problemelor fundamentale ale viitoarei profesiuni. Tratarea adeseori pe același plan a aspectelor mărunte cu cele de importanță majoră diminua mult cultivarea unui aspect fundamental din pregătirea inginerilor — priceperea de a lua decizii juste în situațiile complexe apărute, putința ierarhizării sarcinilor curente de producție în funcție de valoarea lor intrinsecă".

În procesul de elaborare a noilor planuri de învățămînt, consiliile profesionale și comisiile de specialiști **au acordat o atenție specială sporirii activităților aplicative** din cuprinsul procesului de învățămînt, în așa fel încît studenților să li se solicite un aport individual mai substanțial, o gîndire personală intensă. Spre deosebire de vechile planuri de învățămînt, în cele noi a crescut ponderea activităților aplicative de la 35—40 la sută pînă la 45—50 la sută. La facultățile de chimie, arhitectură, medicină, la unele secții de construcții și secțiile de subingineri, orele de laborator, seminar și proiecte depășesc procentul de mai sus. „În institutul nostru — exemplifica prof. dr. docent **Constantin Anastasatu**, prorector al Institutului de medicină și farmacie din București — ponderea orelor de lucrări, stagii și demonstrații practice în noul plan de învățămînt pe anul 1968—1969 predomină în proporție de 71 la sută, față de ponderea orelor de cursuri teoretice, care întrunește 29 la sută. În această privință, una din realizările cele mai importante, a cărei valoare în formarea viitorilor medici este mult apreciată și peste hotare, se identifică în introducerea, cu trei ani în urmă, a externatului generalizat, care realizează deziderat unei pregătiri continue, la patul bolnavului, pentru toți viitorii medici. În anul universitar 1968—1969, această formă de muncă efectivă a studenților sub îndrumarea asistenților va fi sensibil perfecționată în sensul că înseși cursurile teoretice se vor desfășura la locul unde se efectuează externatul. În felul acesta, studenții nu numai că vor putea realiza o organizare mai bună a timpului de studiu, dar, în plus, vor beneficia în efortul lor de pregătire științifică de experiența concretă a cadrelor didactice, de bibliotecile, laboratoarele, colecțiile de radiografii ale clinicilor etc.".

În strînsă legătură cu elaborarea planurilor de învățămînt, discuțiile din catedre, consilii profesionale, comisii specializate au conturat idei valoroase și cu privire la **principiile și configurația viitoarelor programe de învățămînt**, menite între altele să oglindească permanent cele mai noi cuceriri științifice și tehnice, să includă studiului universitar realizările remarcabile obținute în cercetarea științifică românească și universală. Care este stadiul acestei activități desfășurate în colectivele de catedră ale universității timișorene ?

— În momentul de față se definitivează ultimele 10 programe de învățămînt — ne răspunde prof. univ. dr. **Nicolae Apostolescu**, prorector al universității. Prin această muncă noi am urmărit, cum este și firesc, concretizarea principiilor care au stat la baza noilor planuri de învățămînt, eliminarea paralelismelor și coordonarea cunoștințelor incluse în diferite discipline, renunțarea la elementele de descriptivism și istorism spre a face loc studierii noilor teorii științifice. La Facultatea de chimie, de pildă, au fost eliminate paralelismele existente în predarea fizicii cuantice, chimiei fizice, opticii și spectroscopiei, fizicii atomice și nucleare. La matematică, teoria multimilor este scoasă din cursul de analiză matematică și introdusă într-un alt curs mai apropiat ca structură. Exemplele s-ar putea înmulți, deoarece modernizarea programelor trebuie să fie și chiar este o preocupare permanentă a corpului profesoral. Spre deosebire de planurile de învățămînt, programele se cer legate operativ și nemijlocit de perfecționările survenite în cîmpul științelor și artelor.

Temeinicia și responsabilitatea cu care s-a lucrat la elaborarea noilor planuri și programe de învățămînt superior — o etapă esențială în pregătirea apropiatului an universitar — sînt certitudini în plus că larga dezbatere publică și măsurile adoptate în în cursul acestui an pentru perfecționarea învățămîntului dau roade bune.

Mihai IORDĂNESCU

ancheta pedagogică

Băieții dintr-a XI-a

(Urmare din pag. I)

— Ce să faci cu banii ?

— Să plătesc pe cineva să-mi culeagă norma mea de roșii. Dacă a văzut că nu accept, mi-a adus mănuși.

— Și de ce nu le-ai folosit ?

— M-aș fi făcut de rîs. Mămica a vrut să-mi aducă și un frigider portativ ca să am la cîmp apă rece. Am rugat-o să nu mi-l aducă.

— Înseamnă că „grijulii" tăi părinți nu te cunosc prea bine.

În dormitorul elevilor de la „Vlaicu" am întîlnit cîțiva tineri tare abătuți. I-am întrebat :

— De ce e sufletul vostru așa de trist ? V-a întrecut liceul „Caragiale" la cules de roșii ?

— Să ne întrecă pe noi? Ei? Ia vorbiți cu conducerea I.A.S.-ului. I-am întrecut și pe angajații sezonieri.

— Atunci ? Sînteți nemulțumiți de condițiile de aici ? Pat de campanie, mîncare la cantină, muncă.

— Pe noi să ne nemulțumească condițiile de aici ? Glumiți. Majoritatea dintre noi sîntem fii de C.F.R.-iști.

— Și ?

— Cunoașteți rezultatele de ieri de la fotbal ? Echipa noastră, a ceferiștilor, Rapidul, a mîncat bătaie și încă la scor, 4—1 !

— Ce ți-au spus părinții tăi cînd ai plecat de acasă?

— Ce să-mi spună ? Mi-au spus... Știți, eu nu am fost pe listă. Eu nu trebuia să vin aici. Cînd s-a făcut lista eu eram în vacanță. Am venit de la bunici chiar în ziua cînd ei plecau. M-am rugat de profesori, și m-au luat și pe mine. Părinții mi-au spus să nu cumva să beau apă rece cînd sînt transpirat.

— Aveți normă la culeș. 14 lăzi cu roșii. Voi cîte ați cules azi ?

— Eu 17 lăzi.

— Eu 19.

— 15.

— Eu zot 19.

— Eu numai 13. Am dat ieri iama prin boștănărie, mi-au mai dat și fructe și...

Spre seară s-a încins un meci de fotbal. „Aurel Vlaicu" contra „I. L. Caragiale". Am plecat de la meci cînd rezultatul era 6—0 pentru „Vlaicu". Trei goluri le marcase „rapidistul" căruia îi spuseseră părinții să nu bea apă rece dacă e transpirat.

Pe bacul care ne-a traversat Borcea erau autocamioane încărcate cu legumele culese de elevii dintr-a XI-a.

Pentru o istorie științifică a teatrului românesc

Într-un secol și jumătate de existență, teatrul românesc s-a impus în ansamblul culturii naționale printre manifestările cele mai trainice, mai vii și mai activ implicate în dinamica vieții sociale. S-a vorbit adesea de ritmul foarte rapid în care a evoluat teatrul nostru, de la primele spectacole în limba română și pînă la afirmarea certă pe plan european în contemporaneitate ; sînt cunoscute o serie întreagă de mari personalități artistice și de izbînzi calitative demne de o viață teatrală cu tradiții mult mai îndelungate. N-au lipsit, încă din primele decenii de existență a teatrului românesc, nici contribuțiile critice și teoretice, nu o dată remarcabile. Au avut loc, în sfîrșit, în ultimele două decenii, transformările revoluționare care pun astăzi teatrul românesc în slujba culturii socialiste. Toate acestea consemnează un proces istoric extrem de interesant nu numai în sine, ci și — mai ales — pentru înțelegerea deplină și profundă a sarcinilor deosebit de importante care stau în fața teatrului românesc de astăzi, a direcțiilor sale de dezvoltare ulterioară. Studierea analitică și sintetică a unui asemenea proces istoric, precum și a concluziilor active care decurg din el în mod necesar, sinteza acestor concluzii într-o gîndire teoretică cu implicațiile practice adecvate — iată obiectul cercetării științifice din țara noastră în domeniul teatrului.

O serie de oameni de cultură au început să defrișeze terenul acestei cercetări în deceniile dinaintea eliberării, aducînd, desigur, contribuții utile și uneori foarte însemnate. Istoria teatrului românesc atestă asemenea contribuții datorate lui I. L. Caragiale, Mihai Eminescu, T. T. Burada, D. C. Ollănescu, Alexandru Davila, Camil Petrescu, G. M. Zamfirescu, Mihail Dragomirescu, Tudor Vianu, Ion Marin Sadoveanu, ca să amintim, cu titlu exemplificator, numai numele cele mai importante. Dar oricît de valoroase au fost aceste contribuții, cărora teatrul românesc de astăzi le datorează, cu recunoștință, închegarea sub raport teoretic a bogatei sale tradiții, ele au fost rodul numai al unor activități individuale, adesea unilaterale, afectate, în orice caz, în mod obiectiv, de lipsa unei concepții deplin științifice.

I-a revenit, de aceea, cercetării de specialitate din ultimele două decenii sarcina de a prelua realizările înaintașilor și de a le continua pe baze noi, cu noi posibilități de investigare și analiză, la un nivel corespunzător culturii și științei moderne. Au fost întreprinse, astfel, numeroase cercetări individuale și unele colective, mai ales în domeniul istoriografiei, concretizate într-o serie de monografii asupra unor mari personalități artistice din trecut — dramaturgi, actori, regizori, pedagogi ; au fost publicate prețioase mărturii memorialistice și volume înmănunchind cronici dramatice ; au apărut încercări parțiale de sinteze și a început editarea tratatului academic de istoria teatrului în România ; au fost realizate și unele studii sau contribuții, individuale și colective, cu caracter teoretic. Paralel, în special în ultimii ani, s-a desfășurat o activitate asemănătoare, la o scară mai redusă, în ceea ce privește teatrul universal. În ansamblu, se poate vorbi de un aport cantitativ, și adesea calitativ, considerabil în domeniul cercetării noastre științifice, asupra fenomenului teatral, mai ales în raport cu trecutul.

Dar putem privi oare cu deplină mulțumire această parte integrantă din marele efort dirijat de partidul și de statul nostru în direcția înfloririi actuale a științei românești ? Ni se pare că nu sîntem încă în măsură să răspundem la această întrebare într-un mod integral corespunzător dezvoltării contemporane a mișcării teatrale românești și necesităților permanentei îmbogățiri a culturii noastre socialiste.

Există încă zone întregi — mai mult sau mai puțin întinse, din istoria teatrului românesc pînă în ceea mai arzătoare actualitate — necercetate, sau cercetate doar parțial și superficial. Ne lipsesc, pentru a da numai cîteva exemple disparate, studii asupra Societății Filarmonice din București și școlii ei dramatice, asupra istoriei Societății dramatice înființate în 1877, asupra perioadei dintre cele două războaie mondiale ; nu avem încă suficiente monografii privind marile personalități artistice și mai ales istoria unor importante instituții teatrale din țară ; există încă pete albe în studierea evoluției dramaturgiei și mai ales a școlii naționale de regie ; studiile noastre de istoriografie acordă încă insuficientă atenție încadrării fenomenului teatral românesc în cel european și chiar universal ; s-a făcut și se face mult prea puțin pentru cunoașterea teatrului românesc, din punctul de vedere pe care-l discutăm, în străinătate ; mai mult însă decît orice, există în cercetarea noastră științifică privind teatrul o foarte slabă preocupare pentru aspectele teoretice. Nu putem, desigur, inventaria aici, concret, toate aceste lipsuri, așa cum nu ne-am îngăduit să cităm nominal realizările. Credem însă că se pot deslușl cel puțin o parte din cauzele care contribuie încă la menținerea unor asemenea deficiențe și implicit că pot fi găsite posibilități de remediere.

Este ușor de înțeles, astfel, că varietatea problemelor ce se cer abordate și abundența materialului faptic existent comportă, dincolo de lăudabilele inițiative personale, **eforturi colective**, temeinic organizate și atent **coordonate**, pe baza unui **plan general** de cercetare. Firește, asemenea acțiuni au fost și sînt întreprinse, în funcție de posibilități, la nivelul unor instituții de specialitate (Institutul de istoria artei al Academiei Republicii Socialiste România, Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale", Institutul de teatru din Tîrgu Mureș, A.T.M., Editura Meridiane, muzeele de teatru, presa de specialitate etc. etc.), dar ele se înfăptuiesc îndeobște pe căile specifice instituțiilor respective, fără ca asemenea acțiuni să fie cunoscute reciproc din vreme, în mod organizat, și în consecință fără să poată fi realmente conjugate. Asemenea situații au dus și duc nu o dată la suprapuneri tematice și, inevitabil, la risipirea forțelor de cercetare. Ar trebui să avem în vedere faptul că nu există, de pildă, deocamdată, posibilitatea unei investigări centralizate a fondului documentar. Se întîmplă ca fiecare dintre instituțiile interesate sau dintre cercetătorii individuali să reia documentări deja efectuate (și uneori chiar să le efectueze concomitent), irosindu-se astfel un timp prețios și făcîndu-se în schimb progrese foarte lente în despuierea unor fonduri documentare mai puțin cunoscute și utilizate (de exemplu, unele arhive din țară) ; aceasta fără să mai insistăm și asupra greutăților întîmpinate de cercetători din cauza insuficientei organizări **moderne** a folosirii fondurilor documentare, (sistemul **xerox**, dactilografierea directă, microfilmele etc.). Nu putem face abstracție, în această ordine de idei, nici de lipsa cunoașterii amănunțite, rapide, la îndemîna oricărui cercetător, a datelor privind activitatea teatrelor din țară, cel puțin în ultimele două decenii, întocmirea unor monografii pentru toate aceste teatre (și eventual, pentru viitor **a unor anuare** generale) rămînînd încă un deziderat deosebit de important.

Ar trebui să avem în vedere, de asemenea, folosirea rațională a cadrelor de cercetare. Asemenea cadre există și ele ar mai putea fi formate, în continuare, atrăgîndu-se în această muncă nu numai atît de utilă și de necesară, dar și atît de pasionantă, mai multe elemente tinere, din rîndul studenților în teatrologie, în filologie, din rîndul cadrelor didactice superioare și medii, din rîndul secretariatelor literare ale teatrelor. Condițiile generale create în țara noastră în prezent pentru dezvoltarea științei sînt, evident, deosebit de favorabile și pentru creșterea cadrelor de cercetare în domeniul teatrului ; este însă necesar ca forurile de resort și instituțiile de profil să acorde mai multă atenție, în mod consecvent, acestei probleme.

Nu putem lăsa de o parte aici nici modul în care se fructifică cercetările întreprinse (mai cu seamă în speranța că ele vor deveni mult mai abundente). Editurile și îndeosebi presa noastră de specialitate acordă încă insuficientă atenție publicării studiilor de teorie și de istoriografie teatrală, ritmicității lor. De altfel, în afara deficiențelor despre care se discută, pe bună dreptate, cu privire la cronica dramatică, presa de specialitate nu acordă, credem, suficientă atenție nici comentării critice a lucrărilor de teorie și istoriografie teatrală, atitea cîte apar. În aceeași ordine de idei ar mai fi de adăugat că o parte, măcar, din rezultatele cercetării științifice în acest domeniu ar merita să fie larg popularizate, pe căile specifice, și poate în primul rînd prin intermediul teatrelor, contribuind, cu certitudine, la apropierea publicului de tradițiile și preocupările contemporane ale teatrului românesc.

Bineînțeles, rîndurile de față nu au pretenția să acopere întreaga multitudine de aspecte ale problemei discutate. Ele își îngăduie totuși să sugereze o concluzie: obiectul cercetării științifice în domeniul teatrului însumează astăzi un material de studiu imens; cadrele necesare cercetării există ; avem instituții care să patroneze această cercetare ; condițiile materiale adecvate există și ele și ar putea fi încă îmbunătățite, cu

ZAHARIA STANCU

drumul

fragment de roman

Scriitorul Zaharia Stancu definitivează în aceste zile manuscrisul noului său roman intitulat „ȘATRA". Inițișînd drama unor oameni obișnuiți să trăiască o viață nomadă, autorul evocă viața lor din momentul în care regimul fascist i-a silit să întreprindă cel mai tragic drum al existenței lor, purtîndu-i dintr-un post de jandarmi în altul. Scriitorul reconstituie, în pagini de o înaltă vibrație umanistă, de simpatie pentru toate victimele societății și în episoade de un zguduitor lirism, atmosfera apăsătoare a războiului, pe fundalul căruia destinele acestor oameni năpăstuiți fără nici o vină, considerați în afara societății, se conturează într-un adevărat act de acuzare la adresa nedreptăților unei societăți inumane, a războiului.

Fragmentul pe care îl prezentăm evocă primele etape ale acestui tragic drum.

Goșu rămase tot timpul în căruță lîngă maică-sa și lîngă Lisandra. Cît ținu popasul la marginea șoselei, nu-l văzu nimeni. Și parcă era la mijloc un făcut, nu-l văzu nimeni nici pe Ariston. Căruțele celor doi bărbați tineri care se bătuseră cu harapnicele pentru Lisandra se aflau în convoi ceva mai în urmă și încheiau lungul șir de care lungi, cu coviltir.

Grijuliu, Him bașa îl căută cu ochii pe Alimut. Nu-l găsi. N-o găsi nici pe Kera. Își spuse în gînd: „Poate nebuni și tineri cum sînt, n-au văzut nici luminile aruncate din cer, n-au auzit nici exploziile. Grozavă e tinerețea !..."

După ce bombele explodaseră și aprinseseră gara și magaziile cu grîne de lîngă gară, cele două parașute albe își stinseseră luminile și căzuseră undeva, în lanuri, la întîmplare. Geamătul avionului nevăzut slăbi și se topi încet-încet în fumuriul miezului de noapte. Apoi întinderile deveniră tăcute și liniștite, întocmai ca mai înainte, în afară de flăcările care pilpîiau în gară scoțînd fum gros și negru și scăpărînd roiuri zglobii de scîntei roșcate. Urșii și ciinii se potoliră. Deshămați, caii, măgarii și catîrii șatrei pășteau mai departe iarba aspră, crescută pe marginile șanțului, — iarbă gustoasă pe care răcoarea nopții o mai muiase. Muierile oacheșe își luară copiii în brațe. Cîțiva scînciră și cei mai mărișori mărturisiră că li s-a făcut foame și cerură de mîncare. Auzindu-i, aproape toți oamenii oacheși ai șatrei băgară de seamă c și lor li s-a făcut foame, o foame ciudată, uscată, chinuitoare, pe care nu o simțeau numai în stomac ci în întreaga făptură. Căutară în traiste. Obișnuiți cu drumurile lungi prin ținuturi felurite, oamenii șatrei aveau totdeauna la îndemînă în căruțele lor traista cu pîine și brînză uscată, cu legături sănătoase de ceapă și usturoi și nu le lipseau nici butoiașele rotunde, boatele și fedeleșurile pline de udătură. Hulpavi și flămînzi de parcă nu puseseră nimic în gură de la venirea lor pe lume mîncară în grabă pîine cu ceapă, pînă se săturară, iar setea și-o potoliră cu apa căldicică și sălcie din vasele de lemn. Nu se mai gîndi nimeni la Goșu, la Ariston sau la Lisandra.

Seacă de puteri și tăcută, Lisandra zăcea lungită în căruță, pe tol. După ce-și deshămase caii, Goșu îi mînase ceva mai departe de șosea, pe o miriște de pe care abia fusese secerat și adunat grîul copt, cu spice mari cît vrabia și roșcate. Goșu rămăsese prin preajma cailor. Se simțea acolo ceva mai bine decît la căruța unde putea veni unul sau altul, așa cum venise Alimut să-l sîcîie cu cine știe ce întrebare neroadă.

Răsări luceafărul și se uită, ca de obicei, peste nesfîrșirile cerului și peste întinderile pămîntului.

Cerul parcă se mai lumină și văzduhul se mai subție devenind ceva mai străveziu. Se răcori. În gară, flăcările, în loc să se micșoreze și să se stingă, se întețeau și creșteau tot mai înalte. Din cînd în cînd se auzeau venind dintr-acolo glasurile slujbașilor de la căile ferate și ale soldaților care se străduiau să stingă focul. Cuvintele însă ajungeau pînă la căruțele șatrei nelimpezi, greu de înțeles. Him bașa privi cerul și făcu în gînd niște socoteli pe care numai el le cunoștea. După ce le încheie zise :

— Ar fi timpul să plecăm. Avem poruncă să ajungem la oraș în zori și trebuie să ajungem în zori. Nu avem de ce să ne punem rău cu stăpînirea.

Se ridicară și plecară să aducă la căruțe pentru a-i înhăma caii, măgarii și catîrii care pășteau liniștiți.

Dinspre căruțele din coada convoiului se ivi un bărbat. Nu i se putea citi pe chip dacă e speriat sau vesel, însă se vedea că vine alergînd cît îl țineau picioarele și bătînd aerul cu mîinile. Cînd ajunse lîngă Him bașa se opri. Gîfîia, voia să vorbească și nu izbutea. Mai mărele șatrei îl recunoscu și-l întrebă :

— Ce e cu tine, Ferdic ? Ce ți s-a întîmplat ?

Omul bărbos, pletos și mustăcios ca toți ceilalți bărbați ai șatrei își trase sufletul și spuse pripit :

— Zara... Nevastă-mea... Zara...

— Ei ! Ce e cu Zara ? Ce i s-a întîmplat ?

— Au apucat-o chinurile facerii.

Him bașa se bucură :

— Așadar pînă la ziuă o să fim o sută, Ferdic !

Ferdic își șterse fața de nădușeală, — strașnic alergase — rise fericit și-și arătă dinții mari, albi, sănătoși.

— O sută o să fim, o sută în cap.

Him bașa însă își aduse aminte de ordinul jandarmului și se întunecă la chip.

— O să întîrziem. N-o să putem ajunge la oraș în zori. Dacă nașterea nu va fi ușoară, nu vom putea să ajungem la timp la oraș.

Muierile șatrei, care auziseră schimbul de vorbe dintre Ferdic și bulibașă, se repeziră spre căruța lui Ferdic. Una le spuse celorlalte care își țineau copiii în brațe sau pe lîngă poale :

— Repede ! Să dăm și noi o mînă de ajutor, să încălzim o căldare de apă.

Sunîndu-și mărgelele de sticlă de la gît, brățările de aramă și cerceii de tumbac, fetișcanele se năpustiră spre mirișteа unde-și păștea Goșu caii și se apucară să adune balegă uscată, scaieți și ciulini, paie și buruieni veștede. La bărbatul Lisandrei, fie că nu-l văzură fie că nu vruseră să-l vadă, nici nu se uitară. Se întoarseră lîngă căruțe și grămădiră în șanț ceea ce adunaseră. Săritoare, Matahala aduse o căldare și niște pirostrii. Blebe veni cu un butoiaș cu apă. Umplură căldarea și o așezară pe pirostrii. Nu trecu mult și focul, hrănit cu ierburi uscate și cu scaieți, începu să-și pilpîie aripile.

— Dar n-avem voie să aprindem noaptea focuri în cîmp, zise Vuz. O să dăm de bucluc.

Altul îi răspunse :

— La gară arde un foc mult mai mare. Dacă o să auzim zbîrnîind vreun avion, o să stingem focul. Însă în noaptea asta nu cred să mai vie vreunul.

În viața din acea noapte a șatrei se ivise ceva neașteptat. Bombardamentul adusese mai devreme ceasul nașterii pentru copilul Zarei. Zara se chinuia să nască. Șatra era nevoită să rămînă pe loc. Caii, măgarii și catîrii fură lăsați să pască mai departe. Șatra se adună, ca de obicei în asemenea împrejurări, cu mic cu mare, în jurul căruței lui Ferdic. Babele aduseră de undeva o cergă și-o întinseră pe fundul șanțului. Pe urmă o scoaseră pe Zara din căruță și-o lungiră pe cergă. Berda spuse aproape poruncind :

— Aici e treabă de muieri, așa că... bărbații și copiii să spele putina. N-au ce vedea.

Bărbații se supuseră poruncii și plecară. Se duseră ceva mai departe, se așezară pe marginea șoselei și se apucară să-și alunge somnul cu fum acru de tutun. Copiii însă rămaseră pe lîngă muieri, se ascunseră pe după fustele lor și se uitară la muierea lungită pe cergă, descinsă, scrîșnind și gemînd de durere.

— Grăbește-te, moașă... Grăbește-te, moașă...

Ferdic era acela care se ruga cu glas tremurător, umilit.

— Grăbește-te moașă... Grăbește-te, moașă.

Fiala, bătrîna moașă a șatrei, ridea.

— De ce să mă grăbesc, mă ? A ? De ce să mă grăbesc ? Pînă să hască, mai va. Abia acuma au apucat-o durerile.

— Grăbește-te, moașă. Te rog, moașă...

— Iaca, am să mă grăbesc, dar nu-mi place că te amesteci în treaba mea.

Se spălă pe mîini cu apă fiartă și cu săpun, se apropie de Zara și se răsti la ea :

— Ei ! Nu mai geme atîta și nu te mai zvîrcoli.

Zara n-ar fi vrut nici să geamă și nici să țipe n-ar fi vrut, dar durerile care-i tăiau și sfîrtecau mărunțaiele erau prea adînci ca să le poată stăpîni. Moașa adăugă :

— E adevărat că întîia naștere e cea mai grea, dar de, ce să-i faci ! — n-ai ce-i face, maică. Facere fără dureri încă nu s-a pomenit... Încă nu s-a pomenit...

Lăsă glumele de-o parte. Îngenunche lîngă femeie, și începu s-o pipăie și s-o cerceteze. Zara gemu greu. Moașa nu-i luă în seamă gemetele. Se răsti încă o dată la ea, o ocărî și-o amenință cu bătaia. În timp ce-o ocăra din ce în ce mai tare și-i spunea că are s-o desnoade în bătăi dacă nu tace, o pipăia și-o cerceta îndelung. Pe măsură însă ce-o pipăia și o cerceta, moașei îi pierea pofta de pălăvrăgeală. Pînă la urmă fața bătrînă și zbîrcită a moașei se aspri și se schimonosi. Acoperi pîntecul Zarei și șopti :

— Naștere grea. Plodul vine pe lume cu picioarele înainte...

Cuvintele moașei trecură șoptite din gură în gură.

— Copilul Zarei vine cu picioarele înainte...

— Vine cu picioarele înainte...

— Nu-i a bine... Nu miroase-a bine... Vine cu picioarele înainte...

Nenorocoasa știre ajunse și la Ferdic. Bărbatul oacheș și tînăr, care abia aștepta să devină tată, își prinse capul între mîini și se apucă să-l stringă de parcă ar fi vrut să și-l turtească.

Luceafărul roșcat se înălță. Văzduhul se limpezi. Gemetele și țipetele Zarei se întețiră. Urșii mormăiră. Ursul Zazu o mușcă iarăși de ureche pe ursoaica Babaia. Voinicul cîine Rob urlă a pustiu iar ceilalți ciini, speriați parcă, se mulțumiră numai să scîncească. Caii, măgarii și catîrii șatrei păscură mai departe, cu și mai multă poftă, iarba pe care acuma roua nopții o muiase și parcă o și frăgezise.

Zarva de lîngă căruța lui Ferdic ținu multă vreme, iar unora dintre oamenii oacheși li se păru că ține de o veșnicie. Cînd răsări soarele, copilul veni pe lume, însă veni mort. Și cum nu-i plăcu să se ducă singur pe celălalt tărîm, o luă cu el și pe Zara.

Du-te copile, du-te departe,
Du-te cu moartea în moarte,
Ușure, încet, ușurel,
Du-te și tu, mamă, cu el,
Du-te și tu, mamă, cu el...

Ferdic nu mai avu putere nici măcar să plîngă. Se ținu aproape tot timpul cu mîinile de cap și se uită în jurul lui năuc.

Pe copil șatra îl înfășură în niște petice și-l îngropă adînc în albia șanțului. Oamenii oacheși bătătoriră pămîntul cu picioarele și deasupra țărînei aruncară un maldăr de iarbă.

Pe Zara o întinseră în căruță. Șatra își înhămă caii, măgarii și catîrii, și căruțele lungi, cu coviltire, o porniră la pas spre oraș. Cînd trecură pe lîngă gară, nu văzură nici clădirea, nici magaziile, nu văzură decît niște grinzi și niște grămezi de dărîmături care fumegau. Cîțiva soldați se culcaseră la umbră sub niște salcîmi strîmbi și ghimpoși și se lăsaseră pradă somnului. Unul singur da tîrcoale maldărelor de moloz care mai fumegau, de parcă s-ar fi temut să nu vină careva și să fure cenușa aceea fierbinte și netrebnică.

În urma lungului șir de căruțe cu coviltir, Alimut și Kera mînau urșii. Ochii le erau veseli, iar fețele trase, din pricina scurtei nopți de vară în care nu avuseseră timp să doarmă. Alimut zise :

— Tu, fată, tu ai să-mi naști mie doisprezece copii, pentru că doisprezece copii a avut bunicul meu căruia șatra îi spunea Alimut cel Gros și care, dacă n-ar fi fost tăiat cu cuțitele de niște hoți de cai, ar fi trăit, poate, și acum.

— Doisprezece am să-ți nasc, Alimut, nici mai mulți, nici mai puțini, ci tocmai doisprezece.

— Dacă vei putea să-mi naști mai mulți, n-o să mă supăr.

Rîseră. Rîseră și se lipiră unul de altul.

Ariston sta cocoțat pe capra căruței și mîna caii. Pe trupul lui sîngerat și sfîrtecat de harapnicul lui Goșu se adunaseră muștele și începură să-l sîcîie și să-l ciupească. Înjură printre dinți, se întoarse, luă o cămașă din căruță și o îmbrăcă. Pînza de cînepă, zgrunțuroasă, îi întăriță pielea care-l ustura de moarte, însă i-o apără de ciupiturile muștelor și se simți mai bine. Flutură biciul și izbi caii :

— Diii !... Dii... Dii, gloabă...

Înaintea căruței lui Ariston se afla căruța lui Goșu. Parcă dracul le potrivise pe toate ! Bărbatul Lisandrei mîna și el caii. Și pe el îl ciupeau roiurile de muște, însă era prea afundat în gînduri, și gîndurile erau toate încîlcite ca să se sinchisească de ele. Cîmpurile pe care le străbătea șoseaua se întindeau netede pînă la marginea zării. Văzduhul era, tot ca în ziua care trecuse, încremenit, alburiu, vîscos. Pădurile de porumb nu foșneau. Mirîștile se prăjeau la soare, și tot la soare se prăjeau și lanurile de grîu galben, copt, care încă nu fusese secerat. Undeva, departe, țăcăneau și-și învîrteau aripile mari, care sclipeau în soare, niște secerători. Înșiruiți în urma lor, țăranii se frîngeau de mijloc, se aplecau, adunau grîul secerat, îl strîngeau în snopi, legau snopii și îi așezau în rînduri drepte, cu spicele în sus. Pe urmă pășeau mai departe, arși de soare, orbiți de lumina puternică a zilei și năclăiți de sudoare.

Mai înainte, cînd soarele nu se înălțase prea mult deasupra pămîntului, ciocîrliile umpluseră văzduhul de cîntece. Acuma însă ciocîrliile își isprăviseră zborurile și cîntecele și pitulaseră prin ierburile înalte și dese ale răzoarelor. Cerul ar fi rămas cu desăvîrșire pustiu dacă din cînd în cînd n-ar fi fost brăzdat de ulii, de ereți, de hultani.

— Pit-palac ! Pit-palac ! Pit-palac...

„Cîntă prepelițele, își spuse Goșu. Ascunse sub tufele mărunților măceși, prepelițele nu simt zăpușeala zilei și cîntă într-una, cîntă pînă ostenesc".

Își aduse aminte că prepelițele, acum, în miezul verii, sînt grase. Dacă le prinzi, le jumulești de fulgi, le scoți mărunțaiele și le frigi în frigare — la foc domol — sînt grozav de gustoase.

I se făcu poftă de prepelițe fripte și-i lăsă gura apă. Își linse buzele și i se păru ciudat că la atingerea salivei buzele îl dor și-l ustură. A, da ! Și le mușcase și și le sfîrtecase singur, seara trecută, cînd o bătuse pe Lisandra cu harapnicul și cînd se luptase, după legile și după obiceiurile străvechi ale șatrei, cu Ariston. Degeaba o biciuise pe Lisandra și tot degeaba îl hărtănise cu harapnicul și pe Ariston.

Lovi caii cu biciul, îndemnîndu-i astfel să lungească pașii și se întoarse spre nevastă-sa. Spre marea lui mirare se auzi spunînd :

— Lisandro, îmi pare rău c-a murit Zara. Îmi pare rău de ea și-mi pare rău de bietul Ferdic. A rămas singur. Mai bine trăia Zara și mureai tu, Lisandro.

Muierea, care zăcea stropșită și mursecată toată în căruța lungă, cu coviltir, auzi cuvintele rostite încet și cu glas de om potolit care și-a sărat inima, ale bărbatului ei, însă nu găsi potrivit să-i răspundă. Dacă sta strîmb și judeca drept, poate Goșu avea dreptate. Poate ar fi fost mai bine dacă ar fi murit ea și ar fi trăit Zara. Atunci pentru ea totul s-ar fi sfîrșit. Nu i-ar mai fi sfîrîit inima după Ariston. N-ar mai fi suferit. Pentru că, oricum, ea, fără Ariston, n-avea de ce să mai trăiască. Iar șatra era alături de Goșu, iar Goșu, tare pe dreptatea lui, nu voia să i-o lase lui Ariston. Poate ar fi fost mai bine dacă ea, Lisandra, ar fi murit, și ar fi trăit Zara și copilul Zarei. Dar nu totdeauna lucrurile se întîmplă după cum vrea omul să se întîmple. Nimeni nu poate muri în locul altuia. Fiecare om, oacheș sau neoacheș, își are moartea lui. Atunci de ce să fi murit ea în locul Zarei și de ce să fi trăit Zara în locul ei, al Lisandrei ?

Carnea mursecată și zdrobită o duru adînc. Se încrîncenă și se aspri :

— Ba, eu zic, Goșule, că ar fi fost mai bine dacă mureai tu. Să fi murit tu și eu să fi rămas să trăiesc cu Ariston. Pentru că, omule, ție trebuie să-ți intre bine în cap că eu fără Ariston nu pot să trăiesc, că eu fără Ariston nu mai am la ce să trăiesc și nici nu vreau să mai trăiesc.

— Dar eu l... Eu nu sînt nimic pentru tine ?

— Ba da, Goșule, ești. Pentru mine tu ești povară. Pentru mine tu ești piedică. Din pricina ta nu pot eu să-mi trăiesc traiul cu Ariston. Din pricina ta nu pot să-mi trăiesc eu viața așa cum aș vrea, așa cum mi-e drag s-o trăiesc și lîngă cine mi-e drag.

Un val de salivă acră umplu gura lui Goșu. Bărbatul scuipă. Acreala însă îi rămase lipită de fălci și de limbă și își dădu seama că dintr-o dată îi pierise pofta de prepelițe grase, fripte în frigare la foc domol. Îi pieri pînă și pofta vieții, însă aceasta din urmă nu chiar de tot. Pe undeva mai dori să trăiască și să se bucure de viață. Viața l... Ce era viața ?... Ce dracu' mai era și viața ?

— Dii... Dii... Dii, gloabă l...

Poate viața era mers... Poate era ham... Poate era gloabă... Gloabă costelivă... Gloabă urduroasă...

— Diii... Dii, gloabă...

Căruțele șatrei, grele și lungi, cu coviltire, fură ajunse din urmă de o coloană de camioane deschise, militare, încărcate cu soldați.

Soldații stăteau pe niște bănci de lemn, se înghesuiau unii în alții și se sprijineau în armele pe care le țineau strînse între genunchi, cu țevile în sus. Ajunse în dreptul căruțelor șatrei, camioanele își încetiniră mersul. Soldații își întoarseră capetele arse de soare și tăbăcite de vînt către șătrari. Careva dintre ei întreabă :

— Ei, încotro, vitejilor ? Nu cumva mergeți și voi la război să ne dați o mînă de ajutor ?

— Nu, răspunse Blebe. Noi nu ne ducem la război. De altfel nici nu știm să umblăm cu puștile.

Soldații făcură cu ochiul fetișcanelor oacheșe care mergeau pe jos, pe lîngă căruțe, tîrșindu-și picioarele desculțe prin pulberea alburie și fierbinte a șoselei și le chemară să se urce în camioane și să se așeze pe genunchii lor.

Fetișcanele își sunară mărgelele de sticlă, brățările de aramă și cerceii de tumbac, rîseră și le făcură semn din cap că nu. Una le răspunse :

— Avem noi bărbații noștri. Ce să căutăm la voi ?

Glume piperate, de cazarmă, urmară una după alta.

Șoferii se plictisiră, apăsară pe acceleratoare și camioanele începură iarăși să alerge zgomotoase lăsînd în urmă nori de praf și un miros greu și înțepător de benzină. După ce nu se mai văzură și nu se mai auzi nici zgomotul ritmic al motoarelor, Goșu se întoarse iarăși spre Lisandra.

— Nu, Lisandro, n-ar fi fost bine dacă aș fi murit eu. Bine ar fi fost numai dacă murea Ariston. Ai fi rămas la mine, nu te-ai mai fi gîndit la el și cu timpul l-ai fi uitat. Zău, l-ai fi uitat chiar de tot. Mai curînd sau mai tîrziu viii îi uită pe cei morți. Îi uită de tot, chiar de tot îi uită. Iar morții nu se supără că sînt uitați. Știi ? După ce moare omul nici nu se mai supără, nici nu se mai bucură.

— De rămas, aș fi rămas la tine, Goșule, cum am rămas și acum, cînd Ariston trăiește, dar de uitat n-am să-l uit pe Ariston niciodată. Auzi tu, Goșule ? Pe Ariston, fie că moare, fie că trăiește, eu de uitat n-o să-l uit niciodată. Dar să știi, Goșule, că dacă moare Ariston mor și eu. Fiindcă eu, Goșule, fără Ariston nu mai am pentru ce să trăiesc.

Și repetă încă o dată și încă o dată, cu o încăpățînare care pînă atunci Goșu nu mai că nu i-o cunoscuse, dar nici măcar nu i-o bănuise :

— Pentru că eu fără Ariston nu pot să trăiesc. Pentru că eu fără Ariston nu am la ce trăi.

Goșu simți că-l cuprinde o sete grozavă, cum nu mai simțise niciodată pînă atunci. I se uscă gura. Buzele sfîrtecate îl dureră. Îl ustură limba. I se aprinseră mărunțaiele. Își spuse că dacă s-ar afla acum lîngă o fîntînă și ar sorbi-o toată din cîteva înghițituri tot nu s-ar sătura și setea tot nu i s-ar potoli.

— Lora, dă-mi plosca.

— E plină cu rachiu.

— Tocmai de-aia.

Soră-sa căută plosca. O găsi prinsă de loitră, sub coviltir.

— Ține-o ! Dar ai fi bine să nu bei mult.

— Am să beau pînă o să-mi treacă setea.

Bătrîna mamă a lui Goșu spuse fetișcanei :

— Lasă-l l... Lasă-l să bea cît vrea... Rachiul e tare și o să-i facă bine.

Goșu destupă plosca și o duse la gură. O păstră la gură pînă nu mai rămase în ea nici o picătură. I se păru că dintr-o dată trupul i s-a schimbat în flăcări. Setea i se stinse cu totul. În aceeași clipă însă i se stinse și văzul. În clipa următoare își pierdu auzul. Își încordă atenția și se chinui să audă pașii domoli ai cailor și scrîșnetul roților căruței pe nisipul mărunt, acoperit cu pulbere fierbinte și alburie. Nu auzi nimic. Căzu pe spate. Soră-sa, care se aștepta la asta, îl prinse în brațe, îi descurcă mîinile din hățurile pe care le ținea și-l trase în căruță. Bătrîna îi făcu loc. Lisandra se simți și se strîrci și ea într-un colț. Lora luă locul lui Goșu în față. Prinse hățurile, ridică biciul și izbi ușor caii.

— Dii !... Dii l... Gloabă l...

Caii se scuturară de lene și de osteneală și se întinseră mai cu spor la drum, pînă ajunseră cu boturile aproape de șușletul căruței care își ținea rîndul înaintea lor. Caii acelei căruțe îi mîna Ferdic.

Căruța lui Ferdic mergea încet, la fel ca toate celelalte căruțe lungi, cu coviltir, ale șatrei, însă se vedea de departe că ea duce ceva greu, un mort. Morții sînt mai grei decît vii sau cel puțin așa li se par oamenilor.

Întinsă pe o cergă în fundul căruței, și cu fața acoperită cu o bucată de pînză aspră, de cînepă, Zara se legăna la fiecare zdruncinătură și capul i se bălăbănea la întîmplare cînd într-o parte, cînd în alta. Maică-sa ostenise, din pricina nesomnului, și picotea cu capul în piept, mai spre spatele căruței, sub coviltirul negru și ușor boltit. După moartea Zarei, tatăl lui Ferdic nu mai vrusese să se urce în căruță. Spusese că nu-i place să meargă sub același acoperiș cu moarta, pusese samarul pe un catîr, încălecase pe el și acum venea încet după șirul de căruțe care se tirau iavaș-iavaș către orașul care încă nu se vedea în zare. Mergînd călare pe catîrul Memet, ochii bătrînului erau prinși aproape tot timpul de cei șapte urși roșcați care-și sunau lanțurile în urma ultimei căruțe. În fruntea cetei păroase și mormăitoare se aflau ca de obicei bătrînul Zazu și bătrîna Babaia. Mai ales aceștia doi erau bogății lui Him bașa și mîndria șatrei.

— Mai rar șatră să aibă urși ca șatra noastră...

Ursul Zazu se pricepea să joace după sunetul dairelei fără să-și încurce pașii, ori să și-i miște, cum făceau ceilalți, alandala. Știa să calce omul bolnav pe spinare și să se lase greu pe șalele lui numai atîta cît trebuia. Și mai știa ursul Zazu să umble în două picioare, cu o căciulă ținută cu fundul în jos, în labă, să treacă din om în om, să-și încline capul și, mormăind, să cerșească un gologan — doi pentru osteneala jocului. Cît o privea pe ursoaica Babaia își avea și ea meritele ei și drepturile ei.

Zara ! Morții nu mai văd, morții nu mai aud, morții nu se mai bucură și nu se mai supără... Zara e moartă. Însă acum un an, nu mai mult, și-a avut și Zara noaptea ei de mireasă. De atunci, din acea noapte a ei de mireasă și pînă azi în zori, cînd și-a dat duhul, Zara a fost fericită. Poate și Ferdic a fost fericit. Iar azi, în zorii zilei, totul s-a sfîrșit. Acum Zara se leagănă moartă în căruță, sub coviltir, iar Ferdic mînă caii la pas. Ce-o fi moartea ? Moarte, ce să fie. Moartea nu e nimic altceva decît moarte.

Soarele s-a ridicat mult deasupra orizontului. Șesul nesfîrșit parcă a luat foc. Zăpușeala a crescut. Le apasă tuturor piepturile. Ciinii merg în umbra căruțelor cu limbile scoase. Lui Rob, deși e atît de voinic, i s-au împăienjenit ochii de osteneală. Urșii mormăie stins.

Zara a fost fericită. Poate și Ferdic a fost fericit. Fericirea ! Ce-o fi și fericirea ?

Catîrul se ține cu pași mărunți după lungul șir de căruțe. Caii, măgarii și catîrii șatrei nu știu de război. Nici urșii șatrei nu știu. Nici ciinii șatrei nu știu. Dar oamenii de pretutindeni, oacheși și neoacheși, știu.

— Dii... Dii l... Urechiatule... Dii l... Diii...

Catîrul își lungește pașii. Omul care îl îndeamnă la mers se gîndește la fericire. Merge călare pe catîrul lusuf și se gîndește la fericire.

— Ce-o fi fericirea ?

Fericirea e o pasăre.
Dar nu o pasăre ca oricare alta.
O pasăre plăsmuită din pulbere de aur,
Din pulbere de aur.
Pasărea aceasta
Vine de undeva, de departe,
Vine și ți se așază pe umăr,
Pe umărul stîng,
Deasupra inimii
Ți se așază pasărea fericirii.
N-o vezi.
O simți numai.
Iar dacă vrei s-o prinzi
Nu poți s-o prinzi
Nici cu mîna
Nici cu lațul
Cu nici un fel de capcană
Nu poți s-o prinzi.
Uneori pasărea fericirii
Îți stă pe umăr mai mult,
Alteori mai puțin.
Și cînd îi vine ei să plece, pleacă.
Zboară și se pierde în văzduh,
Poate chiar se topește în văzduh,
Nu știe nimeni.

Pe umărul stîng al Zarei pasărea plăsmuită din aur a întîrziat un an.

Și tot vreme de un an a întîrziat pasărea plăsmuită din aur și pe umărul stîng al lui Ferdic.

Fiecare om și-a avut un timp, cînd pasărea de aur, venită nu se știe de unde și pe urmă pierită nu se știe unde, a poposit pe umărul lui.

Fiecare om ?

Nu. Pe umărul multora din oamenii șatrei nevăzuta pasăre a fericirii nu s-a așezat niciodată... niciodată...

Și pe umărul multora din oamenii care locuiau prin satele și prin orașele acelea lîngă care ei își găseau pentru cîteva zile ori pentru cîteva săptămîni loc de sălaș, de asemenea, nevăzuta pasăre a fericirii nu poposise niciodată... niciodată...

Catîrul înaintează cu pași mărunți pe șoseaua prăfoasă. Cioca-cioca... Cioca-cioca...

Bătrînul Uzet se gîndește iarăși la noră-sa. Acum Zara e moartă. Nu mai rîde. Nu mai vorbește. Nici măcar nu mai gîndește. În timp ce moașa Fiala o chinuia să-i scoată copilul și ea zăcea aproape în nesimțire, îmbătată cu rachiu vechi și tare, sîngele i s-a scurs din trup.

Ce-o fi viața ?
Poate viața o fi sîngele acela viu
care-l umblă omului prin trup !
Nu mai ai sînge,
nu mai ai viață.
Nu. Viața trebuie să mai fie și altceva,
nu numai sînge.
Poate viața o fi o flacără,
o flacără albă,
o flacără gălbuie,
o flacără roșie,
cine-o aprinde și de ce-o aprinde ?
Cine-o stinge și de ce-o stinge ?

— Dii l... Dii l... Urechiatule... Dii l... Dii...

Colonialiştii culeg... FRUCTELE MÎNIEI

Convorbire cu liderii mişcării de eliberare din Africa: Amilcar CABRAL, Daniel CHIPENDA, Oscar MONTEIRO, Alberto Saaquin CHIPANDE, George SILUNDIKA şi Sam NUJOMO

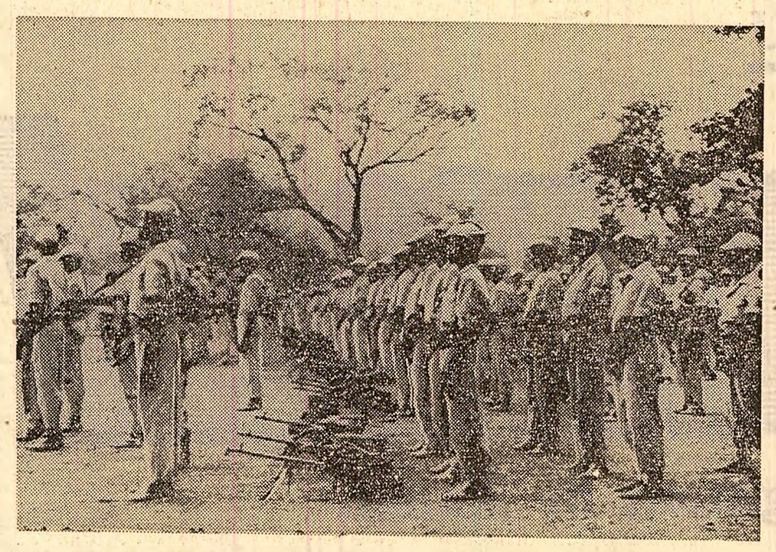

Guineea „portugheză". O unitate de luptă a forţelor patriotice

Despre Africa se vorbeşte pe drept cuvînt ca despre „uriaşul negru". În ultimele două decenii uriaşul a reuşit să rupă cea mai mare parte din lanţurile robiei colonialiste. Unul după altul, statele eliberate au schimbat harta politică a continentului. Nu e însă mai puţin adevărat că pe trupul uriaşului mai există răni sîngerînde.

Despre aspectele eroice, nu arareori dramatice, dar totdeauna pline de speranţe ale luptei de eliberare ne vorbesc azi cîţiva conducători şi reprezentanţi ai mişcărilor de eliberare din Africa: **Amilcar Cabral**, secretar general al Partidului African al Independenţei Guineei şi insulelor Capului Verde, **Daniel Chipenda**, membru al Comitetului director al Mişcării Populare de Eliberare a Angolei, **Oscar Monteiro**, membru al Comitetului Central al Frontului de Eliberare a Mozambicului şi **Alberto Saaquin Chipande**, comandant-şef al Forţelor militare operaţionale al FRELIMO, **George Silundika**, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al „Uniunii Africane a Poporului Zimbabwe" din Rhodesia, şi **Sam Nujomo**, preşedintele Organizaţiei populare de eliberare a Africii de Sud-Vest.

Lupta se dă pretutindeni

„Din 1960, o dată cu declanşarea luptei armate pentru eliberare — arată **Amilcar Cabral** — Guineea zisă „portugheză" a devenit unul din punctele „cele mai fierbinţi" ale Africii. Forţele de eliberare, conduse de Partidul African al Independenţei Guineei şi insulelor Capului Verde, au repurtat în aceşti ani numeroase victorii asupra celor peste 30 000 de soldaţi portughezi. Anul trecut, de pildă, am lansat 143 de atacuri, am organizat 476 ambuscade, am distrus 116 vehicule militare şi am scufundat 27 de vapoare. În cursul ciocnirilor am scos din luptă 2 000 de militari portughezi şi un mare număr de mercenari. În regiunile eliberate, locuitorii se înrolează în armată şi împreună cu miliţia populară, creată după alungarea colonialiştilor, asigură apărarea localităţilor. Inamicul, silit să se replieze, se retrage în aşa-zisele „puncte întărite".

Încercînd să recupereze teritoriile pierdute, portughezii declanşează ample operaţiuni combinate de pe apă, din aer şi la sol. Guineea — reaminteşte Amilcar Cabral — este o ţară a apelor. Fluvii şi rîuri abundente o străbat de la un capăt la altul. Dinspre coastă, marea pătrunde adînc în teritoriul ţării răsfirînd spre sud-est un evantai de golfuri. Colonialiştii au folosit apele ca pe importante căi de comunicaţie şi de aprovizionare. Astăzi însă, ele sînt în mare parte controlate de iscusiţii noştri pirogari. Luptătorii noştri presară baraje în calea vaselor portugheze încărcate cu oameni, alimente şi muniţii, care încearcă să-şi croiască drum spre bazele din interiorul ţării. Înaintarea este astfel oprită sau în orice caz întîrziată.

Concomitent, inamicul întreprinde raiduri de bombardament. Avioanele acoperă cu vuietul lor mille de glasuri ale junglei. Trăgătorii noştri deschid foc asupra păsărilor metalice. Cerul se acoperă cu dîre de fum iar pămîntul începe să se cutremure de explozia bombelor. Majoritatea sînt cu napalm. Cu ajutorul lor atacatorii dau foc satelor, culturilor, decimează turmele de vite.

Dar raidurile teroriste sînt departe de a-şi atinge scopul. În faţa rezistenţei unite a populaţiei, trupele portugheze sînt nevoite să dea înapoi. Asistăm în prezent la evacuarea unor puncte de rezistenţă şi chiar a unor baze de către colonialişti. La sfîrşitul lunii iunie, ei au evacuat importanta bază de la Beul, după ce în prealabil încercaseră zadarnic timp de două săptămîni să-şi întărească aici capacitatea de apărare. În luptele angajate cu acest prilej detaşamentele patriotice au doborît un avion şi au capturat 17 tunuri portugheze şi mari cantităţi de muniţii. În lunile următoare, trupele colonialiste au părăsit alte baze.

Trebuie spus însă că lupta este grea, încordată, plină de numeroase dificultăţi. Războiul necesită sacrificii şi cheltuieli multe. Dar noi îl ducem cu tenacitatea şi dîrzenia celor care ştiu că dreptatea este de partea lor şi nu încape îndoială că această dreptate va învinge".

Exploatarea nu cunoaşte margini

În ce priveşte situaţia din Mozambic domnul **Oscar Monteiro** ne-a declarat: „Mozambicul este ţara în care africanii apţi de muncă sînt obligaţi să-şi părăsească satele, familia, să presteze muncă forţată pentru albi. O dată recrutaţi în mod samavolnic, oamenii sînt puşi să muncească pînă la epuizare pe plantaţiile de cocotieri şi trestie de zahăr ale firmelor „Boror commercial" şi „Sena estates".

Afară de aceasta, indigenii sînt folosiţi, fără plată, la executarea lucrărilor publice sau vînduţi ca „marfă de export" (ca urmare a sărăciei în care trăiesc, mulţi mozambicani se declară gata să emigreze). Profitînd de această stare de lucruri, statul portughez a încasat mari profituri de la companiile din Africa de Sud şi din Rhodesia cărora le-a furnizat — pentru munca în mine — peste 15 000 de muncitori mozambicani. Munca forţată are grave consecinţe pentru populaţie: scăderea natalităţii, creşterea mortalităţii.

Tot atît de inumană este şi măsura discriminatorie luată de colonialişti de a împărţi populaţia în mai multe categorii: cetăţeni portughezi, cetăţeni asimilaţi — „assimilados" — şi „indigeni".

Prima categorie se bucură de toate drepturile. „Assimilados" sînt aproximativ 4 000 de locuitori indigeni care au obţinut o legitimaţie portugheză. Pentru aceasta ei trebuie să îndeplinească o serie de condiţii: să ştie să scrie şi să citească portugheza, să renunţe la obiceiurile africane, la limba natală şi la conlocuirea cu negrii neasimilaţi, să se adapteze modului de viaţă portughez, să aprobe întru totul actiunile autorităţilor colonialiste. Restul populaţiei africane îl formează indigenii lipsiţi de orice drepturi. Un indigen nu poate locui în oraş, nu poate frecventa cinematografele şi cafenelele rezervate albilor, trebuie să poarte în permanenţă asupra lui „permisul de liberă trecere" şi să plătească un impozit foarte ridicat.

Se spune că în Mozambic „bumbacul i-a mîncat pe oameni". Pe ce se bazează această afirmaţie? Portugalia este prima ţară care a reuşit să-şi acopere aproape în totalitate nevoile de materii prime cu ajutorul bumbacului din „teritoriile de peste mări"...

Actualmente, sută la sută din necesarul în bumbac pentru întreprinderile textile portugheze provine din două „provincii" africane: Mozambic şi Angola. Zonele producătoare de bumbac ale ţării au fost împărţite de portughezi între 10 mari companii concesionare. Concesionarii portughezi furnizează ţărilor africane de pe plantaţii cereale (în cantităţi derizorii) obligîndu-le în schimb să cultive cel puţin 1—2 ha de bumbac.

Fiecare agricultor indigen care nu poate dovedi că a cultivat în ultimele 6 luni bumbac, în beneficiul „patronului" său alb, este pasibil de pedeapsa cu munca forţată.

Cunoscînd realitatea, înţelegi mînia ţăranilor care au pus mîna pe arme. La capătul a aproape 4 ani de război, succesele sînt încurajatoare. Conform mărturiilor făcute de inşeşi cercurile militare portugheze, pînă la jumătatea anului trecut armata colonialistă a pierdut peste 5 000 de oameni. Pe mai mult de o treime din teritoriul ţării puterea de stat şi militară a inamicului a fost practic lichidată.

Alberto Saaquin Chipande, comandantul operaţiunilor militare ale FRELIMO, omul care la 25 septembrie 1964 a tras primul foc de armă, marcînd astfel momentul începerii luptei de eliberare în Mozambic, completează: „E adevărat. Luptăm împotriva unui inamic bine pregătit şi bine echipat din punct de vedere militar. Dacă am reuşit să învingem în mai multe regiuni ale ţării, aceasta s-a întîmplat nu pentru că am fi fost mai bine echipaţi sau antrenaţi, ci pentru că ne-am bucurat în toate acţiunile de sprijinul deplin al populaţiei. Ştiind că poporul este alături de noi, trupele portugheze au declanşat valuri de represiuni: invadarea satelor, uciderea oamenilor. Portughezii au înfiinţat aşa-numitele „sate strategice", un fel de lagăre de concentrare, unde nimeni nu poate intra sau ieşi fără o autorizaţie specială. Toate „satele strategice" sînt împrejmuite cu sîrmă ghimpată şi păzite de soldaţi portughezi. Noi am lansat sistematic atacuri asupra acestor lagăre de concentrare eliberînd populaţia.

În acelaşi timp atacăm poziţiile de apărare portugheze din unele zone semieliberate. Aici portughezii sînt de fapt încercuiţi. Alimentele şi muniţiile le parvin cu ajutorul elicopterelor sau sînt paraşutate din avioane.

Recent, în provincia Niassa, într-una din zonele eliberate, a avut loc cel de-al II-lea Congres al FRELIMO. A fost primul Congres care s-a desfăşurat în Mozambicul liber. Au fost prezenţi delegaţi din toate părţile Mozambicului, reprezentînd toate păturile populaţiei".

Asaltul asupra bastioanelor colonialiste

„Angola, ne spune **Daniel Chipenda**, se întinde pe un teritoriu de trei ori mai mare decît cel al Californiei. Are 5 000 000 locuitori, dintre care 250 000 portughezi, 70 000 „assimilados" şi 4 700 000 africani. Proporţia este după cum se vede de aproape 20 de băştinaşi pentru 1 alb. Cu toate acestea, cei care stăpînesc ţara sînt tocmai colonialiştii albi. 85 la sută din producţia de cafea se află în mîinile marilor latifundiari europeni. Companiile din metropolă controlează întreaga producţie de bumbac. Zahărul, uleiul de palmier şi alte bogăţii ale ţării aduc veniturii fabuloase marilor societăţi străine. Diamantele, fierul, magneziul, petrolul se află de asemenea sub controlul capitalurilor europene şi nord-americane.

Fabricile de ciment, sucursale ale marilor întreprinderi din Portugalia, sînt la rîndul lor legate de marile bănci engleze, americane, olandeze şi franceze. Energia hidro-electrică se află în mîinile marii finanţe portugheze.

Pînă şi neînsemnata industrie textilă angoleză aparţine unei societăţi portugheze. Toate aceste date — incomplete, de altfel — arată cine anume exploatează ţara noastră, unde merg bogăţiile ei şi cum se explică îndîrjirea cu care poporul nostru luptă spre a se elibera de dominaţia colonială.

Sînt peste 7 ani de cînd această luptă a luat un cadru organizat, fiind condusă de Mişcarea Populară de Eliberare. E poate destul să arăt că din cele 15 districte ale Angolei, 9 se află în raza de activitate politico-militară a Mişcării Populare de Eliberare. Răspunzînd necesităţilor luptei de eliberare, am creat organisme complimentare cum sînt „Centrele de Instrucţie Revoluţionară", „Corpul Revoluţionarilor Angolezi" şi „Asociaţia Refugiaţilor", organizaţii de tineret şi altele.

În ultima vreme, colonialiştii au creat în Angola detaşamente de „miliţie" şi au constituit aşa-zisa „Organizaţie Provincială a Voluntarilor Apărării Civile din Angola" care cooperează strîns cu armata colonială portugheză. Toate aceste „organizaţii" ale lor sînt create în nădejdea că se va reuşi înăbuşirea năzuinţelor spre libertate ale poporului angolez. Zadarnică nădejde. Războiul colonial obligă Portugalia la sacrificii serioase. Anul acesta, cheltuielile militare ale guvernului de la Lisabona reprezintă 45 la sută din bugetul naţional; durata serviciului militar obligatoriu a fost prelungită de la doi, la patru ani, s-au intensificat arestările, torturile, actele de masacrare a populaţiei angoleze. În ciuda sprijinului pe care îl primesc din partea N.A.T.O., forţele portugheze se văd nevoite să mărturisească prin comunicate de presă că Mişcarea Populară de Eliberare şi-a extins formele de luptă, că pierderile lor sporesc neîncetat.

Un popor în „rezervaţie"

Într-o situaţie specială se află populaţia indigenă din Rhodesia, unde minoritatea albă a declarat în mod unilateral „independenţa" ţării, consfinţind prin aceasta inegalitatea dintre rase. „Pentru noi a devenit limpede, ne-a declarat **George Silundika**, că libertatea nu ne va veni nici de pe culoarele „Parlamentului" lui Smith, nici în urma sancţiunilor economice ineficace. Lupta armată a rămas singurul mijloc de eliberare a poporului Zimbabwe. Ea se traduce în fapt prin acţiuni militare împotriva armatei colonilor britanici şi a trupelor sud-africane. Se dau lupte în valea fluviului Zambezi, la Sipolilo, la Wankie, în districtul Nkai, de-a lungul frontierei cu Botswana (la Mphoens şi Maitengwa), la Karoi şi Midlands, precum şi în alte regiuni.

Desigur, activitatea şi operaţiunile militare împotriva colonilor şi a regimului lui Smith au provocat declanşarea unei represiuni singeroase din partea „autorităţilor". În „lagărele de concentrare" („rezervaţii" pe numele lor oficial) se află internaţi peste 57 000 de africani. 120 de patrioţi au fost condamnaţi la moarte. Locuinţele africanilor sînt percheziţionate şi nu o dată distruse de soldaţii lui Smith.

În faţa cîrdăşiei colonialiştilor portughezi cu rasiştii rhodesieni şi sud-africani, „Uniunea africană a popoarelor Zimbabwe" (Zapu) şi „African National Congress" (A.N.C.) din Africa de sud s-au aliat cu scopul de a-şi conjuga eforturile împotriva importantelor efective inamice. Rasiştii albi s-au coalizat şi ei. Africa de sud a expediat în Rhodesia 2 000 de oameni, iar bombardierele şi avioanele cu reacţie sînt folosite activ împotriva forţelor noastre combinate.

În ciuda acestui lucru, lupta de eliberare din Rhodesia şi Africa de sud se înteţeşte. În cursul ultimelor săptămîni, patrioţii au lansat o serie de atacuri împotriva trupelor coloniale ale lui Ian Smith, au atacat aeroporturi, printre care cel de la Kariba. Tot aici a fost distrusă o cazarmă şi un club al militarilor portughezi. Operaţiunea s-a soldat cu capturarea unor importante cantităţi de armament."

„În Africa de sud-vest, arată **Sam Nujomo**, preşedintele organizaţiei populare de eliberare a Africii de sud-vest, depopularea ţării, genocidul sistematic fac din ce în ce mai dificilă lupta împotriva colonialismului. Ţara noastră ar fi trebuit să fie una dintre primele state independente ale Africii, pentru că oficial dominaţia colonială a luat aci sfîrşit încă în 1920, după înfrîngerea Germaniei în primul război mondial. Dar s-a întîmplat altfel. Exploatarea colonială a economiei Africii de sud-vest a făcut din ţara noastră o simplă magazie de materii prime, care de-a lungul anilor şi-a schimbat doar stăpînul.

Principalele bogăţii naţionale sînt: diamante, plumb, cupru, zinc, wanadiu, germaniu. În afară de acestea sînt exploatate minereurile de tungsten, marmură, magneziu, fosfor, aur, pietre semipreţioase şi altele. Toate se află însă în mîinile grupurilor monopoliste anglo-americane şi sud-africane. Numai diamantele au adus anul trecut cunoscutului concern „Harry Oppenheimer" un beneficiu de circa 20 000 000 lire sterline.

La toate acestea se adaugă faptul că teritoriul Africii de sud-vest nu are nici măcar „statutul" celei mai mizere colonii. Regiunile cele mai aride, secetoase şi cu climat insuportabil sînt rezervate triburilor Ovambo şi Okavongo, adică unui număr de peste 250 000 africani şi metişi. Oficial se numesc „rezervaţii", în realitate sînt nişte lagăre de concentrare. Despre felul cum se trăieşte aici vorbeşte faptul că din 100 de copii, aproape 70 mor înainte de a atinge 2 ani.

La oraşe au fost înfiinţate ceea ce autorităţile denumesc „town ship"-urile — nişte ghetouri înconjurate cu sîrmă, ca în Africa de sud. Represiunea s-a întetit; zeci şi zeci de militanţi au fost arestaţi, deportaţi, torturaţi. Rezoluţiile adoptate la O.N.U. — ca urmare a faptului că teroarea rasistă nu mai poate fi ascunsă — au fost şi continuă, după cum ştiţi, să fie ignorate în mod deliberat. În aceste condiţii am ajuns la concluzia că pentru salvarea poporului nostru a rămas o singură cale, lupta cu arma în mînă. La 26 august 1966 am declanşat lupta armată pentru independenţa ţării.

În cinci din cele şapte regiuni ale Africii de sud-vest există deja focare de luptă. Detaşamentele noastre colaborează strîns cu populaţia.

Obiectivul luptei noastre este cucerirea independenţei, eliberarea poporului de sub orice exploatare, construirea unei societăţi lipsite de orice discriminare rasială, tribală sau religioasă, îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă pentru poporul nostru, abolirea tuturor legilor discriminatorii, întărirea personalităţii poporului Namibiei."

*

Africa neagră asaltează ultimele „bastioane colonialiste". Frontul tot mai puternic şi mai compact al luptătorilor africani dă lovituri din ce în ce mai grele forţelor colonialiste. Succesele de pînă acum, atacurile tot mai îndîrjite ale patrioţilor apropie ziua în care toate popoarele Africii vor fi definitiv libere şi stăpîne în propria lor casă.

Constantin BENGA

VICTIME ALE MIRAJULUI DIAMANTELOR

de **Philippe NOURRY**,
publicist francez

La 300 de km de Cuiaba, capitala ţinutului cunoscut sub numele de Mato Grosso, s-a înjghebat de vreo doi ani de zile un tîrguşor al căutătorilor de diamante. Acesta este Paranatinga. Primarul aşezării, care m-a invitat la banchetul de logodnă al fiicei sale, este foarte mîndru de întinderea districtului său municipal. Simţămînt lesne de înţeles, din moment ce această întindere reprezintă numai ea singură jumătate din suprafaţa Franţei! El îmi arată cu o palmă mare, închisă la culoare şi împodobită cu un briliant uriaş, drumul plin de praf ce se pierde dincolo de ultimele case construite din scînduri: „Acolo va fi poarta". El are de pe acum în degetul său mic soluţia fertilizării a 2 000 de km p de deşert şi de păduri virgine. În linie dreaptă, aceasta înseamnă pînă la municipalitatea vecină: Santarem, acolo unde Tapajos se varsă în Amazon.

Iată, deci, poarta Amazoanelor. Călătoria ar putea să înceapă foarte bine la Belem du Para, sau chiar la Manaus. Ar fi un drum care te-ar obliga să străbaţi pînă în desişul junglei, întreaga întindere a Far-Westului brazilian. Altfel, toate poveştile acestui western latino-american încep la Cuiaba, acolo unde piciorul mai calcă încă pe pămînt uscat. În umbra acestor străzi coloniale s-a născut — începînd de acum 3 secole — această rasă de aventurieri, aventurieri-stăpîni, aventurieri-sclavi. La 250 de ani după întemeierea oraşului, ei îşi continuă goana neostoită spre terenurile virgine. Sînt seniorii unor domenii nelimitate, condotieri ai speculei, ca şi toţi cei pe care i-au atras aici: mase lacome de imigranţi, atraşi de mirajul de basm şi deveniţi în scurt timp prizonierii propriilor lor visuri de îmbogăţire. În sfîrşit, pe treapta cea mai de jos a scării stau cei exploataţi de către alţi exploataţi: indienii. Se alcătuieşte fundalul de decor anacronic al unei cuceriri încă neterminate. Sînt indienii sau, mai de grabă, ceea ce a rămas din ei...

Este acesta un tablou descris prea sumbru? El este mai degrabă incomplet. Progresul înaintează cum poate şi nu totdeauna îşi alege căile cele mai bune; în orice caz, înaintează. Ţelurile sale oferă adesea semne de spectaculozitate. În Amapa, la frontiera cu Guyana franceză, în plină junglă, manganul se exploatează cu procedee ultra moderne şi în condiţii de confort şi salubritate care surprind. Belem şi Manaus sînt oraşe animate, care contrazic din ce în ce mai mult legenda lor sumbră.

Totuşi, o observaţie se impune: acest progres care trebuie să elibereze pe om de servitutile spaţiului şi să-l scape de izolare nu umanizează încă în mod sensibil condiţia sa de viaţă. În multe cazuri ne putem întreba, chiar, dacă această condiţie nu atîţă poftele. Se întîmplă ca progresul tehnic şi edilitar să atîţe poftele de cîştig ale unui mic număr de oameni şi să dezlănţuie forme bruşte şi violente de exploatare şi speculă, pe care sistemul economic şi politic este incapabil să le împiedice sau să le atenueze. Cele dintîi victime sînt „oamenii roşii", hăituiţi spre ultimele lor bîrloguri şi destinaţi masacrului organizat sau — ceea ce nu-i cu nimic mai de invidiat — morţii lente după „pacificare". Lucrurile sînt la fel de dramatice şi pentru subproletariatul „civilizat", pentru toţi acei seringueiros, garimpeiros, caboclos, indiferent de culoarea pielii, care cred că pot culege uneori cîteva fărîmituri din aventura de pionierat, dar nu se aleg pînă la urmă decît cu o nouă formă de sclavie. Pentru cei care vin cel mai adesea de pe pămînturile însetate din nord-est, atît de fertile în miraje, ţinutul Amazoanelor nu va deveni niciodată un Eldorado. El va fi cel mult un bilci de iluzii.

Unul din eroii acestei tragedii permanente este „garimpeiro", căutătorul de diamante, care poate fi întîlnit pe mai toate malurile apelor din Amazonia şi Mato Grosso. El se constituie în general în echipe compacte, care pot fi văzute scuturînd neobosit site de plasă cu ochiuri din ce în ce mai strînse.

„Garimpeiro" este totdeauna convins că va găsi într-o zi „pietricica" ce-i va asigura bogăţia. Desigur, în teorie, el ar putea să reuşească odată şi odată. În practică însă, el este condamnat la o viaţă infernală plină de drame.

Pentru că un „garimpeiro" nu este altceva decît un castor nevoiaş, incapabil să-şi asigure singur hrana în fundul găurii în care hazardul profesiei sale l-a îngropat. El depinde totdeauna de un stăpîn. Acest stăpîn poate fi „patronul", care îi furnizează uneltele de lucru şi alimentele necesare în schimbul unei oneste jumătăţi din comorile culese şi evaluate desigur după propria sa apreciere. Dar stăpînul poate fi, în cazul „muncitorului liber", concesionarul „garimpo"-ului, care-şi reţine dijma, şi care organizează comerţul de pietre, de coloniale şi de plăceri pe domeniul „său". Stăpînul poate fi în fine cumpărătorul de diamante „la faţa locului", acel „capangueiro", ultima verigă a unui lanţ ce-şi are capătul la Londra sau la Amsterdam. În aceste condiţii ar fi necesar un adevărat miracol pentru ca nenorocitul „garimpeiro" să obţină pentru munca sa mai mult decît este necesar pentru prosperitatea comerţului local şi a nenumăraţilor intermediari pe care trebuie să-i întreţină...

Cînd am sosit la Boca da Mata, pe malul lui Rio Batovi-Xingu, la aproximativ 400 km nord-est de Cuiaba, malaria doborîse literalmente la pămînt o bună jumătate din populaţia „garimpo". Cealaltă jumătate încerca pe cît putea să reziste asalturilor cohortelor de ţintari de „piums", de „borrachudos". Se înţelege că fiecare se descurca cum putea...

Boca da Mata, un „bullet village" în cea mai autentică tradiţie a unui folclor bine cunoscut, nu este legat de civilizaţie decît printr-un teren amenajat foarte grosolan, accesibil avioanelor de turism. Există şi un fel de pistă, dar ea este impracticabilă în mare parte a anului. Totul, sau aproape totul soseşte aici pe calea aerului şi se poate imagina la ce preţ. Un preţ cu atît mai ridicat cu cît marja de beneficii realizată de proprietarul acestor locuri nu poate, în nici un caz, să fie mai mică decît 150 la sută. Aici sticla de bere costă de trei ori cît la Cuiaba şi de patru ori cît la Rio; tot aşa stau lucrurile la orez, „feijac", carne afumată sau „pinga" (alcoolul din trestie braziliană).

Trei pînă la patru mii de persoane se îngrămădesc aici, în perioada în care albia fluviului începe să seace. Dar populaţia permanentă nu scade niciodată sub două sute de muncitori. În sezon unii dintre ei folosesc vechi echipamente de scafandri legate de o pompă de aer instalată pe mal. Pentru a-ţi permite un asemenea costum de „scafandru" trebuie să fii deja un „capitalist". Cea mai mare parte a scufundătorilor lucrează deci în contul unui antreprenor. Alţii preferă să se afunde fără echipament, ţinîndu-şi respiraţia.

La Boca da Mata, ca de altfel în toate „garimpos" demne de acest nume, sectoarele secundare şi tertiare ale organizării sociale sînt reprezentate de voiajori comerciali din Levant veniţi să-şi recomande marfa proaspătă, domnişoare de mică virtute — dacă pot fi denumite cu acest termen foarte politicos, acele nenorocite care-şi împart favorurile acestei subomenii, iar duminica chiar predicatori a diverse secte, iviţi de nu se ştie unde şi care, ţinînd într-o mînă biblia şi în cealaltă o pîlnie, înfiripă într-o semi-indiferentă, dar cu o răbdare desăvîrşită evanghelicâ, predici de cîte două ore, pe un ton lamentabil şi profetic...

În fapt, Boca da Mata este un „garimpo" bun şi solid. Un „garimpo" care durează, iar stăpînul casei are toate motivele să găsească viaţa frumoasă. Acesta este un mulatru trupeş, în vîrstă de vreo 50 de ani, căruia toată lumea îi spune aici „Brigadierul", pur şi simplu pentru că a participat odinioară la campania prezidenţială a generalului de brigadă Eduardo Gomez în alegerile din 1945.

„Brigadierul" a păstrat din activităţile sale politice destule relaţii pentru a face să i se atribuie, acum cîţiva ani, de către Ministerul brazilian al minelor şi energiei o concesiune de 60 km p de-a lungul cursului Batovi. El are aici drept exclusiv de prospectare a subsolului. Temîndu-se desigur să nu i se pună cumva la îndoială valabilitatea titlului său de proprietate, el s-a grăbit să-mi pună sub nas pergamentul pecetluit cu vreo zece ştampile. Stă scris acolo... imposibil să mă înşel!... „Aici, bolboroseşte el, intră cine vrea, lese cine vrea!"

El oferă de lucru şi posibilitatea de a face avere, oricui. Din o vînzare de diamante el nu ia decît cele 10 sau 20 la sută care reprezintă chiria terenului şi a apei. Bine înţeles, el are şi dreptul de a vedea primul toate pietrele. Totul se finalizează într-un beneficiu substanţial şi care poate fi măsurat aproape matematiceste după rictusul mai mult sau mai puţin pronunţat care-i strimbă gura de îndată ce-şi prinde la ochiul stîng microlupa sa de giuvaergiu...

Caratul de diamant se negociază în medie la 160 cruzeiros (aproximativ 250 franci). În ipoteza cea mai bună, „garimpeiro" va primi două treimi din aceasta. Dar există totdeauna defecte care scad preţul; şi apoi o pietricică de un carat nu se găseşte în fiecare zi!

Nici Alcino, nici Jader, nici Antonio bolivianul, pe care i-am întîlnit, după cîntărirea săptămînală, în acel cvazi „saloon" cu podeaua din pămînt bătătorit, în care „Brigadierul" a instalat două vechi biliarde americane, n-au vîndut niciodată aici sau în altă parte o piatră cu mai mult de 300 cruzeiros. S-a întîmplat doar o singură dată în viaţa lui Alcino. O dată în 22 ani de „garimpo"...

Totul este aici patetic. Orice regulă avîndu-şi excepţiile sale, se întîmplă ca într-o zi, totuşi, „garimpeiro" să culeagă în sita sa piatra miraculoasă. „Să admitem că a găsit excepţionala plesă de 10 sau 20 de carate, că a ştiut să-i recunoască valoarea şi că după ce a folosit o enormă cantitate de abilitate şi vicleşuguri, a reuşit să obţină preţul cel adevărat...

O asemenea întîmplare fericită e un semn sigur al faptului că zeii sînt cu el. Şi dacă zeii sînt cu el, nu mai este cazul să se îngrijoreze de viitor.

Acelaşi avion-taxi care m-a dus la Boca da Mata contra a 50 dolari ora de zbor îl va duce pe norocosul „garimpeiro" imediat la Cuiaba sau în următorul tîrguşor de importanţă mai mică, unde zece zile de orgie şi risipă vor saluta intrarea sa definitivă în regatul şansei. Apoi, costumele din pînză de în imaculate, rînduri de băutură „pinga" în cont, anunţate prin acel „Deixe por minna conta!" şi care sînt consumate în pragul saloonului „rău famat" — toate acestea îl vor face să-şi risipească averea în cel mai scurt timp posibil.

Anul trecut, un „garimpeiro" din Alto-Paraguay s-a dus chiar pînă la Rio pentru a-şi face turneul de „mare duce".

Cel puţin aşa povesteşte „Brigadierul", care cunoaşte multe istorii despre „iresponsabilitatea dementă" a acestor debitori obişnuiţi.

Dar poveştile „Brigadierului" trebuie ascultate cu rezervă. Ele fac să atîrne mai mult partea bună a balanţei decît cea rea, iar surisul său care îi descoperă trei dinţi de aur nu-mi spune nimic deosebit. În fond, de obicei, se povestesc cu mai multă plăcere poveştile cu folos...

În cea mai nordică localitate a lumii

de **Sven BERG**
publicist norvegian

Se spune că cel care a ascultat vuietul furtunii de zăpadă din vîrful munţilor, sau a văzut flori arctice pe marginea gheţarilor, va simţi pentru totdeauna atracţia nordului.

Aşa se explică poate fascinaţia pe care insulele Svalbard o exercită asupra oricărui vizitator. Situat la 600 kilometri nord de peninsula Scandinavă şi la 1 100 kilometri sud de Polul Nord, acest grup de insule însumează o suprafaţă de 62 050 kilometri pătraţi. Aici trăiesc aproximativ 5 000 de locuitori. Deoarece gheaţa acoperă suprafeţe mari, întinderea exactă a uscatului nu se cunoaşte.

Arhipelagul Svalbard a fost cîndva un ţinut acoperit de păduri dese, ferigi uriaşe şi o vegetaţie bogată, cu climatul aproape la fel de cald ca cel mediteranean de astăzi. Descoperirea unor fosile arată că aici au existat, înaintea perioadei glaciare, şopîrle de aproape 20 de metri lungime. Astăzi însă călătorul întîlneşte aici un peisaj polar aspru şi pustiu, cu gheţuri plutitoare şi vegetaţie arctică, sărăcăcioasă chiar şi în mijlocul verii.

Unele lucruri pot să pară chiar de-a dreptul ciudate. Aici oamenii au ceasuri pe ale căror cadrane sînt înscrise 24 de ore în loc de 12 pentru ca în timpul iernii sau al verii polare să poată fi distinse mai bine ziua de noapte. Adesea, cînd gospodinele aruncă apa caldă de la bucătărie sau de la baie, casele se pot lăsa într-o parte sau se pot desface, deoarece apa caldă topeşte temeliile de gheaţă ale clădirilor. Vaca este înlocuită de un aparat de amestecat care din lapte praf, unt, apă şi vitamine face „la minut" cel mai gustos lapte. Cei mai înalţi pomi au aici... 15 centimetri, iar terenurile de fotbal sînt marcate cu negru, căci gheaţa cea albă şi sclipitoare oferă unica suprafaţă plană pe care se pot amenaja terenuri de sport.

Pe acest pămînt, situat la o latitudine nordică de peste 80 de grade, se află localitatea cea mai nordică din lume, cel mai nordic restaurant, cele mai nordice şcoli şi cel mai nordic bazin de înot. În cele mai nordice sere pot fi admirate plante, originare din sud, care ating aici cea mai nordică linie a răspîndirii lor...

Ameninţaţi mereu de frig, urşi polari şi scorbut, cei dintîi exploratori polari nu şi-au putut închipui niciodată că pe aceste insule vor lua naştere vreodată localităţi cu o populaţie stabilă. Ei n-au visat niciodată că în aceste locuri se vor culege roşii, că vor avea loc meciuri de fotbal şi se vor juca piese de teatru.

Asprimea începe o dată cu variaţiile climei. Aerul polar rece alternează cu vînturi mai blînde din sud. În luna iulie se înregistrează o temperatură medie de 5,5 grade; în schimb în cursul iernii termometrul poate să scadă la minus 50 de grade.

Adesea ţinutul este acoperit de o pătură de ceaţă rece şi umedă. Sînt vapori ce se ridică în aer atunci cînd apa relativ caldă pe care o aduce Golfstrem-ul întîlneşte curenţii oceanici foarte reci din nord.

Partea principală a acestor insule poartă numele de Spitzbergen. Insulele Spitzbergen de Vest şi Nordaustlandet (Ţinutul din Nord n.r.) sînt cele mai mari. În 1920 grupul de insule a fost atribuit Norvegiei. În acelaşi timp s-a stabilit însă că bogăţiile sale naturale pot fi exploatate de orice ţară care doreşte acest lucru.

În afară de blănurile urşilor şi vulpilor polare, cărbunele reprezintă principala bogăţie naturală a acestui ţinut. Încă de la începutul secolului al XVII-lea se ştia că pe Spitzberg se găseşte cărbune. Exploatarea sistematică a început însă abia în anul 1904.

Cărbunii sînt de foarte bună calitate şi dispuşi în straturi aproape orizontale, ceea ce uşurează exploatarea lor. Cantitatea de cărbune extrasă aici pe cap de muncitor este superioară multor mine din Europa. Producţia anuală se ridică la 800 000 tone.

Micul grup de oameni care s-a constituit aici, în totuşi lipsită de pericole. Minele norvegiene au plătit în ultimii 20 de ani un tribut greu: aproape o sută de oameni căzuţi pradă exploziilor, accidentelor.

Ceea ce contrabalansează riscurile accidentelor de mină sînt posibilităţile relativ bune de cîştig. Aceasta îi atrage pe mulţi. În realitate, salariile nu sînt cu mult mai mari decît cele ale unor întreprinderi similare din Norvegia, dar în Svalbard sînt impozite mai scăzute. Pe de altă parte, aici nu există multe lucruri pe care să poţi cheltui banii. O dată pe lună restaurantele organizează serate unde se poate cumpăra vin şi se poate dansa. O dată pe săptămînă se aduce cîte un film; în rest, o bere şi un sandviş servit într-un restaurant rămîn singurele manifestări ale vieţii „de societate".

În afara locuitorilor din oraşele miniere sînt puţini oameni pe Svalbard. Înainte veneau aici o mulţime de vînători care iernau în fiecare an pentru a prinde vulpi şi urşi, dar în ultimul timp numărul lor a scăzut. Foarte puţini sînt cei tentaţi să petreacă o iarnă într-o cabană acoperită cu zăpadă.

Munca în minele nordului este foarte grea, iar oboseala şi gerul nu sporesc sănătatea oamenilor, ci dimpotrivă. De aceea minerii au cerut ca vîrsta de pensionare să fie redusă la 60 de ani, faţă de 65 de ani, vîrsta obişnuită din Norvegia, pentru acest fel de muncă. Pe drept cuvînt cererea nu poate fi considerată prea mare.

Discuţia este în curs, iar între timp la Longyearyen munca continuă. Se lucrează în trei schimburi, iar vagonetele lunecă fără întrerupere de-a lungul funicularului care transportă cărbunele din mine. O echipă iese, alta preia munca şi, înaintea fiecărui schimb, oamenii se întreabă dacă au veşti „din ţară". Veşti care îi privesc direct deoarece hotărîrile privitoare la această mică comunitate sînt luate de către armatorii care posedă majoritatea acţiunilor miniere, şi care bineînţeles locuiesc în locuri mai puţin aspre.

Cei care muncesc la Longyearyen nu ştiu ce se va întîmpla cu minele, cu proiectele de dezvoltare sau de înzestrare de care depinde de fapt viitorul oraşului. Toate acestea le hotărăsc patronii, peste capetele lor. Pentru că Svalbard-ul este şi el o parte a acelui sistem în care oamenii se pot înconjura, într-un anumit grad, de bunuri materiale, pot afişa o siguranţă aparentă şi pot crede că dispun de vieţile lor — dar în care ziua de mîine este plină de întrebări şi de incertitudini, ca şi dedesubtul acestor locuri acoperite de zăpezi şi gheţuri strălucitoare...

SOSIREA ÎN CAPITALĂ A MAREŞALULUI I. I. IAKUBOVSKI

Vineri a sosit la Bucureşti mareşalul Uniunii Sovietice I. I. Iakubovski, comandantul suprem al forţelor armate unite ale statelor participante la Tratatul de la Varşovia.

La sosire, pe aeroportul Băneasa, mareşalul Iakubovski a fost întîmpinat de general colonel Ion Gheorghe, prim adjunct al ministrului forţelor armate şi şeful Marelui Stat Major, general locotenent Vasile Ionel, adjunct al ministrului forţelor armate.

A fost de faţă A. V. Basov, ambasadorul Uniunii Sovietice la Bucureşti.

Deschiderea Conferinţei naţionale de radiologie

Vineri dimineaţa au început în Capitală lucrările celei de-a doua Conferinţe naţionale de radiologie, organizată de Uniunea Societăţilor de Ştiinţe Medicale. La lucrări participă academicieni, profesori universitari, cercetători ştiinţifici şi cadre medicale din întreaga ţară, precum şi specialişti de peste hotare.

După cuvîntul de deschidere rostit de prof. Gheorghe Chişleag, preşedintele Comitetului de organizare a conferinţei, Eugen Mareş, adjunct al ministrului sănătăţii, şi prof. Nicolae Nestorescu, preşedintele Uniunii Societăţilor de Ştiinţe Medicale, au urat succes deplin lucrărilor conferinţei.

Tematica acestei importante manifestări ştiinţifice cuprinde probleme actuale ale radiodiagnosticului funcţional şi roentgenterapiei cu efecte antiimflamatorii şi funcţionale, aspecte legate de depistarea în stadiu incipient a unor afecţiuni, precum şi introducerea unor metode moderne de investigaţii şi tratament.

Dezbaterile conferinţei vor avea loc pe marginea rapoartelor principale şi a celor 80 de comunicări pe care le vor susţine radiologi români şi oaspeţi de peste hotare, precum şi în cadrul discuţiilor la masa rotundă care va avea ca temă folosirea izotopilor radioactivi în medicină. (Agerpres)

Nave sub pavilion românesc pe mări şi oceane

45 de nave sub pavilion românesc se află în prezent pe mările şi oceanele lumii.

Din ultimele radiograme sosite la Direcţia generală a navigaţiei civile „Navrom" aflăm că petrolierele „Oltenita" şi „Argeş" se îndreaptă spre ţară cu o importantă cantitate de petrol din Iran. Motonava „Roman" aduce o încărcătură de cauciuc sintetic din Uniunea Sovietică, iar „Dunărea" minereu de fier din portul algerian Annaba. De la Manchester, Liverpool şi Anvers, cargourile „Galaţi", „Sibiu" şi „Victoria" transportă pentru România maşini, instalaţii şi produse siderurgice.

Alte nave, printre care cargoul „Bacău", sînt aşteptate la Hamburg cu mărfuri ale industriei noastre chimice şi uşoare, „Caransebeş" şi „Piteşti" cu produse similare din Cipru şi Liban, iar „Sighişoara" descarcă laminate româneşti în portul sovietic Poti de la Marea Neagră. La una din danele marelui port Shanghai a ajuns cargoul „Sinaia" încărcat cu maşini, instalaţii şi mărfuri generale româneşti pentru R. P. Chineză. De asemenea, în portul japonez Mizuahima a sosit mineralierul „Maramureş", care a dus în această ţară peste 23 000 tone produse siderurgice româneşti. Un alt echipaj, cel de pe „Brăila", va ajunge în curînd în portul brazilian Santos, unde urmează să descarce tractoare ce poartă inscripţia cunoscutei uzine din Braşov. La rîndul lor, mineralierele de mare capacitate „Reşiţa" şi „Hunedoara" transportă minereu de fier sovietic din portul Ilicevsk pentru firma japoneză Nichimen.

(Agerpres)

De la 29 septembrie — în zona Porţilor de Fier

Întregul trafic de călători şi mărfuri se va desfăşura pe noul traseu

Ministerul Căilor Ferate anunţă că de la 29 septembrie 1968, întregul trafic de călători şi mărfuri din zona Porţilor de Fier se va desfăşura pe noul traseu. Vechile gări Orşova, Virciorova şi Gura Văii îşi vor înceta activitatea, sarcinile lor urmînd a fi preluate de staţiile noi C.F.R. construite în localităţile de pe acest traseu.

(Agerpres)

vremea

Timpul probabil pentru 29, 30 septembrie şi 1 octombrie. În ţară : vreme în general frumoasă şi în curs de încălzire uşoară. Cerul va fi variabil, cu înseninări persistente noaptea şi dimineaţa, la începutul intervalului. Vînt slab pînă la potrivit. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 3 şi 13 grade. Izolat mai coborîte, iar maximele între 14 şi 24 de grade. Ceaţă locală. **În Bucureşti :** vreme în general frumoasă şi în încălzire uşoară. Cerul va fi variabil, cu înseninări persistente noaptea şi dimineaţa, în prima parte a intervalului. Vînt slab. Temperatura în creştere uşoară.

LOTO

numerele extrase la tragerea din 27 septembrie 1968

1 37 45 25 3 71 57 27 75 82 40 10

Fond de premii : **785.113 lei**

GHEORGHE GHITEA

În ziua de 26 septembrie 1968 a încetat din viaţă tovarăşul Gheorghe Ghitea, vechi militant al mişcării muncitoreşti din ţara noastră

Născut la 7 octombrie 1896, tovarăşul Gheorghe Ghitea a luat parte activă încă din tinereţe la acţiuni de luptă ale clasei muncitoare împotriva asupririi şi exploatării. În anul 1921 a devenit membru al Partidului Comunist Român. Pentru activitatea sa revoluţionară, în perioada ilegalităţii a fost arestat de organele Siguranţei şi condamnat.

După 23 August 1944, tovarăşul Gheorghe Ghitea a îndeplinit diferite munci în aparatul de stat.

Pentru meritele sale a fost distins cu ordine şi medalii ale Republicii Socialiste România.

Amintirea sa va rămîne neştearsă în inimile noastre.

COMITETUL DEŢINUŢILOR ANTIFASCIŞTI DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

*

Sicriul cu corpul neînsufleţit al defunctului va fi depus sîmbătă, 28 septembrie, ora 12, la crematoriul Cenuşa. Adunarea de doliu va avea loc în aceeaşi zi la ora 14,30.

La 30 octombrie Casa de Economii

şi Consemnaţiuni va acorda

266 autoturisme din mărcile: Mercedes 190, Fiat 1800, Dacia 1100

Cîştigurile în autoturisme, unul din principalele avantaje de care beneficiază titularii libretelor de economii cu dobîndă şi cîştiguri în autoturisme, sporesc de la o tragere la sorţi la alta, o dată cu creşterea soldului economiilor depuse pe aceste librete.

Ca urmare a creşterii în continuare şi în cursul trimestrului III/1968 a soldului libretelor de economii cu dobîndă şi cîştiguri în autoturisme, Casa de Economii şi Consemnaţiuni va acorda la tragerea la sorţi pentru acest trimestru, care va avea loc în Capitală la 30 octombrie, 266 cîştiguri în autoturisme din mărcile Mercedes 190, Fiat 1 800, Fiat 125, Volga, Renault 16, Fiat 124, Dacia 1 100, Moskvici 408, Skoda 1 100 M. B. şi Trabant 601.

În vederea participării la tragerea la sorţi pentru al patrulea trimestru al anului a libretelor de economii cu dobîndă şi cîştiguri în autoturisme, Casa de Economii şi Consemnaţiuni face cunoscut că depunerile sau completările de sume se pot efectua la oricare filială şi agenţie C.E.C. din ţară, pînă la data de 30 septembrie a.c. inclusiv.

DOUĂ DECENII DE LA REAPARIŢIA REVISTEI „LUPTA DE CLASĂ"

S-au împlinit douăzeci de ani de la reapariţia revistei „Lupta de clasă", organ teoretic şi politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Intrată de mult în istoria mişcării muncitoreşti din România — primul său număr a apărut în iulie 1920, în perioada marilor lupte revoluţionare care au precedat crearea partidului comunist — revista „Lupta de clasă" a înscris glorioase tradiţii progresiste, revoluţionare în analele presei comuniste din ţara noastră. Condiţiile deosebit de grele ale ilegalităţii, în care şi-a desfăşurat timp îndelungat activitatea partidul comunist, au făcut ca de-a lungul a 28 de ani, „Lupta de clasă" să-şi întrerupă în repetate rînduri apariţia. Deşi interzisă de regimurile reacţionare, ea a reapărut, cu pauze de cîţiva ani, în 1926, 1934 şi 1938. Alături de alte publicaţii, revista a constituit, în acei ani, un instrument în slujba partidului comunist pentru promovarea în ţara noastră a ideologiei marxist-leniniste, pentru propagarea liniei sale politice.

Reapărută în anul 1948, în condiţiile desfăşurării victorioase a revoluţiei populare, „Lupta de clasă" s-a afirmat ca o importantă publicaţie în frontul activităţii politico-ideologice a partidului. Ea şi-a adus aportul în aceste două decenii la tratarea problemelor teoretice şi practice privind dezvoltarea construcţiei socialiste, făurirea economiei socialiste, construcţia de partid şi de stat, propaganda marxist-leninistă, cercetarea ştiinţifică, învăţămîntul, literatura şi arta, la tratarea problemelor politicii externe a partidului şi statului nostru, ale mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, ale luptei popoarelor pentru democraţie, independenţă naţională şi progres social.

În lumina vastului program elaborat de Congresul al IX-lea al partidului şi dezvoltat de Conferinţa Naţională în vederea desăvîrşirii construcţiei socialiste în ţara noastră, creşte enorm însemnătatea activităţii ideologice, menită să asigure cunoaşterea aprofundată a politicii marxist-leniniste a partidului nostru, însuşirea de către membrii de partid şi masele largi ale celor ce muncesc a spiritului ei creator, înarmarea acestora în lupta pentru înfăptuirea ansamblului de măsuri îndreptate spre progresul general al ţării, spre perfecţionarea conducerii şi organizării economiei şi a întregii vieţi sociale, corespunzător noilor etape de dezvoltare socialistă a României.

Din aceste obiective importante ale etapei actuale de dezvoltare a ţării decurg pentru întreaga noastră presă, inclusiv pentru „Lupta de clasă", cerinţe noi, imperioase.

Inspirîndu-se din tradiţiile glorioase ale publicisticii noastre comuniste, bordînd o tematică tot mai variată, care să îmbrăţişeze problemele politice şi teoretice stringente ale actualităţii, dezvoltînd schimbul de opinii în diferitele arii ale gîndirii sociale contemporane de pe poziţiile materialismului dialectic şi istoric, promovînd forme publicistice de larg acces şi o formă grafică vie, revista a reuşi să deschidă mai larg paginile sale un drum şi mai larg conştiinţa cititorilor, va aduce o contribuţie tot mai însemnată la propagarea ideologiei partidului nostru.

La aniversarea a două decenii de la reapariţie, ziarul „Scînteia" adresează colectivului acţional şi colaboratorilor revistei „Lupta de clasă" un cald salut colegial, urîndu-le noi succese în îndeplinirea sarcinilor ce le revin în viaţa politică şi ideologică a ţării noastre.

ŞTIRI SPORTIVE

MECIUL PRETENDENŢILOR LA TITLUL MONDIAL DE ŞAH, desfăşurat la Kiev între marii maeştri sovietici Boris Spasski şi Viktor Korcinoi, s-a încheiat o dată cu partida a 10-a consemnată remiză. Spasski l-a învins pe Korcinoi cu 6,5—3,5 puncte, devenind pentru a doua oară şalangerul lui Tigran Petrosian, actualul deţinător al titlului mondial. În 1966, Petrosian şi-a păstrat titlul învingîndu-l pe Spasski cu 12,5—11,5 puncte. Acest al doilea meci dintre Petrosian şi Spasski se va desfăşura în anul 1969.

PE STADIONUL CENTRAL DIN SOCI s-a desfăşurat întîlnirea internaţională amicală de fotbal dintre selecţionatele de juniori ale României şi U.R.S.S. Fotbaliştii sovietici au obţinut victoria cu 2—1.

ÎN PRIMA ZI A TURNEULUI PREOLIMPIC DE BASCHET (masculin), care a început în sul mexican Monterrey, Spa a întrecut Indonezia cu 105—69 ( ), iar Polonia a dispus cu 68- (29—41) de Australia.

LOTUL OLIMPIC ATLETISM AL S.U.A. se află prezent la South Lake Tahoe u şi-şi definitivează pregătirile derea marii confruntări de la Ci de Mexico. În cadrul unui conc atleţii americani au reuşit ci performanţe de valoare : Randy on a cîştigat aruncarea greutăţii 20,86 m, iar Ed Burke s-a clasa mul la aruncarea ciocanului (7 m).

RETURUL MECIULUI DINTRE REAL MADRID ŞI IMASSOL (Cipru), contînd pen Cupa campionilor europeni" l tbal, a revenit madrilenilor cu a şi scor, ca şi în primul joc : 6—0

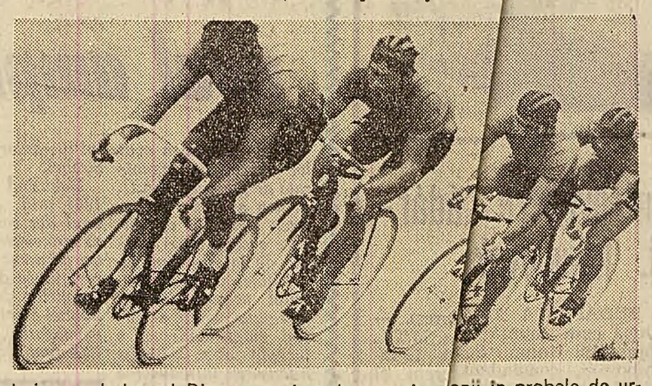

Ieri, pe velodromul Dinamo au fost desemnaţi co onii în probele de urmărire : la individual campion este dinamovistul Sofronie, iar pe echipe formaţia Steaua I, alcătuită din : V. Burlacu Soare, C. Gonţea şi M. Virgil

Foto : M. Andreescu

Sosirea delegaţiei guvernamentale române care a luat parte la lucrările şedinţei Comitetului Executiv al C.A.E.R.

Vineri după-amiază s-a întors de la Moscova delegaţia guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarăşul Emil Drăgănescu, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, care a luat parte la lucrările celei de-a 36-a şedinţe a Comitetului Executiv al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

La sosire, pe aeroportul Băneasa, delegaţia a fost salutată de tovarăşul Iosif Banc, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, de membri ai guvernului, reprezentanţi ai unor instituţii centrale.

Au fost de faţă A. V. Basov, ambasadorul Uniunii Sovietice la Bucureşti, şi membri ai ambasadei.

(Agerpres)

Cronica zilei

PRIMIRE LA M.A.E.

...ă, 27 septembrie, George Ma..., prim-adjunct al ministrului ...lor externe, a primit în audien... John Knox, noul ambasador ...rdinar şi plenipotenţiar al Dane... în Republica Socialistă Ro..., în legătură cu apropiata pre...re a scrisorilor sale de acredi...

*

...u prilejul Zilei Forţelor Armate ...Republicii Populare Ungare, ata...ul militar şi al aerului al R. P. ...gare la Bucureşti, colonel Lajos ...gh, a oferit vineri seara un cocteil ...saloanele ambasadei. Au participat ...eneral colonel Mihai Burcă, adjunct ...ministrului forţelor armate, general ...ocotenent Stelian Staicu, adjunct al ...ministrului afacerilor interne, Vasile ...Sandru, adjunct al ministrului afacerilor externe, generali şi ofiţeri superiori şi alte persoane oficiale. Au luat parte şefi ai unor misiuni diplomatice, ataşaţi militari şi alţi membri ai corpului diplomatic.

*

Ambasadorul R. P. Polone la Bucureşti, Jaromir Ocheduszko, a oferit vineri seara, la domiciliu, un cocteil cu prilejul vizitei pe care o face în ţara noastră delegaţia de cineaşti polonezi. Au participat Vasile Şandru, adjunct al ministrului afacerilor externe, Octav Livezeanu, vicepreşedinte al Institutului român pentru relaţiile culturale cu străinătatea, funcţionari superiori din Ministerul Afacerilor Externe şi din Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă, cineaşti şi alţi oameni de artă.

*

La sediul Asociaţiei de drept internaţional şi relaţii internaţionale din Capitală, a avut loc, vineri după-amiază, o şedinţă de comunicări a secţiei de istorie a relaţiilor internaţionale şi a diplomaţiei româneşti, în cadrul căreia dr. Dinu C. Giurescu a prezentat comunicarea cu tema „Diplomaţia română şi pactul celor patru puteri (1933)". Comunicarea a fost urmărită cu viu interes de către asistenţă.

*

Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „Moldova" din Iaşi a dat vineri seara un concert extraordinar la care şi-au dat concursul dirijorul Milos Zelenka şi pianistul Otokar Vandrovic din Cehoslovacia.

(Agerpres)

Morala exigenţei

(Urmare din pag. I)

rea cadrelor. Vremea cînd erau promovaţi cei care posedau fabrici ori moşii a fost alungată ; au mai răzbătut însă pînă la noi unele concepţii care au la bază înţelegerea celor din jur. Cei care nu vor să înţeleagă nici azi că societatea pe care o construim nu dă nici unui membru al său decît ce i se cuvine, potrivit cu munca pe care este capabil s-o presteze, caută ceva care să înlocuiască privilegiul vechi. Aşa au apărut oamenii cu relaţii, colecţionari ai „pilelor" şi „sforilor" de tot felul, ai „serviciului contra serviciu". Lipsiţi de proprie valoare, ei caută locuri pe moşia valorii autentice a altora. Dar pentru că în acest fel îşi însuşesc ceea ce nu li se cuvine, trebuie să-i oprim a o mai face. Pentru a reuşi, avem la îndemînă o armă eficace care îi demască şi le arată că societatea noastră este o societate a valorilor autentice. **Această armă este exigenţa.** La respectarea ei sîntem cu toţii chemaţi să veghem.

Forţa exigenţei în întreaga societate este rezultanta exigenţei fiecărui membru al ei. Noi toţi alcătuim dispozitivul capabil oricînd să îndrepte inadvertenţele. Permanenţa exigenţei este în egală măsură necesitatea şi garanţia unui permanent şi continuu progres.

COMUNICAT cu privire la cea de-a treizeci şi şasea şedinţă a Comitetului Executiv al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc

Între 24 şi 26 septembrie a avut loc la Moscova cea de-a treizeci şi şasea şedinţă a Comitetului Executiv al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

La şedinţă au participat : T. Tolov, vicepreşedinte al Consiliului de miniştri al Republicii Populare Bulgaria, F. Hamouz, vicepreşedinte al guvernului Republicii Socialiste Cehoslovace, G. Weiss, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Democrate Germane, D. Gombojav, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Mongole, P. Jaroszewicz, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Polone, E. Drăgănescu, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, A. Apro, vicepreşedinte al guvernului Revoluţionar Muncitoresc-Ţărănesc Ungar, M. Leseciko, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

În conformitate cu Convenţia dintre C.A.E.R. şi Guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, la şedinţa Comitetului Executiv a participat A. Grlicikov, membru al Vecei Executive Federale.

Şedinţa Comitetului Executiv a fost prezidată de A. Apro, reprezentantul Republicii Populare Ungare, vicepreşedinte al Guvernului Revoluţionar Muncitoresc-Ţărănesc Ungar.

Comitetul Executiv a ascultat informarea Biroului Comitetului Executiv cu privire la stadiul examinării în organele C.A.E.R. a unor probleme ale colaborării economice a ţărilor membre ale Consiliului în diferite ramuri ale economiei lor naţionale.

Comitetul Executiv a examinat raportul referitor la precizarea calculelor orientative privind balanţa de combustibil şi energie a ţărilor membre ale C.A.E.R. pe perioada pînă în anul 1970 şi referitor la considerentele preliminare ale acestora în legătură cu dezvoltarea colaborării ţărilor interesate în asigurarea necesarului lor în combustibil şi energie electrică şi a recomandat ţărilor interesate să continue examinarea acestor probleme.

Comitetul Executiv a examinat, de asemenea, situaţia lucrărilor în domeniul standardizării, care se efectuează de organele Consiliului, şi a considerat oportun ca activitatea de viitor în acest domeniu să fie îndreptată îndeosebi spre elaborarea de recomandări privind produsele celor mai noi domenii ale tehnicii, precum şi spre creşterea nivelului tehnic al recomandărilor de standardizare.

Comitetul Executiv a examinat, totodată, rapoartele comisiilor permanente C.A.E.R. pentru industria radiotehnică şi electronică şi pentru industria alimentară privind activitatea desfăşurată pînă în prezent de aceste organe şi activitatea lor viitoare.

Comitetul Executiv a relevat că Comisia pentru industria radiotehnică şi electronică a desfăşurat o activitate pozitivă pentru dezvoltarea şi adîncirea colaborării ţărilor membre ale C.A.E.R. şi R.S.F.I. în acest domeniu al industriei. Au fost efectuate lucrări privind diverse probleme relevate din activitatea de coordonare a planurilor de dezvoltare a economiei naţionale ale ţărilor membre ale C.A.E.R. pe perioada 1966—1970 şi legate de coordonarea planurilor pe perioada 1971—1975.

În activitatea sa, Comisia permanentă C.A.E.R. pentru industria alimentară şi-a concentrat atenţia principală asupra elaborării de recomandări în legătură cu problemele evidenţiate în procesul coordonării planurilor ţărilor membre ale C.A.E.R pe anii 1966—1970.

Comitetul Executiv a aprobat activitatea desfăşurată de Comisiile permanente C.A.E.R. pentru industria radiotehnică şi electronică şi pentru industria alimentară şi a adoptat hotărîri corespunzătoare, îndreptate spre dezvoltarea în continuare a colaborării ţărilor în aceste ramuri ale economiei naţionale.

Comitetul Executiv a examinat propunerile privind dezvoltarea colaborării ţărilor membre ale C.A.E.R. în domeniul comerţului interior şi al muncii şi a adoptat hotărîrea corespunzătoare.

Printre altele s-a considerat oportun ca miniştrii comerţului interior şi conducătorii departamentelor ţărilor membre ale C.A.E.R. în problemele muncii să desfăşoare mai sistematic în viitor consfătuirile lor.

La şedinţa Comitetului Executiv au fost, de asemenea, examinate şi alte probleme ale colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice.

Şedinţa Comitetului Executiv s-a desfăşurat într-o atmosferă de prietenie şi deplină înţelegere reciprocă.

Eforturi comune pentru folosirea atomului în scopuri paşnice

(Urmare din pag. I)

grăitor următoarele cifre : în comparaţie cu anul 1966, anul trecut numărul de lucrări ştiinţifice realizate a crescut de la 153 la 203. La Dubna au sosit în anul 1967 nu mai puţin de 307 specialişti pentru executarea unor lucrări în colaborare, schimb de experienţă şi consultaţii, faţă de 252 în anul 1966.

Cele mai mari laboratoare de la Dubna sînt cel de energii înalte şi cel de probleme nucleare. Cu ajutorul celor două acceleratoare de protoni amintite se studiază interacţiunile nucleonilor, mezonilor — pi-miu şi -k, cu nucleele atomice. Aici au fost duse la bun sfîrşit experienţe în cursul cărora au fost studiate proprietăţi dintre cele mai importante ale forţelor nucleare, s-au verificat experimental unele principii de bază ale fizicii nucleare teoretice, au fost descoperite un şir de fenomene fizice şi particule elementare noi, a fost studiat un mare număr de izotopi. Din colectivul care a descoperit noua particulă elementară — hiperonul anti — sigma minus — a făcut parte şi fizicianul român A. Mihul. Colaborarea colectivului pe care el îl conduce în cadrul Institutului de fizică atomică din Bucureşti cu Institutul unificat de la Dubna a continuat printr-un schimb regulat de cercetători.

Laboratorul de energii înalte, în colaborare cu Institutul de fizică al Academiei bulgare de ştiinţe a realizat o lucrare asupra interacţiilor pion-proton. Rezultatele au fost comunicate la Conferinţa internaţională de la Heidelberg (R.F.G.).

Sincrociclotronul de 680 milioane electron-volţi din laboratorul de probleme nucleare este unul dintre cei mai mari acceleratoare de acest tip, iar în privinţa intensităţii fasciculului intern, cifra de 2,3 microampері atinsă încă în 1963, îl situează pe primul loc în lume printre instalaţiile de aceeaşi clasă. Acest fascicul intens şi de mare energie a permis şi permite realizarea unei serii întregi de lucrări remarcabile la care iau parte oameni de ştiinţă nu numai din ţările membre ale Institutului, dar şi din ţări nemembre. Folosind protonii accelerati de această maşină şi aparatura de detectare şi prelucrare a datelor experimentale şi-a început activitatea în cadrul Institutului de fizică atomică din Bucureşti grupul de cercetători români condus de M. Petraşcu în colaborare cu un grup sovietic, în frunte cu I. I. Akimov, a realizat lucrări importante în actualul domeniu al mezon-miu. Valoarea deosebită a acestor cercetări a dus la acordarea premiului pentru fizică al Academiei Republicii Socialiste România unui colectiv de oameni de ştiinţă români şi sovietici.

O altă lucrare realizată în acest laborator de un grup de cercetători sovietici şi de omul de ştiinţă român Dr. Drăghicescu — „Cercetări cu ţinte polarizate" — a fost distinsă cu premiul întîi al Institutului unificat de cercetări nucleare de la Dubna pe anul 1966.

În cadrul colectivului de cercetare şi sincrociclotronului, condus de V.I. Danilov (U.R.S.S.), semnatarul acestui articol studiază probleme de cîmp magnetic legate de construcţia acceleratoarelor de particule. Aceste lucrări au fost primite cu interes în cadrul unui seminar ţinut la Institutul de fizică nucleară din Orsay (Franţa).

Colective din laboratorul de probleme nucleare, unde se remarcă colaborarea strînsă între oameni de ştiinţă de diferite naţionalităţi, sînt cele de spectroscopie şi radiochimie. Aici lucrează cercetători din Bulgaria, Cehoslovacia, R.P.D. Coreeană, R. D. Germană, Mongolia, Polonia, România, Ungaria, U.R.S.S. şi R. D. Vietnam. Chimiştii români I. Dema şi M. Ianovici studiază aici reactivitatea chimică a izotopilor radioactivi obţinuţi prin iradierea cu protoni de energii înalte (660 milioane electroni-volţi).

Sistemul optic al camerei cu bule cu hidrogen lichid — una din cele mai importante instalaţii pentru lucrări de fizică experimentală — a fost realizat în colaborare de un grup mixt de cercetători condus de U. Kundt (R. D. Germană) şi de întreprinderea „Carl Zeiss" din Jena.

În laboratorul de reacţii nucleare condus de profesorul sovietic G. N. Flerov se studiază transformările nucleare sub acţiunea ionilor grei accelerati. În anul 1960 aici a fost dat în funcţiune un ciclotron pentru accelerarea ionilor grei, la construcţia căruia a participat şi cercetătorul român Gr. Indreas. Un nou şi interesant fenomen fizic — creşterea bruscă a probabilităţii de fisiune spontană a nucleelor care se află în aşa-numita stare izotermă — formează obiectul de studiu al unui grup de cercetători din care fac parte S. M. Polikanov şi A. A. Pleve (U.R.S.S.), N. Martalogu şi N. Vilcov (România).

Pentru continuarea cercetărilor în domeniul elementelor transuranice, acceleratorul de particule din acest laborator este reconstruit după un principiu modern. La această lucrare, în cadrul grupului de specialişti condus de I. A. Selaev (U.R.S.S.) îşi aduc contribuţia şi cercetătorii M. Macovei şi T. Tauth, de la ciclotronul din Bucureşti.

O colaborare activă între oamenii de ştiinţă din ţările membre ale Institutului se înfăptuieşte în cadrul laboratorului de fizică teoretică. În grupa condusă de prof. V. G. Soloviov (U.R.S.S.) alături de cercetători sovietici lucrează fizicieni bulgari, cehoslovaci şi polonezi, precum şi un număr de teoreticieni de la Institutul de fizică atomică de la Bucureşti. Tot aici rezultate remarcabile a obţinut şi colectivul condus de teoreticianul vietnamez. Nguyen Van Heu.

Toate colectivele de cercetare utilizează maşinile electronice de calcul ale laboratorului de tehnică de calcul şi automatizare. În afara maşinilor existente, în curînd urmează să intre în funcţiune aici un ordinator cu performanţe înalte. Tot aici se elaborează tehnici privind prelucrarea automată a datelor experimentale.

Se extind an de an relaţiile institutului cu organizaţii ştiinţifice internaţionale şi centre naţionale, ca : Centrul european de cercetări nucleare de la Geneva, Institutul „Niels Bohr" din Copenhaga, Institutele de la Saclay şi Orsay (Franţa), Centrul de fizică nucleară din Triest. La rîndul său, direcţia Institutului din Dubna invită oameni de ştiinţă din diferite ţări nemembre ale institutului, să ia parte la lucrări ştiinţifice, consfătuiri şi seminarii. Astfel de contacte permit obţinerea rapidă şi directă de informaţii tehnico-ştiinţifice dintre cele mai noi, precum şi un larg schimb de idei ştiinţifice.

Cele menţionate vădesc colaborarea rodnică, multilaterală, realizată în forme din cele mai variate între oamenii de ştiinţă care îşi consacră eforturile pătrunderii tot mai adînci în structura intimă a materiei. Ele confirmă odată mai mult caracterul constructiv al unei astfel de colaborări desfăşurate într-un spirit de stimă şi înţelegere reciprocă, în numele dezvoltării valorilor ştiinţei contemporane.

Un orizont larg de probleme se pune pentru perioada următoare în faţa specialiştilor care lucrează în laboratoarele institutului. Astfel, posibilitatea pe care o au în prezent şi o vor avea şi în continuare cercetătorii de la Dubna de a utiliza energia gigantului acelerator de 76 miliarde electron-volţi de la Serpuhovo, cel mai mare accelerator din lume aflat în prezent în funcţiune, va da un impuls nou fizicii energiilor înalte. În programarea care se face la utilizarea fasciculului de protoni de la Serpuhovo, lucrările iniţiate la Dubna au întîietate. Institutul unificat va aloca fonduri însemnate pentru dezvoltarea aparaturii de fizică necesare acestor experienţe. Printre primele cercetări începute la uriaşa instalaţie se numără şi iradierea emulsiilor nucleare în fascicul intern, la care participă colectivul de cercetători români condus de E. Friedlander (I.F.A. Bucureşti), membru corespondent al Academiei.

Fizicienii însă nu se mulţumesc nici cu energia imensă a acceleratorului de la Serpuhovo. De aceea, un grup de oameni de ştiinţă de la Dubna, în frunte cu V. P. Sarantev, a reuşit să obţină primele rezultate de punere în practică a unui nou principiu de accelerare propus de marele şi regretatul savant atomist sovietic, V. I. Vexler, încă din 1956. Ideea constă în injectarea de protoni într-un flux de electroni accelerati. Electronii antrenează protonii, imprimîndu-le viteza lor, aşa cum un torent repede de munte ia cu el o bucată de lemn căzută în apele lui. Protonii accelerati în acest fel capătă o energie fantastică, de aproape 1 840 de ori mai mare decît cea a electronilor sub acţiunea cărora se află. Crearea unor acceleratoare bazate pe acest nou principiu va permite atingerea unor energii de sute şi chiar mii de miliarde electron-volţi. În perspectiva viitorului apropiat se află şi înfăptuirea proiectului unui nou reactor în impuls, mai puternic decît cel existent, care va păstra întîietatea institutului în acest domeniu, iar planurile de reconstrucţie a sincrociclotronului prevăd o creştere a intensităţii fasciculului de protoni de aproximativ 20 de ori.

Activitatea cercetătorilor de la Dubna, roadele acestei activităţi, din care am redat cîteva, pun o dată mai mult în evidenţă importanţa conlucrării între oamenii de ştiinţă din ţările socialiste, a schimbului lor de experienţă şi eforturilor lor comune desfăşurate în interesul socialismului, al dezvoltării ştiinţei contemporane, al progresului omenirii.

viața internațională

Lucrările sesiunii O.N.U.

ADUNAREA GENERALĂ A ADOPTAT ORDINEA DE ZI

NEW YORK 27. — Trimisul special Agerpres N. Ionescu transmite: Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, vineri dimineața, agenda de lucru a noii sesiuni, care cuprinde un număr impresionant de probleme — 95 — aflate în nemijlocită legătură cu principalele evoluții ale vieții politice internaționale și cu preocupările constante ale Organizației Națiunilor Unite vizînd consolidarea păcii și securității în lume, eliminarea surselor de încordare și promovarea de relații prietenești și de colaborare între state pe baza respectării principiilor înscrise în Cartă.

De asemenea, pe ordinea de zi a sesiunii figurează proiectul de rezoluție cu privire la restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în O.N.U., prezentat de un grup de state, printre care și România.

O serie de alte probleme cu caracter social, cultural, umanitar și juridic completează bogata ordine de zi a sesiunii.

Tot vineri, Adunarea Generală a procedat la repartizarea acestor probleme spre dezbatere celor șapte comitete principale sau direct plenarei adunării.

Vizita în Italia a delegației P.C.R.

ROMA 27. — Corespondentul Agerpres N. Puicea transmite: Delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Virgil Trofin, care se află în Italia la invitația C.C. al Partidului Comunist Italian, își continuă vizita.

În cadrul întîlnirilor cu conducerea și activul federațiilor P.C.I. din orașele și provinciile Ferrara și Ravenna, din comunele Porotto și Filo d'Argento, a avut loc un amplu schimb de experiență privind activitatea de partid. Gazdele au vorbit pe larg despre situația politică, economică și socială din centrele respective, despre activitatea organizațiilor locale de partid.

Tovarășul Virgil Trofin a relatat despre activitatea desfășurată de Partidul Comunist Român, de conducerea și organizațiile sale, în vederea desăvîrșirii construcției socialiste în România, dezvoltării permanente a democrației interne de partid, a legăturii cu masele și întăririi continue a unității întregului popor în jurul P.C.R. Conducătorul delegației a vorbit, de asemenea, despre politica de întărire a unității tuturor țărilor socialiste, a unității și coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale, promovată consecvent de către Partidul Comunist Român. S-a răspuns, de asemenea, întrebărilor puse.

La Ferrara — unde administrația orașului și a provinciei este condusă de la eliberare de către reprezentanți ai P.C.I. — delegația P.C.R. a făcut o vizită la sediul primăriei orașului și al administrației provinciale. Au mai fost vizitate cooperativa agricolă „Pămînt și muncă" de la Filo d'Argento și Casa poporului de la Porotto. La întîlnirea ce a avut loc la sediul federației P.C.I. din Ravenna a participat și Sergio Cavina, secretarul federației P.C.I. a regiunii Emilia Romagna, membru al C.C. al P.C.I. La Ravenna, delegația P.C.R. a vizitat complexul petrochimic A.N.I.C.

Înainte de a părăsi regiunea, delegația P.C.R. a vizitat primăria din Bologna. Salutați cu căldură de primarul orașului, Guido Fanti, membru al Direcțiunii Partidului Comunist Italian, de membri ai consiliului municipal, tovarășul Virgil Trofin și ceilalți membri ai delegației P.C.R. au vizitat centrul electronic al primăriei. Vineri la prînz delegația P.C.R. a sosit cu avionul la Genova.

Delegația P.C.R. este însoțită de senatorul I. Piva, precum și de ambasadorul Republicii Socialiste România la Roma, Cornel Burtică.

Ajutoarele trimise de Crucea Roșie pentru populația biafreză sînt transportate cu bacul între orașele Calabar și Oron

R. F. a Germaniei

ost creat din nou partid comunist

KFURT PE MAIN 27 (A- — În cadrul unei confe- presă care a avut loc la t pe Main s-a dat citire arații în care se anunță epublica Federală a Ger- fost creat din nou un munist". Declarația a fost un comitet federal alcă- l de persoane care va ngresul partidului, care ă aibă loc într-un viitor

artidului comunist, se eclarație, este reorgani- tistă a statului și socie- ului cere promovarea ce economice democrati- democratizare atotcu- a vieții politice și so-

nă nsideră drept o sarci- să instaureze o încre- și relații tovărășești adepții Partidului și să realizeze co- or forțelor progre- rile clasei muncitoa- orului.

n, partidul va lupta ică consecventă de relevă că asigu- europa cere stabili- bune cu toate pe baza coexisten- stemelor sociale pornește de la rontierelor exis- rea de relații ba- în drepturi cu re activă la crea- uropean de secu-

al propune ca arte numele de German".

Semnarea unor acorduri economice între România și Columbia

BOGOTA 27 — Trimisul special Agerpres V. Oros transmite: La încheierea vizitei oficiale în Columbia a delegației guvernamentale române s-a adoptat un comunicat comun. Dezvoltarea legăturilor dintre România și Columbia, subliniază comunicatul, are la bază respectarea principiilor suveranității și independenței naționale, al avantajului reciproc, principii ce caracterizează politica externă a celor două țări. În cursul convorbirilor între membrii delegației române și reprezentanții guvernului columbian s-au examinat posibilitățile concrete și modalitățile de dezvoltare a relațiilor economice, constatîndu-se că există interes reciproc și posibilități pentru intensificarea schimburilor comerciale, care să cuprindă o gamă cît mai largă de mărfuri, precum și pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare economică și tehnică în domeniile petrolier, minier, chimic, petrochimic și al mecanizării agriculturii. Ca rezultat al convorbirilor a fost semnat un acord comercial și de plăți și un acord de cooperare economică și tehnică. Totodată, s-a hotărît înființarea la Bogota a unei reprezentanțe comerciale permanente a Republicii Socialiste România. În numele guvernului român documentul a fost semnat de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, iar din partea guvernului columbian de ministrul relațiilor externe, Alfonso Lopez Michelsen.

La 26 septembrie a fost semnat, de asemenea, un acord guvernamental de cooperare economică și tehnică între România și Columbia în domeniile minier, petrolier, al mecanizării agriculturii și în alte sectoare.

În seara aceleiași zile, delegația guvernamentală română a sosit la Santiago de Chile.

Impas la tratativele americano-spaniole

WASHINGTON 27 (Agerpres). — Convorbirile hispano-americane s-au încheiat joi fără să se fi ajuns la un acord cu privire la găsirea unei formule de compromis asupra viitorului bazelor americane din Spania (în aceeași zi tratatul americano-spaniol încheiat pe 15 ani a expirat).

France Presse relevă că guvernul spaniol ar fi adus la cunoștința guvernului american că în cazul cînd nu se va ajunge la nici un acord pînă la 26 martie 1969, Statele Unite vor trebui, conform tratatului, ca în decurs de un an să procedeze la retragerea tuturor instalațiilor lor militare din Spania.

Senatorul McCarthy s-a retras din viața politică

Senatorul Eugene McCarthy s-a retras din viața politică a Statelor Unite — anunță agențiile americane de presă. După cum se știe, McCarthy a fost unul dintre pretendenții la obținerea candidaturii la președinție din partea partidului democrat, în cadrul Convenției naționale democrate care a avut loc, în luna august, la Chicago. Retrăgîndu-se din viața politică, după unele relatări ale presei din S.U.A., McCarthy ar intenționa să se dedice publicisticii sportive. Se arată, astfel, că senatorul ar fi semnat un contract cu revista „Life" pentru a comenta... finalele jocurilor din campionatul de baseball al S.U.A.

AGENȚIILE DE PRESĂ TRANSMIT:

În Japonia iau amploare acțiunile din cadrul „ofensivei de toamnă" a oamenilor muncii care luptă pentru satisfacerea revendicărilor lor. În fruntea acestor acțiuni se află Consiliul General al Sindicatelor, care numără în rîndurile sale peste 4 000 000 de membri. În ultimele zile, în întreaga țară au avut loc mitinguri de masă la care au participat 2,5 milioane persoane.

Ambasadorul Republicii Socialiste România la Atena, Francisc Păcurariu, a fost primit într-o vizită protocolară de prezentare de către primul-ministru al Greciei, Gheorghios Papadopoulos.

Autoritățile libaneze au interzis filmul „Beretele verzi" care rula pe ecranele cinematografelor din Beirut. Filmul american amintit elogiază războiul de agresiune al S.U.A. în Vietnam. Numeroase publicații, precum și organizații studențești și obștești din Liban și-au exprimat indignarea în legătură cu prezentarea acestui film. În orașele libaneze au avut loc demonstrații de protest, iar în sălile de cinematograf unde era prezentat filmul au fost scandate lozinci antiamericane.

La Panmunjon a avut loc a 279-a ședință a Comisiei militare de armistițiu din Coreea, anunță agenția A.C.T.C. Delegatul principal al R.P.D. Coreene a exprimat un protest hotărît împotriva actelor de provocare comise de partea adversă în zona demilitarizată, care au constat în deschiderea repetată a focului și în aducerea de armament greu și automat în această zonă.

Colonelul Ojukwu, liderul biafrez, a exprimat hotărîrea reprezentanților tribului Ibo de a continua lupta, atîta timp cît va fi posibil, în ciuda faptului că cea mai mare parte a teritoriului Provinciei orientale se află sub controlul trupelor federale.

Confederația Generală a Muncii din Franța a adresat un apel organizațiilor sale, activiștilor și membrilor săi, cerîndu-le să sprijine campania de solidaritate cu victimele războiului din Biafra.

La Tunis a avut loc o reuniune extraordinară a Consiliului Republicii Tunisiene. Se precizează că Tunisia a hotărît să boicoteze Liga arabă, datorită faptului că delegatului tunisian la reuniunea miniștrilor de externe din țările membre ale Ligii arabe nu i s-a permis să expună în întregime declarația guvernului său în legătură cu una din problemele înscrise pe ordinea de zi.

În întreaga Italie se desfășoară numeroase greve prin care se revendică îmbunătățirea salariilor și reducerea șomajului. Peste 800 000 de muncitori din sectorul edilitar au declarat o grevă generală în cursul căreia au organizat demonstrații la Roma, Bologna, Milano, Padova și în alte orașe.

Problema cipriotă va fi discutată între miniștrii de externe ai Ciprului, Greciei și Turciei, s-a anunțat la Nicosia din surse autorizate citate de agenția France Presse.

Cei trei miniștri vor examina anumite dificultăți care au apărut în cursul convorbirilor dintre reprezentanții celor două comunități, care se desfășoară în prezent la Nicosia, precizează aceleași surse. Pe de altă parte, în cercurile O.N.U. din Cipru s-a confirmat că forțele Națiunilor Unite staționate în insulă vor fi reduse cu 25 la sută.

Asociația antifumătorilor din S.U.A. a anunțat că aproximativ 21 de milioane de americani s-au lăsat de fumat. Un raport publicat arată că numărul persoanelor decedate în ultimii ani, care în timpul vieții au fumat, este mult mai mare decît cel al nefumătorilor.

Prof. Christian Barnard și-a donat ochii unei Bănci de organe din Sao Paulo. Profesorul a semnat cu acest prilej un angajament care stipulează că, după moarte, ochii săi pot fi folosiți pentru transplantare.

RĂSPUNSUL GUVERNULUI FRANCEZ LA MEMORANDUMUL SOVIETIC ASUPRA PROBLEMELOR DEZARMĂRII

PARIS 27 (Agerpres). — La 27 septembrie, Ministerul Afacerilor Externe al Franței a dat publicității o declarație de răspuns la memorandumul sovietic din 1 iulie a.c. asupra problemelor dezarmării. „Guvernul francez, se arată în declarație, este gata să participe la tratativele țărilor nucleare în vederea studierii mijloacelor de eliminare a armelor nucleare, inclusiv asupra studierii problemei reactorilor nucleari" Guvernul francez subliniază, totodată, că orice progres în domeniul dezarmării nu poate fi conceput în afara destinderii. Declarația relevă că „o primă etapă spre o dezarmare reală constă în soluționarea rapidă a conflictelor aflate în curs în diferite puncte ale lumii sau a acelora care sînt pe cale să izbucnească". Documentul menționează că guvernul francez consideră că „nici monopolul asupra armelor nucleare și nici menținerea echilibrului nuclear nu vor garanta pacea în lume. Pentru aceasta, se spune în declarație, guvernul francez s-a pronunțat întotdeauna în favoarea distrugerii armelor nucleare și interzicerii fabricării de noi tipuri de armament nuclear".

Convorbiri franco — vest-germane

BONN 27 (Agerpres). — Președintele Franței, de Gaulle, a sosit vineri după-amiază la Bonn pentru a avea convorbiri cu cancelarul Kiesinger și cu alte personalități vest-germane. Această vizită are loc în cadrul consultărilor periodice prevăzute de Tratatul de prietenie franco—vest-german. Observatorii constată că vizita șefului statului francez la Bonn va prilejui convorbiri „dificile" din cauza deosebirilor însemnate de vederi dintre cele două țări în diferite probleme, printre care și evoluția Pieței comune.

În călătoria sa, președintele de Gaulle este însoțit de ministrul de externe, Michel Debré, și de ministrul finanțelor, François-Xavier Ortoli.

O DELEGAȚIE A CONCERNULUI JAPONEZ Y. B. K. ÎN POLONIA

VARȘOVIA 27 (Agerpres). — După cum anunță agenția P.A.P., la Varșovia a sosit o delegație a concernului japonez „Yogo Boeki Kaisa", condusă de președintele consiliului de administrație al concernului, T. Tova. Delegația japoneză va avea convorbiri cu reprezentanți ai instituțiilor de comerț exterior și ai Camerei de comerț poloneze.

Întrevedere J. Kádár — I. Iakubovski

BUDAPESTA 27 (Ag es). — După cum anunță age M.T.I., mareșalul Uniunii Sovi I. Iakubovski, comandant m al forțelor armate unite a atatului de la Varșovia, și ge ul de armată S. Ștemenko, șef tatului major al forțelor ar u- nite, au făcut o vizită în Ungară și au fost primiți ános Kádár, prim-secretar al al P.M.S.U., și de Jenö Fock, din- tele guvernului revoluțion uncitoresc-țărănesc ungar.

Întrevedere L. Svoboda — I. Iakubovski

PRAGA 27 (Agerpres). — Ag ția C.T.K. transmite că preș tele R. S. Cehoslovace, L. Svobo l-a primit vineri la Hradul Praga pe mareșalul Uniunii Sov tice I. Iakubovski, comandant s prem al forțelor armate unite a statelor participante la Tratatul la Varșovia. La primire au parti cipat A. Dubcek, prim-secretar a C.C. al P.C. din Cehoslovacia, O. Cernik, președintele guvernului R. S. Cehoslovace, general locotenent M Dzur, ministrul apărării naționale.

NOUL PREMIER PORTUGHEZ VA CONTINUA POLITICA SALAZARISTĂ

LISABONA 27 (Agerpres). — Marcello Caetano a depus vineri jurămîntul în calitate de prim-ministru al Portugaliei. Apoi, el a rostit în fața Adunării Naționale un discurs programatic în care a relevat că intenționează să asigure „nu numai continuitatea administrativă, ci și cea politică".

Templele de la Abu Simbel pe noul amplasament

CORESPONDENȚA DIN CAIRO DE LA C. OPRICA

Zilele acestea a avut loc ceremonia organizată de guvernul R.A.U. pentru a marca încheierea lucrărilor de salvare a celor două temple de la Abu Simbel.

Nubia, pînă la începutul acestui deceniu o regiune ocolită de suflul vieții moderne, a început să-și schimbe înfățișarea, introducerea ei în contemporaneitate fiind grăbită de proiectele de construcție ale marelui baraj de la Assuan. După cum se știe, datorită acestor lucrări se ivea amenințarea ca apele să acopere prestigioasele vestigii ale diferitelor civilizații care s-au succedat pe malurile Nilului. Salvarea acestui inestimabil tezaur de cultură cerea însă mari eforturi financiare și umane. Guvernul egiptean s-a adresat în acest scop organizației internaționale UNESCO pentru a-i cere sprijinul. În martie 1960, directorul general al UNESCO lansa un apel în care invita guvernele, instituțiile și fundațiile publice să contribuie la succesul operei de salvare a monumentelor egiptene. Din toate părțile lumii au sosit răspunsuri pozitive. Animată de dorința de a contribui la acțiunea de salvare a importantelor monumente artistice de la Abu Simbel, țara noastră, prin intermediul Comisiei naționale pentru UNESCO, a oferit un important ajutor în materiale de construcții.

A fost format un comitet internațional pentru patronarea acestei acțiuni. Așa a fost posibil ca la 26 ianuarie 1964 să se poată pune prima piatră pe locul unde au fost reamplasate monumentele. „Acesta a fost un exemplu magnific de solidaritate internațională, pentru salvarea unora din cele mai frumoase mărturii de unei civilizații, patrimoniu cultural al omenirii" — declara René Maheu la începutul lucrărilor de la Abu Simbel.

Debutînd în aprilie 1964 prin construirea unui dig care urmărea să protejeze șantierul de creșterea apelor, operațiunea de salvare a templelor de la Abu Simbel a continuat prin amenajarea colinei de deasupra templelor. Au fost excavați 150 000 metri cubi de stîncă, folosindu-se numai buldozere, fiind interzisă utilizarea explozivelor pentru a nu deteriora statuile, fațadele și pereții interiori sculptați. Statuile, ca și stîlpii și pereții, au fost decupate. Fiecare din blocurile astfel obținute cîntărea între 20 și 30 de tone. Operația următoare a fost ridicarea și transportarea celor aproximativ 2 000 de blocuri în care au fost transformate templele.

Reconstruirea templelor a avut loc în cîteva etape: mai întîi s-au refăcut fațadele, apoi încăperile. Au fost construite apoi pentru fiecare templu cîte un dom, acela care susține Templul cel mare, avînd un volum de cinci ori mai mare decît al templului.

Lucrările de la Abu Simbel, în ciuda dificultăților foarte mari, datorate atît depărtării de Assuan, de unde trebuia transportat pe apă întregul material necesar, cît și condițiilor climaterice deosebit de grele pentru oamenii care erau nevoiți să lucreze uneori pe o temperatură de 50 de grade, s-au încheiat cu succes. Pentru cei 1 700 de muncitori și 200 de ingineri și tehnicieni au fost construite locuințe confortabile, un club și chiar o piscină. Toate acestea, împreună cu un hotel terminat de curînd, vor sta acum la dispoziția turiștilor.

...După un drum de 280 de kilometri (cît este de la Assuan la Abu Simbel), în cursul căruia nu am putut vedea decît luciul apei marelui lac de acumulare, în fața ochilor noștri se înalță coloșii salvați ai templului de la Abu Simbel. Acest magnific ansamblu se află acum la 65 de metri mai sus de vechiul amplasament, departe de pericolul apelor.

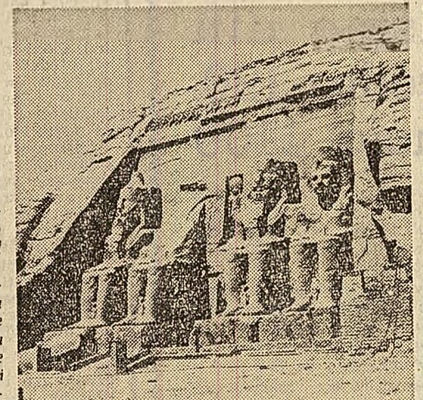

Fațada reconstituită a Marelui Templu

Nou episod în lupta de concurență

CORESPONDENȚA DIN PARIS DE LA ALEXANDRU GHEORGHIU

„Thomson — Brandt" absoarbe pe „Claret". Aceste cîteva cuvinte sînt epilogul unei lungi bătălii care a dus la fuzionarea a două din cele mai mari societăți ale industriei electrocasnice franceze. „Claret" a cedat imperiul său industrial (21 de societăți, 14 uzine cu 6 000 de muncitori) lui „Thomson — Brandt", una din cele mai dinamice firme franceze, care, în afară de frigidere, mașini de spălat, televizoare, are și un impunător sector de electronică.

Mariajul este considerat a fi de importanță capitală pentru această ramură a economiei Franței. Industria electrocasnică, atît de dezvoltată și solicitată astăzi, era, într-adevăr, una din cele mai amenințate de concurența străină. Firește, în primul rînd a vecinilor; principalii concurenți sînt firmele italiene și apoi cele vest-germane. La ora actuală, firmele italiene „Ignis", „Indesit" și „Zanussi", foarte ofensive de altfel, au invadat piața vest-europeană; un frigider italian din trei și o mașină de spălat din patru sînt vîndute pe această piață. Anul trecut, de pildă, mai mult de o treime din frigiderele cumpărate pe piața franceză proveneau din Italia, producînd mari dificultăți firmelor autohtone. Acest „război al frigiderelor" a silit Franța să adopte măsuri urgente de apărare a industriei sale electrocasnice, cerînd chiar Comisiei Pieței comune limitarea temporară a intrărilor de frigidere italiene pe piața sa. Firmele italiene de frigidere au reușit să-i depășească pe toți concurenții lor din Piața comună, inclusiv pe cei vest-germani, care păreau de neînvins în domeniul industriei electrocasnice. Specialiștii explică această ascensiune a italienilor prin prețurile foarte competitive ale frigiderelor lor (cu 12—15 la sută mai ieftine decît în celelalte țări ale Pieței comune), printr-o concepție industrială de fabricație avansată, prin metode și stil de vînzare mai simple și rapide.

„Thomson—Brandt" devine prin această concentrare, efectuată cu ajutorul statului și băncilor franceze, un supergigant nu numai la scară națională, dar și de talie internațională. El va controla de acum înainte 80 la sută din producția de frigidere franceze și 50 la sută din mașinile de spălat, va avea un efectiv de 15 000 muncitori și o cifră de afaceri de un miliard și jumătate de franci. Pe plan vest-european, noul gigant va ocupa locul al doilea în domeniul construcțiilor de frigidere, fiind un puternic concurent pentru rivalii săi italieni și vest-germani, și se va situa în fruntea lor în ce privește producția mașinilor de spălat.

Asistăm, astfel, la un nou episod al vastului proces de concentrare industrială din Franța, care, prin crearea unor mari unități de producție industrială, își completează arsenalul său ofensiv pentru lupta tot mai strînsă de concurență ce se desfășoară atît în cadrul Pieței comune, cît și pe plan european și mondial. Ministerul Industriei a anunțat recent că pentru anul 1967 acest fenomen a antrenat dispariția a aproape 1 000 de întreprinderi industriale din circuitul producției franceze. În primele șase luni ale anului 1968, această cifră este deja proporțional mai mare, ridicîndu-se la 550 de întreprinderi. Un proces însoțit de importante consecințe sociale: concedieri, recalificări obligatorii, falimentul unor întreprinderi ce nu pot supraviețui acestui fenomen al economiei capitaliste.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața „Scînteii". Tel. 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poștale și difuzorii din întreprinderi și instituții. Tiparul Combinatul Poligrafic Casa Scînteii